



*Informacja o stanie bezpieczeństwa  
sanitarnego miasta Bytomia za rok 2022*



**Bytom 2023**

## *SZANOWNI PAŃSTWO*

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Bytomia za rok 2022”.

Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życia, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest jak najszybsze identyfikowanie niepożądanych zjawisk wpływających na zdrowie człowieka.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast stale poprawia się, stwierdzane są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno - higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych, jak i władz samorządowych oraz administracyjnych.

Działalność restrykcyjno - kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję, że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

## Spis treści:

<b>I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych</b>	<b>5</b>
1. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	7
Wnioski	8
<b>II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą</b>	<b>8</b>
1. Stan sanitarny szpitali	8
2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych	9
3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	9
4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	10
5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	10
6. Inne podmioty udzielające świadczeń medycznych	10
Wnioski	10
<b>III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością</b>	<b>11</b>
1. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładów	14
2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	15
3. Piekarnie	16
4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	16
5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	16
6. Akcje	16
7. Działalność interwencyjna za 2022 rok	20
Wnioski	22
<b>IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej oraz wody do kąpieli</b>	<b>22</b>
Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	22
2. Ocena jakości wody w pływalniach	23
Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	24
<b>V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej</b>	<b>25</b>
1. Ocena wybranych grup obiektów	25
2. Interwencje	26
Wnioski	27
<b>VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych</b>	<b>27</b>
1. Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	28
2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	29

3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna	30
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	31
5.	Interwencje	31
	Wnioski	31
<b>VII.</b>	<b>Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy</b>	<b>32</b>
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	32
2.	Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi	32
3.	Nadzór nad środkami zastępczymi	33
4.	Choroby zawodowe	33
5.	Interwencje	34
	Wnioski	35
<b>VIII.</b>	<b>Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny</b>	<b>35</b>
<b>IX.</b>	<b>Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia</b>	<b>38</b>
<b>X.</b>	<b>Działalność laboratoryjna</b>	<b>44</b>
<b>XI.</b>	<b>Podsumowanie</b>	<b>46</b>

## ***I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych***

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2022 roku na terenie Bytomia przeprowadzono łącznie 10189 wywiadów epidemiologicznych w ogniskach chorób zakaźnych.

Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 1931.

*Tabela Nr 1 – Porównanie ogólnej liczby wybranych jednostek chorobowych oraz hospitalizacji na terenie miasta Bytomia w 2021 i 2022 roku.*

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2021		2022		Trend
		liczba	hospitalizacja	liczba	hospitalizacja	
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmoneloza	21	15	<b>25</b>	<b>17</b>	↑
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenie jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	292	279	349	332	↑
A07.1	Giardioza (lambioza)	3	0	7	1	↑
A08.0-4	Wirusowe zakażenie jelitowe	155	151	262	261	↑
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	153	133	229	207	↑
A21	Tularemia	0	0	0	0	
A28.2	Jersinioza pozajelitowa	0	0	0	0	
A15-19	Gruźlica	25	25	23	22	↓
A31	Mikrobakteriozy - inne i BNO	0	0	0	0	
A32	Listerioza	1	1	1	1	
A33-35	Tężec	0	0	0	0	
A37	Krztusiec	0	0	0	0	
A38	Płonica (szkarlatyna)	19	0	63	0	↑

A39; A46; A48.3; B95.0; B95.3; G04.2; G00.1; A40.3; J13; B96.3/G04.2; G00.0 A41.3; J14	Inwazyjne Choroby bakteryjne, wywołane przez meningokoki, Streptococcus pyogenes, Streptococcus pneumoniae oraz Haemophilus influenzae typ B	19	10	27	17	↑
A48.1-2	Legioneloza	0	0	0	0	
A50-53	Kiła	7	2	3	0	↓
A54	Rzeżączka	0	0	6	2	↑
A55-56	Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie	0	0	2	0	↑
A69.2	Borelioza z Lyme	0	0	45	1	↑
-	Ostre porażenie wiotkie dzieci w wieku 0-14 lat	1	1	0	0	↓
A81	Encefalopatie gąbczaste	0	0	0	0	
Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	13	0	39	0	↑
A84;B00.4;A81.1; A83; A85; B02.0; A86; A87.0; B00.3; A87.1-9; B02.1	Kleszczowe oraz inne wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie opon mózgowych	1	1	5	5	↑
G01; G04.2; G05.0; G00.2-8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	1	0	0	↓
G03	Zapalenie opon mózgowych lub mózgu inne i nieokreślone	2	2	6	6	↑
A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)	0	0	0	0	
B01	Ospa wietrzna	506	0	827	0	↑
B05	Odra	0	0	1	1	↑
B06	Różyczka	1	0	2	0	↑
B15; B16; B18.0-1; B17.1; B18.2; B17.0,20-8; B18.8-9; B19	Wirusowe zapalenie wątroby	2	2	21	8	↑
B20-B24, Z21	HIV, AIDS	0	0	3	0	↑

B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1	0	5	0	↑
B50-54	Malaria (zimnica)	1	1	0	0	↓
B67	Bąblowica (echinokokoza)	0	0	0	0	
J10	Grypa	0	0	5	2	↑
J11	podejrzenia zachorowania na grypę wg MZ-55	8056	56	17026	121	↑
-	Małpia ospa	0	0	2	2	↑
U07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)	12107	453	9047	210	↓

W 2022 r. na terenie miasta Bytomia wystąpiło 20 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, to jest o 2 mniej niż w roku poprzednim.

19 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiło w oddziałach szpitalnych, natomiast 1 ognisko w środowisku domowym.

We wszystkich ogniskach ustalono czynnik etiologiczny zachorowań, w 18 ogniskach zakażenia wywołane zostały przez *Clostridium difficile*, natomiast w 2 ogniskach przez rotawirusy.

Na terenie Bytomia w 2022 roku zarejestrowano 37 ognisk zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, to jest o 2 mniej niż w roku poprzednim, w tym 22 w szpitalach, 3 w domach pomocy społecznej, 10 w szkołach, 1 w przedszkolu, 1 w placówce opiekuńczo- wychowawczej.

W 2022 r. w nadzorowanych szpitalach wystąpiło 51 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 5 więcej niż w roku poprzednim

22 ogniska zakażeń szpitalnych zostały wywołane przez koronawirusa SARS-CoV-2, 19 ognisk zakażeń przenoszonych drogą pokarmową, w tym 18 wywołanych przez *Clostridium difficile* i 1 przez rotawirusy. Ponadto wystąpiło 8 ognisk zakażeń szpitalnych wywołanych przez *Klebsiellę pneumoniae* KPC, 1 wywołane przez *Escherichię coli* ESBL i 1 wywołane przez *Proteus mirabilis* ESBL.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2022 r. nie zarejestrowano interwencji.

W 2022 roku w ramach prowadzonego nadzoru nad środkami zastępczymi na terenie miasta Bytomia pozyskiwano informacje o podejrzeniach zatruc środkami zastępczymi z nadzorowanych podmiotów leczniczych. Zarejestrowano 6 przypadków podejrzenia zatruc środkami zastępczymi, to jest o 2 przypadki więcej niż w roku poprzednim. Nie zarejestrowano przypadków podejrzeń zgonów po zażyciu substancji psychoaktywnych.

## 1. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych zrobione

W 2022 roku na terenie miasta Bytomia sprawowano nadzór nad 43 punktami szczepień. Skontrolowano 38 punktów szczepień, w których przeprowadzono 49 kontroli.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnię imiennie do PSSE w Bytomiu. W 2022 r. poradnię POZ zgłosiły 230 dzieci oraz 230 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym. PPIS w Bytomiu wystosował 12 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień.

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się sukcesywny wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2022 w porównaniu z rokiem poprzednim zauważalny jest wzrost wykonawstwa szczepień dzieci i młodzieży w 14 i 19 roku życia. Natomiast w zakresie szczepień zalecanych zaobserwowano wzrost wykonawstwa szczepień przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu A i B, ospie wietrznej, meningokokom oraz kleszczowemu zapaleniu mózgu.

### **Wnioski:**

1. Podsumowując prowadzony w 2022 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie działalności PPIS w Bytomiu w analizowanym okresie były nadal zakażenia wywołane koronawirusem SARS-CoV-2 oraz występowanie ognisk zakażeń szczególnie w podmiotach leczniczych, w domach pomocy społecznej oraz w szkołach.
2. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych. Zauważa się coraz większą podatność rodziców na wpływ ruchów antyszczepionkowych.

## ***II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą***

### **1. Stan sanitarny szpitali**

W 2022 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 4 szpitalami na terenie Bytomia:

- Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu, ul. Batorego 15;
- SP ZOZ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu, Al. Legionów 10;
- Szpital i Ambulatorium z Izbą Chorych Aresztu Śledczego w Bytomiu, ul. Wrocławska 4;
- Szpital Specjalistyczny Nr 1 w Bytomiu ul. Żeromskiego 7.

W roku sprawozdawczym skontrolowano wszystkie w/w szpitale.

W nadzorowanych szpitalach łącznie przeprowadzono 7 kontroli, w tym 3 kontrole sanitarne kompleksowe oraz 4 kontrole sprawdzające.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości stwierdzono w 2 szpitalach :

- przeterminowany sprzęt jednorazowego użytku, środki ochrony indywidualnej oraz preparaty dezynfekcyjne;
- nieprawidłowe składowanie sprzętu jednorazowego użytku i środków higienicznych;
- brak mydła w dozowniku, brak ręczników jednorazowych, nieoznakowany dozownik z preparatem dezynfekcyjnym, brak dozowników na mydło w płynie i środek do dezynfekcji rąk, zniszczone dozowniki na środek do dezynfekcji rąk, zniszczony podajnik na ręczniki jednorazowe;
- nieprawidłowa dezynfekcja narzędzi;
- nieoznakowane pojemniki z odpadami medycznymi, nieprawidłowe przechowywanie odpadów medycznych;
- brudne wnętrze lodówki na leki, brudne powierzchnie szaf, zakurzone dozowniki na mydło w płynie i preparat do dezynfekcji rąk;
- brak segregacji odzieży pracowników;
- zabrudzone ściany z zaciekami oraz ubytkami tynku w pomieszczeniach oddziałów, izby przyjęć, laboratorium, poradni przyszpitalnych, sterylizatorni, bloku operacyjnego, pracowni endoskopii, korytarzu komunikacyjnym;
- zniszczone wykładziny podłogowe z ubytkami i szczelinami w pomieszczeniach oddziałów, poradni przyszpitalnych;



- zniszczone ościeżnice drzwiowe, krzesła, regały, fotele do poboru krwi w oddziałach, zakładzie radiologii;
- brak urządzeń chroniących przed nadmiernym naświetleniem w salach chorych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 900 zł. oraz wydano 2 decyzje nakazujące.

Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 7 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach oraz 1 decyzję uchylającą.

Stan sanitarno – higieniczny szpitali wymaga poprawy poprzez bieżącą realizację obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach oraz realizację opracowanych programów dostosowania.

W 2022 r. w szpitalach na terenie Bytomia wystąpiło 51 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym w Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Bytomiu - 14 ognisk, w SP ZOZ Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 4 - 29 ognisk, w Szpitalu Specjalistycznym Nr 1 – 6 ognisk, w Szpitalu i Ambulatorium z Izbą Chorych Aresztu Śledczego – 2 ogniska.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych nie przeprowadzono kontroli.

Przeprowadzono również 2 kontrole zapleczy szpitalnych, tj.: w Szpitalu Aresztu Śledczego w Bytomiu przy ul. Wrocławskiej 4 oraz w Szpitalu Specjalistycznym nr 2 w Bytomiu przy ul. Batorego 15. Skontrolowane zaplecza szpitali oceniono jako dobre.

W 2022 roku rozpatrzono 2 interwencje dotyczące szpitali :

- zachorowania pacjenta na COVID-19 w trakcie hospitalizacji. Skierowano do szpitala pismo w sprawie udzielenia wyjaśnień. Ustalono, że do zakażenia pacjenta doszło w ognisku zakażenia szpitalnego. Interwencję uznano za zasadną;
- braku dostępu do pomieszczeń higieniczno- sanitarnych dla pacjentów w oddziale szpitalnym. Przeprowadzono postępowanie wyjaśniające i ustalono, że sytuacja została spowodowana awarią kanalizacji, która była w trakcie usuwania. Interwencje uznano za zasadną.

## **2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych**

Ogółem w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu na terenie miasta Bytomia znajdują się 2 obiekty, jednakże w bieżącym roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli zakładów opiekuńczo-leczniczych.

## **3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych**

Pod nadzorem znajduje się 80 podmiotów, w skład których wchodzi 126 obiektów. Ponadto nadzorem objętych jest 25 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie Bytomia w 2022 r. przeprowadzono 22 kontrole w 18 obiektach.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- higienicznego stwierdzono w 6 skontrolowanych obiektach. Nieprawidłowości dotyczyły: braku oznakowania worków i pojemników na odpady medyczne, niewłaściwej kolorystyki worków na odpady medyczne i komunalne, niewłaściwego przechowywania odpadów medycznych, nieaktualnych zapisów w procedurze dotyczącej postępowania z odpadami medycznymi, zniszczonego urządzenia chłodniczego do przechowywania odpadów medycznych, nieprawidłowego gromadzenia odpadów komunalnych, braku dokumentacji potwierdzającej przekazanie odpadów medycznych do utylizacji, braku lub uszkodzonych dozowników na preparat do dezynfekcji rąk, braku preparatów do dezynfekcji powierzchni, przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych, przeterminowanego materiału opatrunkowego oraz sprzętu jednorazowego użytku, braku oznakowania pojemnika z preparatem do dezynfekcji powierzchni, braku rozdziału sprzętu do sprzątanego poszczególnych stref czystości, złego stanu sanitarnego pomieszczeń, zniszczonego sprzętu stanowiącego wyposażenie, zniszczonej wykładziny podłogowej, zakurzonych ścian w pomieszczeniach, ubytku w płytkach ściennych, braku szafy do przechowywania odzieży wierzchniej i ochronnej personelu.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 1200 zł oraz wydano zalecenia doraźne. Ponadto wydano 3 decyzje nakazujące oraz 1 decyzję umarzającą postępowanie w związku z usunięciem nieprawidłowości przez stronę.

W 2022 roku zarejestrowano 3 interwencje dotyczące ambulatoryjnych podmiotów leczniczych w zakresie:

- nieprawidłowego postępowania z odpadami medycznymi. Przeprowadzono kontrolę podmiotu leczniczego, która wykazała nieprawidłowości. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono mandat karny oraz wydano zalecenia doraźne, które zostały wykonane. Interwencję uznano za zasadną;
- nieprzestrzegania procedur higienicznych przy poborze krwi. Przeprowadzono kontrolę podmiotu leczniczego, która nie wykazała nieprawidłowości. Interwencję uznano za niezasadną;
- niewłaściwych warunków sanitarno- higienicznych w punkcie szczepień przeciw COVID-19. Przeprowadzono kontrolę punktu szczepień, która potwierdziła nieprawidłowości. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono mandat karny i wydano zalecenia doraźne oraz wszczęto postępowanie administracyjne. Nieprawidłowości zostały usunięte, postępowanie zostało umorzone. Interwencję uznano za zasadną.

#### **4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy**

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego inspektora Sanitarnego w Bytomiu znajduje się 183 obiekty, których w 2022 r. nie skontrolowano.

#### **5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek**

W ewidencji PSSE w Bytomiu znajdują się 2 praktyki pielęgniarek. Praktyki zlokalizowane są na terenie szkół i świadczone są w nich usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły, jednakże w 2022 r. nie zostały skontrolowane.

#### **6. Inne podmioty udzielające świadczenia medyczne**

W 2022 r. rozpatrzono 1 interwencję dot. niezachowania wymagań higieniczno - zdrowotnych przy udzielaniu świadczeń medycznych w domu pacjenta przez ratownika medycznego prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie wykonywania wlewów dożylnych witaminowych/odtruwających w domu pacjenta. Osoba prowadząca działalność została wezwana do siedziby stacji celem złożenia wyjaśnień. Przeprowadzono postępowanie wyjaśniające, które wykazało, że osoba wezwana oświadczyła, że nie prowadzi działalności w zakresie będącym przedmiotem interwencji. Interwencja została uznana za niezasadną.

#### **Wnioski:**

W roku 2022 po ustabilizowaniu się sytuacji epidemiologicznej związanej z zachorowaniami na COVID-19, podjęto kontrole podmiotów leczniczych zgodnie z opracowanym harmonogramem kontroli. W wyniku prowadzonego nadzoru stwierdzono, że kontrole w znacznej liczbie obiektów wykazały nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno - higienicznego oraz w realizacji procedur zapobiegających zakażeniom. Jednocześnie stan sanitarno - techniczny obiektów, szczególnie w szpitalach nie uległ poprawie, większość prac remontowych nie było realizowanych terminowo z uwagi na trwającą od 2020 roku epidemię COVID-19. Podmioty wykonujące działalność leczniczą wymagają wzmożonego nadzoru celem poprawy obecnego stanu sanitarno - higienicznego.

### III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W roku 2022 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie miasta Bytomia skontrolowali 877 zakładów branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi 56 % wszystkich obiektów zewidencjonowanych.



Najliczniejszą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W tej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w Bytomiu można stwierdzić, że w 2022 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu zwiększyła się w stosunku do 2021 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2022 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była większa o 2 % niż w roku 2021.

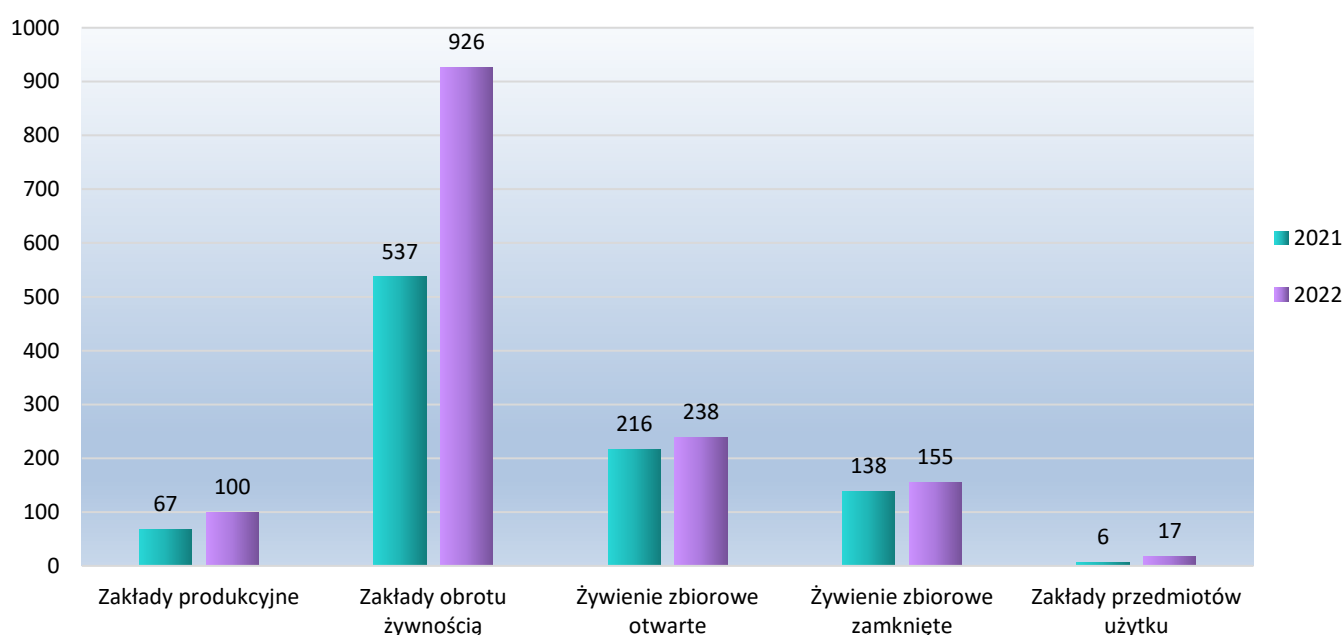
**Tabela 1.** Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2021 do 2022

Rodzaj obiektu	Bytom			
	2021		2022	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	48	45	50	44
Obrót	259	208	325	266
Żywnienie otwarte	192	126	141	110
Żywnienie zamknięte	129	115	120	114
Materiały i wyroby	0	0	3	3
RAZEM	628	497	639	537

W roku 2022 wykonano 537 kontroli z 639 zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w 84 %. Kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Na terenie miasta Bytomia w 2022 roku przeprowadzono 1436 kontroli. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo przeprowadzono 26 kontroli sanitarnych obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. Były to kontrole przeprowadzone w związku z organizowanymi półkoloniami zimowymi i letnimi dla dzieci, imprezami masowymi, zgłoszonymi interwencjami w niezatwierdzonych zakładach oraz kontrolami dotyczącymi oceny miejsc przebywania uchodźców z Ukrainy. Porównując dane z rokiem 2021 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2022 r. zwiększyła się.

Ilość kontroli według rodzajów obiektów



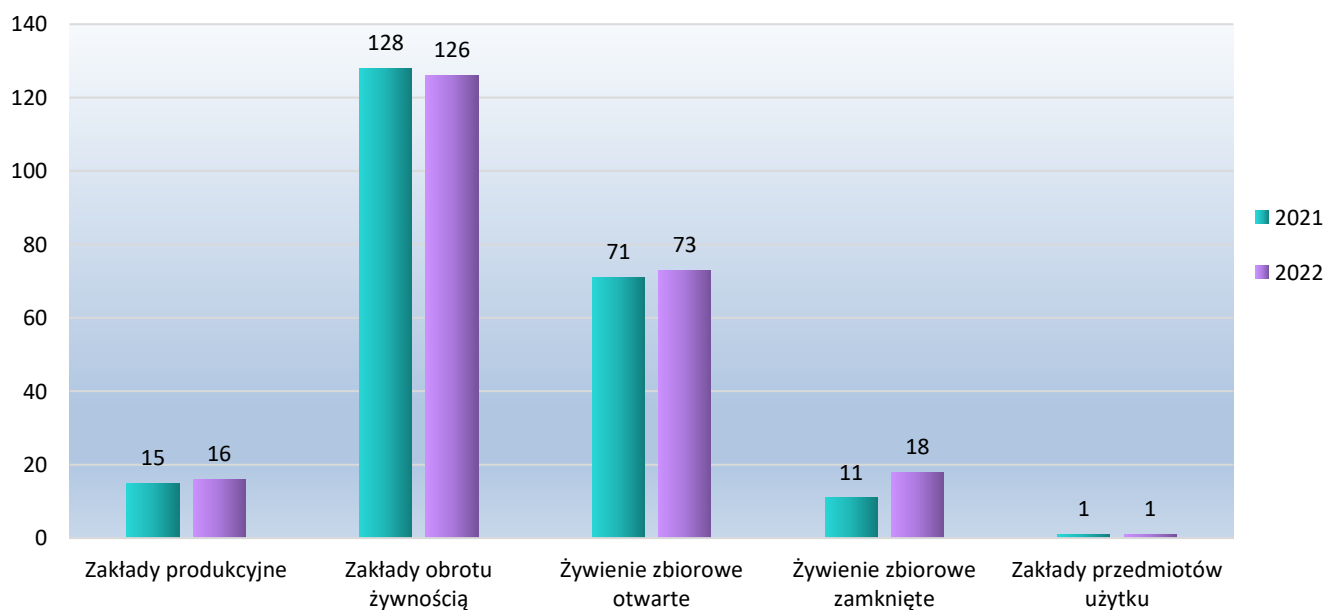
Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. 926 (o ok. 42 % więcej niż w 2021 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o 33 % więcej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zwiększyła się o 9 % w stosunku do roku ubiegłego, w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego liczba kontroli zwiększyła się o 11 % w stosunku do roku 2021. Ponadto w roku 2022 przeprowadzono 17 kontroli w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

**Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2021 i 2022.**

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzorowanych		Ilość obiektów skontrolowanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
<b>Bytom</b>	1535	<b>1571</b>	702	<b>877</b>	964	<b>1436</b>	226	<b>234</b>	2 / 440	<b>13 / 3795</b>	52 - 9150	<b>68 - 13950</b>

W roku 2022 na terenie miasta Bytomia wydano ogółem 234 decyzje administracyjne, tj. o 3 % decyzji więcej niż w 2021 roku.

**Ilość decyzji według rodzajów obiektów**



Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2022 liczba wydanych decyzji zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku.

Wśród zakładów produkcji żywności ilość decyzji administracyjnych jest na takim samym poziomie co w roku 2021, natomiast w zakładach obrotu żywnością zmniejszyła się o 1 %, wśród zakładów żywienia zbiorowego – otwartego liczba ta zwiększyła się o 3 %, a w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – zamkniętego zwiększyła się o 38 %.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2022 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu

żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i SPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

## 1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

**Tabela 3.** Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2021 i 2022.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2021 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2022 r.</i>		
	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych decyzji nakazujących</i>	<i>% obiektów złych</i>	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych decyzji nakazujących</i>	<i>% obiektów złych</i>
Bytom	702	55	7,8	877	70	7,9

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny utrzymuje się na podobnym poziomie.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki w posadzce),
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- zły stan techniczny stolarki okiennej i drzwiowej,
- zły stan techniczny powierzchni szafek,
- brak bieżącej ciepłej wody,
- brak prawidłowej i skutecznej wentylacji w pomieszczeniach zakładu,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

**Tabela 4.** Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2021 i 2022.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2021 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2022 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych mandatów na kwotę</i>	<i>% obiektów złych</i>
Bytom	702	52 / 9150	7,4	<b>877</b>	<b>68 / 13950</b>	<b>7,7</b>

W roku sprawozdawczym nałożono dodatkowo 3 mandaty karne na kwotę 1000 zł w zakładach niebędących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. Miało to miejsce w 2 zakładach obrotu żywnością oraz w 1 punkcie żywienia zbiorowego zamkniętego (punktu wydawania żywności).

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- brak zachowanej higieny sprzedaży,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno - higienicznym zwiększyła się proporcjonalnie do większej liczby przeprowadzonych kontroli. W roku sprawozdawczym nałożono o 16 (tj. o 23 %) więcej mandatów karnych za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

## **2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych**

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2022 do badań laboratoryjnych na terenie miasta Bytomia pobrano 316 próbek (w tym 8 próbek materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością), tj. o 24% więcej próbek niż w roku 2021, w którym pobrano 240 próbek. W roku sprawozdawczym nie pobrano próbek w związku z podejrzeniem ogniska zatrucia pokarmowego.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano 155 próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano 44 próbki,
- pod względem fizykochemicznym przebadano 87 próbek,
- pod względem znakowania ocenie poddano 124 próbki,

- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano 31 próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległo 5 próbek, tj. 1,5% w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi mniejszy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległy 4 próbki, tj. 1,6 %.

Pod względem zanieczyszczeń biologicznych liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła 5, stwierdzono ślady bytowania szkodników (*5 próbek zmiotek i wytrzepek z koszyczków piekarniczych*).

### **3. Piekarnie**

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2022 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie miasta Bytomia zewidencjonowanych jest 30 piekarni, z których skontrolowano 25. W trakcie kontroli w 6 zakładach pobrano ogółem 29 próbek, w tym 14 próbek sanitarnych – wytrzepek z koszyków oraz zmiotek. 5 próbek zostało zdyskwalifikowanych ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych.

### **4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF**

W roku 2022 w ramach powiadomień alarmowych RASFF na terenie miasta Bytomia przeprowadzono 155 kontroli głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

### **5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością**

W roku sprawozdawczym w rejestrze PPIS w Bytomiu na terenie miasta Bytomia znajdowały się 2 wytwórnie oraz 30 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano 15 zakładów. Ogółem przeprowadzono 17 kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano 8 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

### **6. Akcje**

W 2022 roku na terenie miasta Bytomia przeprowadzono następujące akcje:



**Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami**

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne <sup>4</sup>	
						nakazujących usunięcie uchybień <sup>1</sup>	unieruchamiających obiekt <sup>2</sup>	innych <sup>3</sup>	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	Imprezy masowe	NS.HŻŻ i NS. HK	13	13	13	0	0	0	0	0	0	-
2.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS.HŻŻ i PLW	2	2	8	0	0	0	0	0	0	Wspólnie z przedstawicielem IW przeprowadzono 1 kontrolę
3.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	2	2	2	0	0	0	0	0	0	-
4.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	5	5	5	0	0	0	0	0	0	-
5.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	Epidemiologia i NS.HŻŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
6.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS.HŻŻ i IF	58	53	89	0	0	0	0	0	0	-
7.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS.HŻŻ	7	5	5	0	0	0	0	0	0	W trakcie przeprowadzonych kontroli pobrano 5 próbek lodów z automatu. Żadna z próbek nie została zdyskwalifikowana

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne <sup>4</sup>	
						nakazujących usunięcie uchybień <sup>1</sup>	unieruchamiających obiekt <sup>2</sup>	innych <sup>3</sup>	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
8.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS.HŻŻ	174	0	0	0	0	0	0	0	0	-
9.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS.HŻŻ	104	85	95	5	0	0	1	100	1 zalecenie doraźne	-
10.	Akcja szpitale	NS.HŻŻ	5	4	10	1	0	0	0	0	1 zalecenie doraźne	-
11.	Akcja ryby	NS.HŻŻ	66	66	66	0	0	0	0	0	1 zalecenie doraźne	-
12.	Akcja Monakolina	NS.HŻŻ	39	39	39	0	0	0	0	0	1 zalecenie doraźne	-
13.	Akcja uchodźcy	NS.HŻŻ	14	14	14	0	0	0	0	0	0	Dodatkowo 5 adnotacji we wskazanych miejscach pobytu, lecz brak na miejscu uchodźców
14.	Akcja pieczywo bezglutenowe	NS.HŻŻ	68	68	68	0	0	0	0	0	0	-
15.	Akcja sklepy Biedronka	NS.HŻŻ	15	15	15	0	1	0	1	500	1 zalecenie doraźne	Stwierdzono obecność szkodników
<b>RAZEM</b>		-	<b>572</b>	<b>371</b>	<b>429</b>	<b>6</b>	<b>1</b>	-	<b>2</b>	<b>600</b>	5 zaleceń doraźnych	-

<sup>1</sup> w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne					uwagi	
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli			inne <sup>4</sup>
						nakazujących usunięcie uchybień <sup>1</sup>	unieruchamiających obiekt <sup>2</sup>	innych <sup>3</sup>	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	

<sup>2</sup> w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

<sup>3</sup> w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

## 7. Działalność interwencyjna za 2022 rok

### Sekcja: NS.HŻŻ (POWIAT BYTOM)

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem 58, w tym anonimowych 6.

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem 52 (w tym 1 z 2021 r.), w tym anonimowych 6, zasadnych 14, w tym anonimowych zasadnych 4.

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem 2 (w tym 1 rozpatrzona), w tym anonimowych 1.

L.p	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzane przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych / niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych	32	28	30	3/6	6/1400	7/21	0	0	2 interwencje bez rozpatrzenia 1 zakład nieczynny 1 interwencja przechodzi na 2023 r.
2.	Złe warunki higieniczno - sanitarne	17	16	18	3/8	7/1800	7/9	1	0	1 interwencja bez rozpatrzenia
3.	Brak higieny sprzedaży	4	4 (+1 z 2021 r.)	5	1/1	2/500	0/4	0	0	w jednym zakładzie dwa mandaty
4.	Obecność szkodników	2	2	2	0/0	0/0	0/2	0	0	-
5.	Nieprzestrzeganie obostrzeń związanych z COVID-19	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
6.	Uciążliwe hałasy	1	0	0	0/0	0/0	0/0	1	0	interwencja przekazana do Komendy Miejskiej Policji – Komisariat Policji III w Bytomiu
7.	Uciążliwe zapachy	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
<b>SUMA</b>		<b>58</b>	<b>52</b>	<b>57</b>	<b>7/15</b>	<b>15/3700</b>	<b>14/38</b> (1 z 2021 r.)	<b>2</b>	<b>0</b>	-

### ***Wnioski:***

W roku sprawozdawczym w powiecie bytomskim podobnie jak w roku ubiegłym najczęściej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością.

W roku 2022 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zmniejszyła się o 13,4 % w porównaniu do roku 2021, gdzie zgłoszono i rozpatrzono 67 interwencji.

## **Wnioski:**

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2022 jest większa w stosunku do roku 2021.
3. W roku sprawozdawczym nałożono 23% więcej mandatów karnych za zły stan sanitarno – higieniczny w zakładach.
4. Ciągłym problemem wśród większości kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji systemu bezpieczeństwa żywności (HACCP, GHP/GMP).
5. W roku sprawozdawczym zmniejszyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. Zarówno w roku 2021 jak i 2022 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała niezasadność interwencji.
6. W 2022 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdza się mniejszą ilość próbek zdyskwalifikowanych w porównaniu do 2021 roku. Główną przyczyną kwestionowania próbek w 2022 roku były zanieczyszczenia biologiczne.

## ***IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej i wody w pływalniach***

Łącznie w 2022 r. w ramach nadzoru terenowo - laboratoryjnego nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 135 próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia oraz jakość wody ciepłej i zarządców pływalni wynosiła 558.

W 2022 roku PPIS w Bytomiu wydał 8 decyzji administracyjnych w zakresach:

- 1 dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia,
- 6 dot. zbiorczej oceny wody na pływalni,
- 1 dot. legionelli.

Zarejestrowano 1 interwencję dotyczącą niewłaściwej jakości wody przeznaczonej do spożycia, którą przekazano do rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami do innego urzędu.

### **1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych**

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 151691;*
- *Zaopatrzenie w wodę – zasilanie / ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m<sup>3</sup>/d: - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – śr. 17780 (SUW Bibiela; SUW Miedary; SUW Zawada; SUW Kozłowa Góra ;zbiorniki Murcki - woda mieszana ZUW Goczałkowice i ZUW Dzieckowice; awaryjnie w czasie prowadzenia prac modernizacyjnych na sieci magistralnej; dystrybutor: Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o.*

Miasto Bytom korzysta z wody dostarczanej z sieci magistralnej Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach, pochodzącej z ujęć wód głębinowych zasilających Stacje Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim, „Miedary” w Tarnowskich Górach i „Zawada” w Karchowicach, gm. Zbrostawice oraz z ujęć powierzchniowych: Stacja Uzdatniania Wody „Kozłowa Góra” w Wymysłowie. Pierścieniowy układ sieci wodociągowej daje możliwość mieszania wody z różnych źródeł oraz zmiany kierunku zasilania.

Jakość wody wodociągowej na terenie miasta kontrolowana była systematycznie w wyznaczonych punktach, zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta.

Łącznie w 2022 r. na terenie miasta, w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 53 próbki wody.

Nie potwierdzoną powtórным badaniem obecność bakterii grupy coli stwierdzono w 1 próbce wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2022 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych przez wyżej wymienione Przedsiębiorstwa na terenie miasta Bytomia wynosiła 317.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanego zakresu wartości stwierdzono w 12 próbkach wody. Przekroczenia dotyczyły nie stanowiących potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnych stężeń manganu i żelaza oraz podwyższonej wartości mętności (podwyższone wartości tych parametrów związane były z prowadzonymi przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach planowanymi pracami na wodociągu magistralnym). Przeprowadzone powtórne badania nie wykazały przekroczeń dla wyżej wymienionych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2022 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Bytomia oceniono jako przydatną do spożycia.

W 2022 r. eksploatacja sieci rozdzielczej – Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. zgłosiło 160 awarii sieci wodociągowej.

## **2. Ocena jakości wody w pływalniach**

W 2022 r. na terenie miasta Bytomia czynnych było 6 pływalni opartych na wodzie wodociągowej (w tym 5 krytych i 1 odkryta).

W 2022 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym 26 próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- ogólna liczba mikroorganizmów w  $36 \pm 2^\circ\text{C}$ ,
- chlor związany,
- potencjał redoks,

- mętność,
- utlenialność;
- chloroform.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach

W 2022 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła 238.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- Pseudomonas aeruginosa,
- ogólna liczba mikroorganizmów w  $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ ,
- chlor związany,
- mętność,
- potencjał redoks;
- chloroform.

W każdym przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań zarządcy obiektów podejmowali na bieżąco stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym stwierdza się, że eksploatacja pływalni w Szkole Podstawowej nr 45 ul. Karpacka 27, Szkole Podstawowej nr 54 ul. Reptowska 86, Przedszkolu Miejskim nr 10 ul. Strzelców Bytomskich 152 i OSIR ul. Parkowa 1 była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom a w przypadku pływalni Stowarzyszenia Centrum Działalności Podwodnej Nurek Bytom, ul. Chorzowska 28 a oraz OSIR, ul. Wrocławska w sposób odpowiadający wymaganiom z nieprawidłowościami, pomimo podejmowanych przez zarządcę pływalni działań naprawczych stężenie chloroformu utrzymywało się na podwyższonym poziomie.

PPIS w Bytomiu wydał 6 decyzji w zakresie zbiorczej oceny wody na pływalni.

### **3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego**

Skontrolowano jakość ciepłej wody w 8 obiektach, w tym:

- szpitale - 3;
- areszt/szpital - 1;
- dom pomocy społecznej - 1;
- inne świadczące usługi hotelarskie - 1;
- zakłady opiekuńczo-lecznicze (podmioty lecznicze) - 2.

Skolonizowanie sieci przez pałeczki Legionella sp. stwierdzono w 1 obiekcie, na który wydano decyzję nakazującą podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody, która została wykonana.

Ogółem w 2022 r. na obecność bakterii legionella pobrano 56 próbek wody, w tym zakwestionowano – 8.. W ramach kontroli wewnętrznej przedłożono 3 wyniki badań.



## ***V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej***

W 2022 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 183 obiektach użyteczności publicznej, spośród 740 ujętych w ewidencji, łącznie przeprowadzono 192 kontrole. Wśród ocenianych obiektów znalazły się m.in.: domy pomocy społecznej i noclegownie; zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała; obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie; ustępy publiczne i ogólnodostępne; pływalnie kryte i odkryte; dworce autobusowe i kolejowe, przystanki; cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków oraz obiekty określane jako „inne obiekty”, do których zaliczamy m.in. apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne, place zabaw, piaskownice, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, transport publiczny.

W roku 2022 r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego objęto bieżącym nadzorem sanitarnym zakłady oferujące usługi „solaryjne” w zakresie realizacji wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U z 2017 r., poz. 2111) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz.U. z 2018 r., poz. 275). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzoruje 14 obiektów, w których wykonywane są usługi „solaryjne”. Skontrolowano 11 obiektów, przeprowadzając. W żadnym z obiektów nie stwierdzono naruszenia wymogów w/w ustawy, jak również nie stwierdzono nieprawidłowości natury higieniczno-sanitarnej.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów uległ poprawie.

### **1. Ocena wybranych grup obiektów**

Na koniec 2022 r. ze złym stanem higieniczno-sanitarnym i technicznym wykazano 6 obiektów. Poniżej oceniono grupy obiektów, w których nie wszystkie obiekty spełniały wymagania higieniczno - sanitarne jak i techniczne i były wydane decyzje administracyjne nakazujące.

#### **Hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie**

Nadzorem sanitarnym objętych jest ogółem 18 obiektów. W roku sprawozdawczym skontrolowano 11 obiektów. Zły stan sanitarno-higieniczny stwierdzono w 1 obiekcie, co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnej. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarno-higieniczny i techniczny obiektów nie uległ pogorszeniu.

#### **Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu**

W roku 2022 skontrolowanych zostało 75 zakładów z 276 objętych nadzorem PPIS w Bytomiu. W tej grupie obiektów nałożono 4 mandaty karne na kwotę 600 zł. Przyczyną nałożenia mandatów karnych był brak opracowania i wdrożenia procedury zapewniającej

ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi; brak właściwej dezynfekcji narzędzi, nieuprzątnięte stanowiska kosmetyki, brak maseczki w trakcie obsługi klienta. W zakładach, w których nałożono mandaty karne za stwierdzone nieprawidłowości, wydano również zalecenia doraźne. Zalecenia w zakładach wykonano terminowo, co potwierdzono podczas przeprowadzonych kontroli sprawdzających. W 2022r. wydano 6 decyzji administracyjnych nakazujących za stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno-sanitarny i techniczny obiektów uległ pogorszeniu. Na koniec roku sprawozdawczego ze złym stanem oceniono 4 obiekty, natomiast w 2021 r., jako zły stan oceniono w 1 obiekcie.

### **Pływalnie**

Nadzorem sanitarnym objętych jest 6 obiektów, w tym 5 pływalni (basenów) krytych całorocznych i 1 pływalnia (basen) odkryty – sezonowy. W roku sprawozdawczym skontrolowano wszystkie obiekty.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno-sanitarny obiektów uległ poprawie. Na koniec roku 2022 nie wykazano obiektów ze złym stanem sanitarno-higienicznym.

### **Zakłady karne, poprawcze, schroniska dla nieletnich**

Nadzorem sanitarnym objęto 1 zakład karny, który został skontrolowany. W trakcie czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie wydano decyzji administracyjnych nakazujących i decyzji unieruchamiających. Nie nałożono mandatów karnych.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno-sanitarny obiektu uległ poprawie.

### **Inne obiekty użyteczności publicznej**

W tej grupie obiektów zewidencjonowane są łącznie 274 obiekty takie jak: obiekty sportowe, apteki, stacje paliw, targowiska, transport publiczny, wysypiska śmieci pralnie chemiczne, noclegownie, ustępy publiczne. Skontrolowano 36 obiektów, wydano 1 decyzję nakazującą, która została wykonana w roku sprawozdawczym i dotyczyła nieprawidłowości stwierdzonych w obiekcie sportowym należącym do Ośrodka Sportu i Rekreacji w Bytomiu.

W porównaniu do roku 2021, stan higieniczno-sanitarny obiektów nie uległ pogorszeniu.

## **2. Interwencje**

W 2022 roku do PSSE w Bytomiu wpłynęło ogółem 69 wniosków mieszkańców o podjęcie interwencji w obiektach na terenie miasta Bytom. PPIS w Bytomiu rozpatrzył 54 sprawy, 6 przekazał do rozpatrzenia innym organom zgodnie z kompetencjami, 9 interwencji pozostało bez rozpatrzenia. Pracownicy PSSE w Bytomiu przeprowadzili 41 kontroli interwencyjnych. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 13 decyzji, 1 zalecenie doraźne, nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł oraz wydano 2 upomnienia w związku z niewykonaniem obowiązków wynikających z decyzji nakazujących. 6 interwencji okazało się zasadnych.

Największa liczba zgłoszonych interwencji – 28 dotyczyła złego stanu sanitarnego budynków - klatek schodowych, piwnic, i strychów. 24 sprawy PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. Przeprowadzono łącznie 25 kontroli. wydano 11 decyzji oraz 2 upomnienia. Tylko 4 interwencje okazały się zasadne, które dotyczyły budynków mieszkalnych na terenie miasta Bytomia. Kontrole wykazały nieprawidłowości stanu

sanitarno – higienicznego, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej na zarządcę budynku. Nakazy decyzji zostały wykonane w całości, co potwierdziła kontrola sprawdzająca. Dużą liczbę zgłoszonych interwencji stanowiły sprawy związane z zagrożeniem spowodowanym obecnością insektów, gryzoni i zwierząt oraz uciążliwych lokatorów, którzy poprzez niewłaściwe użytkowanie lokali mieszkalnych stwarzali dogodne warunki do namnażania się insektów i gryzoni. 1 zgłoszenie pozostało bez rozpatrzenia. Pozostałe sprawy PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. Rozpatrzone sprawy nie potwierdziły występowania nieprawidłowości.

W sprawie złego stanu sanitarnego posesji wpłynęło 13 interwencji. 1 interwencja okazała się zasadna, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej na właściciela terenu w zakresie doprowadzenia do należytego stanu sanitarnego teren działki poprzez usunięcie zalegających odpadów komunalnych oraz wielkogabarytowych. Nakazy decyzji zostały wykonane w całości, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

5 interwencji dotyczyło obiektów użyteczności publicznej. Wszystkie sprawy zostały rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu. Wydano 1 decyzję nakazującą, nałożono 1 mandat karny oraz wydano 1 zalecenia doraźne. Jedną interwencję uznano za zasadną, a dotyczyła zakładu kosmetycznego. Nakazy decyzji oraz zalecenia doraźne zostały wykonane w całości, co potwierdziły kontrole sprawdzające.

Pozostałych interwencji dotyczyły:

- 1) uciążliwości spowodowanych przez nieprawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi;
- 2) uciążliwościami związanych z hałasem;
- 3) nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych obowiązujących w trakcie trwania COVID -19;
- 4) uciążliwości powodowanych przez hodowlę zwierząt;
- 5) nieprawidłowego magazynowania soli drogowej w prywatnej firmie.

### **Wnioski:**

1. W roku 2022, podobnie jak w roku ubiegłym zdecydowana większość skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej spełniała podstawowe wymagania higieniczno - sanitarne i techniczne. Ogółem skontrolowano 183 obiekty, wydano 9 decyzji administracyjnych nakazujących. Po analizie wszystkich niewykonanych decyzji 6 obiektów oceniono jako złe..
2. W 2022 r. wzrosła liczba zgłaszanych przez mieszkańców interwencji.

### ***VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych***

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo - wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku.

W 2022 r. na terenie miasta Bytomia bieżącym nadzorem sanitarno - higienicznym objętych było 177 obiektów. Przeprowadzono 126 kontroli w nadzorowanych placówkach, co stanowi 69.5 %.

W roku sprawozdawczym utworzono 7 nowych placówek, tj. : 1 szkoła policealna, 1 placówka wsparcia dziennego, 5 placówek opiekuńczo - wychowawczych.

W roku sprawozdawczym likwidacji uległy 2 placówki tj.: 1 sala zabaw, 1 szkoła policealna.

## **1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych**

### **1.1. Szkoły**

W 2022 r., pod nadzorem PPIS w Bytomiu były 53 szkoły, w tym 27 szkół podstawowych, 5 szkół policealnych, 12 zespołów szkół, 5 LO, 1 technikum oraz 3 szkoły specjalne. Skontrolowano 40 szkół. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano dwie nowe decyzje nakazujące, liczba ta zwiększyła się w porównaniu z rokiem 2021.

Nadal istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje znaczne pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno - higienicznego oraz technicznego.

W porównaniu z poprzednim rokiem sprawozdawczym liczba decyzji wyegzekwowanych utrzymuje się na stałym poziomie. W roku 2022 wykonano jedna decyzje w całości.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewniono odpowiednią ilość środków higieny osobistej oraz środków czystości i dezynfekcyjnych. Szkoły wyposażone są w dozowniki do dezynfekcji rąk oraz do dezynfekcji pomieszczeń.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 1050 uczniów, w 59 oddziałach.

31,7 % przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister – tj. powyżej 15% masy ciała.

### **1.2. Przedszkola i inne formy**

W 2022 r. pod nadzorem PSSE w Bytomiu było 59 przedszkoli. Skontrolowano 39 z nich.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w przedszkolach w roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji nakazujących.

Wydano 7 decyzji administracyjnych zmieniających termin wykonania nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych. W porównaniu do 2021 r., liczba decyzji prolongujących uległa zwiększeniu.

Istnieją jednak placówki publiczne, w których stan sanitarno - higieniczny i techniczny uległ pogorszeniu, a nakazy ujęte w decyzjach nie są realizowane terminowo.

Stan bieżącej czystości i porządku w kontrolowanych placówkach był prawidłowy i nie budził zastrzeżeń.

Kontrole przeprowadzone w zakresie oceny terenów rekreacyjnych i placów zabaw, nie wykazały nieprawidłowości. Placówki posiadają aktualne przeglądy stanu technicznego

urządzeń zabawowych. Przed rozpoczęciem sezonu wiosenno-letniego dokonywana jest wymiana piasku w piaskownicach. Piaskownice są zabezpieczane przed zanieczyszczeniami.

### **1.3. Żłobki**

W roku sprawozdawczym pod nadzorem było 14 placówek, w tym 1 klub malucha. W 2022 r., skontrolowano 7 placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że stan sanitarno - higieniczny i techniczny w pomieszczeniach i na terenie placówek jest prawidłowy.

### **1.4. Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Wsparcia Dziennego**

W 2022 r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajdowało się 17 świetlic środowiskowych oraz 3 warsztaty terapii zajęciowej. Skontrolowano 3 placówki. W roku sprawozdawczym utworzono jedną nową świetlicę środowiskową działającą na terenie szkoły podstawowej. Stan sanitarno - higieniczny skontrolowanych placówek nie budził zastrzeżeń.

## **2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia**

### **2.1. Dostosowanie mebli do zasad ergonomii**

W czasie przeprowadzanych kompleksowych kontroli, stwierdzono że placówki są sukcesywnie doposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach, dostosowane do zasad ergonomii, posiadające stosowne certyfikaty.

### **2.2. Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych**

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2022 r., w 7 szkołach dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny i spełniają wymagania § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1604), uwzględniając potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia.

### **2.3. Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego**

W roku sprawozdawczym wydano jedną nową decyzję administracyjną nakazującą, dot. nieprawidłowości bloku sportowego i miejsca do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Sytuacja w w/w zakresie w porównaniu z rokiem 2021 r., utrzymuje się na stałym poziomie. Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że młodzież korzysta z natrysków sporadycznie. Wszystkie skontrolowane szkoły posiadały boiska lub teren rekreacyjny.

#### **2.4. Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych**

W czasie przeprowadzanych kontroli, we wszystkich szkołach dokonywana była ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażone w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem.

Stan sanitarno - higieniczny był bez zastrzeżeń, w żadnej z placówek nie wydano nowych decyzji w w/w zakresie.

#### **2.5. Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)**

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne. Zarówno w 2021, jak i w 2022 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczach, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ bieżącej zimnej wody. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć z chemii niebezpiecznych substancji chemicznych. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach, w pojemnikach prawidłowo oznakowanych. Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Nauczyciele posiadają zaświadczenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Niektóre szkoły nie posiadają substancji niebezpiecznych w pracowniach chemicznych. W szkołach tych zajęcia z chemii są realizowane wyłącznie w formie wykładu bądź pokazu.

### **3. Profilaktyczna opieka zdrowotna**

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno - higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji administracyjnych w w/w zakresie. We wszystkich placówkach stan sanitarno - higieniczny i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń. Zdecydowana większość gabinetów posiada nowo zakupione wyposażenie do pomieszczeń zgodnie z obowiązującymi wymogami. Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem wody bieżącej ciepłej i zimnej. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym.

Pielęgniarki szkolne, w ramach swojej działalności dokonują bieżących przeglądów czystości skóry uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami opracowanymi przez dyrektorów placówek, co odnotowywane jest w dokumentacji medycznej.

Wszystkie gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji rąk oraz środki do dezynfekcji pomieszczeń i wyposażenia.

W ramach współpracy z pielęgniarkami szkolnymi dokonuje się pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, po których podejmowane są działania profilaktyczne w ww. zakresie.

#### **4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży**

W ramach akcji „Zima 2022”, zgłoszonych zostało 8 turnusów zimowego wypoczynku, w formie półkolonii w miejscu zamieszkania. W czasie trwania wypoczynku skontrolowano 3 placówki. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 165 dzieci i młodzieży.

W porównaniu z rokiem 2021 liczba skontrolowanych turnusów wypoczynku zimowego wraz z ilością wypoczywających dzieci zwiększyła się.

W ramach akcji „Lato 2022” zgłoszonych zostało 27 turnusów letniego wypoczynku w formie półkolonii w miejscu zamieszkania w trakcie, którego przeprowadzono 11 kontroli. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 599 dzieci i młodzieży.

W porównaniu z rokiem 2021 liczba skontrolowanych turnusów wypoczynku letniego wraz z ilością wypoczywających dzieci zwiększyła się.

We wszystkich placówkach stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej oraz odpowiednia ilość środków dezynfekcyjnych.

#### **5. Interwencje**

W 2022 r., zgłoszono 2 interwencje na nadzorowanym terenie, które były bezzasadne. W porównaniu z rokiem 2021 liczba interwencji uległa zmniejszeniu.

#### **Wnioski:**

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie, albowiem wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno-technicznych i niewłaściwe utrzymanie warunków higieniczno-zdrowotnych.

## ***VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy***

### **1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy**

Nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania te zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów, co pozwala zapewnić pracownikom bezpieczeństwo podczas wykonywanych prac.

Na terenie miasta Bytom nadzorem objętych jest 368 obiektów o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W 2022 r. przeprowadzono 100 kontroli w 97 obiektach.

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie miasta Bytom skontrolowano 48 zakładów, przeprowadzono 51 kontroli. W 7 zakładach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły następujących zagadnień: brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy; pracodawca nie zapewnia warunków do higienicznego przechowywania odzieży własnej, roboczej i ochronnej oraz do higienicznego spożywania posiłków; pracodawca nie zapewnia umywalki z doprowadzeniem wody ciepłej i zimnej; ubytek w podłodze wyłożonej drewnopodobnymi panelami w pomieszczeniu obsługi interesanta; brak rejestru prac których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy; brak wentylacji mechanicznej w pomieszczeniu pracy, zły stan sanitarny pomieszczeń higieniczno - sanitarnych. W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 7 decyzji administracyjnych nakazujących.

Na koniec 2022 r. w 5 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (hałas, pyły, mikroklimat gorący). Podczas kontroli stwierdzono, że pracodawcy podejmują działania organizacyjno - techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na te czynniki. Pracownicy są poinformowani o narażeniu oraz są wyposażeni w środki ochrony osobistej, jak również poddawani są badaniom profilaktycznym lekarskim i monitorowany jest stan zdrowia pracowników narażonych.

### **2. Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi**

W ramach prowadzonego nadzoru nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi przeprowadzono 29 kontrole i 15 wizytacji w obiektach wprowadzających do obrotu chemikalia, produkty biobójcze, detergenty, produkty kosmetyczne. Kontrole dotyczyły głównie oznakowania produktów, składu produktu, posiadanych pozwoleń na obrót produktami biobójczymi. Kontrole w 3 obiektach wykazały nieprawidłowości w zakresie produktów kosmetycznych, wobec czego wydano 3 decyzje nakazujące (2 decyzja w sprawie



usunięcia nieprawidłowego oznakowania, 1 decyzja w sprawie wycofania produktów kosmetycznych z obrotu w związku z niedozwoloną substancją w ich składzie oraz sprzedawane po upływie minimalnej trwałości).

Ponadto w związku z podejrzeniem zatrucia u ludzi wywołanego spożyciem denaturatu skażonego alkoholem metylowym w stężeniach przekraczających obowiązującą normę przeprowadzono 13 kontroli i 63 wizytacji w obiektach handlowych (sklepy, hurtownie), pobrano 18 prób produktu o nazwie „denaturat” do badań laboratoryjnych na zawartości metanolu, wydano 7 decyzji nakazujących wycofanie z obrotu kwestionowanego produktu.

W Bytomiu znajduje się jeden podmiot zajmujący się dystrybucją prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3 takich jak nadmanganian VI potasu, toluen, aceton, kwas siarkowy, solny.

W ramach projektu REACH-EN-FORCE-10 dotyczącego spełniania wymogów prawnych wprowadzonych na rynek produktów chemicznych przeprowadzono 1 kontrolę, która nie wykazała nieprawidłowości. Natomiast w ramach projektu BPR-EN-FORCE-2 (BEF-2) dotyczącego sprawdzenia zgodności z obowiązkami wynikającymi z rozporządzenia w sprawie produktów biobójczych również przeprowadzono 1 kontrolę, podczas której nie stwierdzono nieprawidłowości.

### **3. Nadzór nad środkami zastępczymi**

Przeprowadzono 3 kontrole w związku z podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Kontrole dotyczyły produktów zawierających w swoim składzie substancję HHC-O. Przeprowadzone kontrole wykazały, że w obrocie nie było produktów, będących środkami zastępczymi. Na bieżąco dokonuje się weryfikacji stron internetowych w zakresie sprzedaży środków zastępczych.

### **4. Choroby zawodowe**

W roku 2022 roku PPIS w Bytomiu wydał 31 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 16 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 15 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w 2022 r. wynosi 16 przypadków w tym: pylice płuc (poz. 3) – 11 przypadków, przewlekłe choroby narządu głosu (poz. 15) – 2 przypadki; nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi (poz. 17) – 2 przypadki oraz przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy (poz. 20) – 1 przypadek. W/w choroby były spowodowane działaniem pyłów zwłókniających, nadmiernym wysiłkiem głosowym, czynników występujących w środowisku pracy uznanych za rakotwórcze u ludzi oraz monotypowym sposobem wykonywania pracy

### **Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2021 i 2022**

Numer choroby zawodowej i nazwa	2021 r.	2022 r.
	Liczba przypadków	<b>Liczba przypadków</b>
poz.3 - pylice płuc	5	<b>11</b>
poz. 15 - przewlekłe choroby narządu głosu	0	<b>2</b>
poz. 17 - nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	0	<b>2</b>
poz. 20 - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	0	<b>1</b>
poz. 26 – choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	2	<b>0</b>
<b>Razem</b>	<b>7</b>	<b>16</b>

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie miasta Bytomia w porównaniu do roku 2021 wzrosła liczba stwierdzonych chorób zawodowych. W roku 2022 pojawiły się przypadki, których nie odnotowano w 2021 r., tj. przewlekłe choroby narządu głosu, nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi oraz przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy.

### **5. Interwencje**

W 2022 r. wpłynęło 6 wniosków o podjęcie interwencji. Interwencje dotyczyły: szkodliwego wpływu aparatu RTG w gabinecie stomatologicznym, który usytuowany jest bezpośrednio nad lokalem mieszkalnym; w zakresie nieprzestrzegania bezpieczeństwa i higieny pracy a także nie stosowania się do określonych ograniczeń nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii w zakładzie pracy; podejrzenia naruszenia norm sanitarnych przewozu pasażerów w publicznym transporcie zbiorowym oraz bezpiecznych i higienicznych warunków pracy motorniczych w Zajeźdni Tramwajowej w Bytomiu na Pętli Bytom - Szkoła Medyczna; nieprawidłowości w magazynowaniu soli drogowej; stosowanie środków leczniczych w tym toksyny botulinowej w działalności kosmetycznej; dot. uciążliwości działalnością zakładu produkcyjnego (smród siarki w godzinach nocnych, spuszczenie ścieków na łąki, uskarżanie się mieszkańców na stan zdrowia).

W związku ze zgłoszonymi interwencjami przeprowadzono 4 kontrole. Przeprowadzone czynności nie wykazały nieprawidłowości, wobec czego zgłoszenia uznano za bezzasadne.

Wniosek dot. uciążliwości działalnością zakładu produkcyjnego został przekazany zgodnie z kompetencjami do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach.

### **Wnioski:**

1. Przeprowadzone kontrole w zakładach pracy podobnie jak w roku ubiegłym wykazały, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Ponadto stwierdzono, że pracodawcy nie dbają o stan sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych. Istotnym czynnikiem w zachowaniu odpowiedniego stanu higieniczno - sanitarnego zakładów pracy jest systematyczny nadzór w tym zakresie.
2. Przeprowadzone kontrole w zakresie chemikaliów i produktów kosmetycznych wykazały, że podmioty wprowadzające do obrotu produkty kosmetyczne nie znają obowiązujących przepisów dot. kosmetyków. Nie przestrzegają obowiązku znakowania produktów w języku polskim, jak również nie zwracają uwagi na skład produktu.
3. W 2022 r., podobnie jak w roku ubiegłym, na terenie miasta Bytomia nie stwierdzono stacjonarnych punktów sprzedaży środków zastępczych i nie prowadzono postępowań w tym zakresie.
4. W zakresie chorób zawodowych w 2022 stwierdzono duży wzrost liczby chorób będących następstwem narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy.
5. W roku sprawozdawczym przedstawiciele PPIS w Bytomiu w ramach prowadzonego nadzoru w zakładach pracy podejmowali działania profilaktyczne w zakresie propagowania zdrowego stylu życia, uświadamiania o szkodliwości palenia tytoniu, o ścisłym związku zachorowania na schorzenia nowotworowe z nałogiem palenia tytoniu. Sprawdzano realizację zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych tj. zakazu palenia na terenie zakładu pracy.

### ***VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny***

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów, jak np.: obiekty żywnościowo-żywnościowe, obiekty usługowo - handlowe, obiekty przemysłowe, zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową i inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz odstępień od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego, oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych, obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wydano:

- 5 opinii uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w tym: 2 dot. studium oraz 3 dot. planów,
- 2 opinie w sprawie zaopiniowania projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz 4 opinie w sprawie zaopiniowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Dla miasta Bytomia uzgodniono i zaopiniowano:

1. na etapie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulicy Orzegowskiej w Bytomiu,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulicy Łużyckiej w Bytomiu,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie Placu Jana w Bytomiu,
  - dwa projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom.
2. na etapie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Strzelców Bytomskich i Magdaleny w Bytomiu,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Dworskiej, Strzelców Bytomskich i Stanisława Witczaka w Bytomiu,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego pomiędzy ulicami: Świętochłowicką, Krzyżową i Chorzowską w Bytomiu, zwanego planem „Łagiewniki-Wschód”,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w rejonie ulicy Żołnierskiej w Bytomiu – etap II – część zachodnia,
  - dwa projekty zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom.

W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu lub lokalizacji inwestycji celu publicznego. Uzgodniono 37 wniosków dotyczących tego zagadnienia.

W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

- 15 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z zakresem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie stosownych urządzeń i rozwiązań technicznych.

Grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły: inwestycje związane z wytwarzaniem ciepła i energetyką - 31%, inwestycje związane z gospodarką wodno – ściekową – 25%, obiekty przemysłowe i inne – po 19 %, inwestycje drogowe – 6 %.

W roku 2022 uzgodnionych zostało pozytywnie 5 dokumentacji projektowych, natomiast w 2021 inwestorzy nie występowali z wnioskami o uzgodnienie dokumentacji projektowych. Wydane opinie stanowiły: 40% zakłady kosmetyczno – fryzjerskie i odnowy biologicznej oraz po 20 % obiekty handlowo - usługowe, obiekty żywieniowo – żywnościowy i obiekty turystyczne.

W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 34 stanowiska odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 32 opinie sanitarne dopuszczające do użytkowania obiekty budowlane oraz 2 opinie negatywne), w 2021 r. wydano 47 pozytywnych opinii sanitarnych dopuszczających obiekty do użytkowania, 2 negatywne. Ze wszystkich wpływających wniosków 38 % dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, 62 % odnosiło się do zmiany sposobu użytkowania obiektów.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły obiekty żywnościowo-żywnościowe – 41 %, zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej – 26 %, obiekty przemysłowe – 12 %, obiekty handlowo-usługowe i inne – po ok. 9 % oraz stacje paliw – 3 %.

W 2022 roku upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili 71 kontroli i wizytacji obiektów i inwestycji zlokalizowanych na terenie Miasta Bytomia.

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2022 roku nie wpłynęły żadne skargi mieszkańców miasta Bytomia.

Porównując rok 2022 i 2021 w ilości wszystkich załatwianych spraw obserwujemy spadek wydanych stanowisk o ok. 20 %.

### ***IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia***

Realizacja zadań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2022 r. na terenie województwa i na terenie działania PSSE Bytom wynika z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności. W 2022 roku z uwagi na sytuację epidemiologiczną kraju realizowane zadania to ogólnopolskie i wojewódzkie programy profilaktyczne oraz interwencje nieprogramowe polegających na prowadzeniu kampanii społecznych i akcji zdrowotnych.

W roku 2022 przeprowadzono 14 wizytacji, zorganizowano i przeprowadzono 17 akcji profilaktycznych w tym 3 akcje w szkołach podczas zebrań z rodzicami. Zorganizowano i przeprowadzono 7 zajęć warsztatowych dla dzieci z przedszkoli i uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych, 9 wystaw dot. informacji dla uchodźców, kampanii EFSA, antybiotyków, profilaktyki HIV/AIDS. Koordynowano 3 konkursy dot. akcji „Wirusoochrona” i profilaktyki HIV/AIDS .

#### **Działania informacyjno-edukacyjne w ramach wojewódzkiej akcji informacyjnej pt. "Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny"**

Dbając o bezpieczeństwo mieszkańców w związku z zachorowaniami na Covid-19 prowadzono działania informacyjno-edukacyjne w zakresie zasad higieny i możliwości rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2. Aktualizowano materiały edukacyjnych na stronie internetowej i portalach społecznościowych: Facebook, Twitter. W marcu rozszerzono działania dla osób z Ukrainy uciekający przed wojną, dla których opracowano ulotki zawierające podstawowe informacje w języku ukraińskim.

#### **Wojewódzka akcja informacyjno-edukacyjna pt. „Wirusoochrona”**

Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny kontynuował na terenie województwa śląskiego realizację akcji informacyjno-edukacyjnej pn. „Wirusoochrona”. Akcja miała na celu wzmocnienie działań przeciwepidemicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych poprzez przeprowadzenie zajęć dla najmłodszych, przypominających o przestrzeganiu podstawowych zasad higieny oraz zwrócenie uwagi na znaczącą rolę higieny jako podstawowego środka zapobiegania przenoszenia się wirusów, ze szczególnym

uwzględnieniem profilaktyki koronawirusa i grypy. W akcji udział wzięło: w III edycji 42 placówki; 26 przedszkoli i 16 szkół podstawowych, w IV edycji 57 placówek: 34 przedszkola i 23 szkoły podstawowe. W IV edycji akcja została rozszerzona w szkołach podstawowych o moduł „Szkoła Maksy i Eli”. Dla zainteresowanych placówek materiały przekazano w wersji papierowej.

### **Wojewódzki projekt edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”**

Celem projektu było wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Realizowany od 2017 roku. Działania projektowe miały wzbogacić wiedzę najmłodszych i ukształtować w nich nawyki higieniczno-zdrowotne m.in. w zakresie zbilansowanej diety – „Żywnienie na wagę zdrowia”, jak również profilaktyki chorób zakaźnych, w tym szczepień; umiejętnego korzystania z promieni UV oraz profilaktyki tytoniowej i szkodliwości dymów innego pochodzenia. W roku przedszkolnym 2021/2022 projekt zrealizowały 43 placówki przedszkolne, edukacją objęto łącznie 2465 przedszkolaków. W 2 przedszkolach zaprezentowano przedszkolakom bajkę „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

### **Ogólnopolski program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**

Program dedykowany przede wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym (5-6-latki), rodzicom, opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W trakcie realizacji programu dzieci dowiedziały się skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny.

### **Kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”**

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) rozpoczął kampanię informacyjną „Wybieraj Bezpieczną Żywność” #EUChooseSafeFood. Celem kampanii było uświadomienie konsumentom jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. Konsumenti w Unii Europejskiej należą do najlepiej chronionych i poinformowanych o zagrożeniach w łańcuchu żywnościowym obywateli na świecie. Przy współpracy z Sekcją HZZ i PU przeprowadzono webinar online dotyczący znakowania żywności, w którym uczestniczyło 95 osób.

### **Profilaktyka używania środków psychoaktywnych**

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła również działania w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów. Prowadzone działania edukacyjne powinny mieć wpływ na zmiany w społeczeństwie w kwestii dotyczącej palenia tytoniu. Działania dotyczące przestrzegania zakazu palenia tytoniu prowadzone były na terenie placówek oświatowo-wychowawczych, zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy oraz w zakładach gastronomicznych. W ramach tego programu przeprowadzono 7 akcji profilaktycznych, a 115 osób skorzystało z pomiarów stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

### **Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”**

Program przygotowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Edukacją objęto 1385 dzieci z 33 placówek przedszkolnych.

### **Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”**

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, dedykowany jest dzieciom klas czwartych szkoły podstawowej. Głównym celem jest zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Zajęcia były realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, takich jak dyskusje, wymiana doświadczeń, spostrzeżeń, pomysłów. Podstawą całego cyklu są przygotowane przez uczniów cztery zadania, które dotyczą różnych aspektów problemu uzależnienia od tytoniu oraz prewencji w tym zakresie.

Program realizowało 15 szkół podstawowych.

### **Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków**

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowane niepokojące zjawiska jakim jest nadmierne korzystanie z nowych narkotyków, Inspekcja Sanitarna prowadziła systematyczne działania edukacyjno-informacyjne zmierzające do zminimalizowania używania środków psychoaktywnych. W tym zakresie realizowane poniższe programy:

- **Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia czyli debata o dopalaczach**

Celem tego programu było dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W roku szkolnym 2021/2022 program zrealizowały 24 szkoły podstawowe.

- **Ogólnopolski program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?**

Program obejmował informacje dotyczące ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W roku szkolnym 2021/2022 program zrealizowało 11 szkół ponadpodstawowych.

W trakcie prowadzonych warsztatów profilaktycznych umożliwiono młodym osobom wykonanie z testami w alkogoglach i narkogoglach oraz pomiarów stężenia tlenu węgla w wdychanym powietrzu.

- **Kampania wojewódzka Dopalacze Wypalacze „groźne narkotyki”**

Celem tej akcji profilaktycznej było zwrócenie uwagi na problem uzależnienia od nowych narkotyków i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży. W 2022 roku działania edukacyjne prowadzono podczas



7 akcji profilaktycznych, połączonych z dystrybucją materiałów, wykonywaniem testów w narkogoglach u zainteresowanych osób.

### **Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworów.**

#### **Promocja szczepień ochronnych – Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, #szczepimy się**

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zmniejszając tym samym liczbę powikłań oraz zgonów.

Celem kampanii jest przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych w tym promocja szczepień SARS-CoV-2, zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym.

Grupą docelową kampanii jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem osób z grupy największego ryzyka zachorowań na choroby zakaźne, czyli dzieci, osoby starsze oraz podróżujące po świecie.

Działania w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych realizowane były w grupach dzieci przedszkolnych w ramach projekt „Klub zdrowego przedszkolaka”, w formie słuchowiska lub czytanie książeczki „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

#### **Profilaktyka wirusa HPV i raka szyjki macicy Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”**

Celem programu „Wybierz Życie-Pierwszy Krok” jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Zadaniem programu jest podniesienie świadomości zdrowotnej w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, a także motywowanie młodzież do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w swoim środowisku, w celu wpływania na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi w tym badaniami cytologicznymi. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna.

#### **Profilaktyka czerniaka Program edukacyjny „Znamię! Znam je?”**

W ostatnich latach w Polsce można obserwować gwałtowny wzrost liczby zachorowań na czerniaka złośliwego, głównie wśród ludzi młodych. Przygotowany program edukacyjny, skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych, ma na celu poszerzenie wiedzy o nowotworach złośliwych będących następstwem korzystania z solarium. Środkiem kształtowania właściwych zachowań prozdrowotnych jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości promieniowania UV wydzielanego przez solaria. Dzięki edukacji w ramach programu, młodzież poznała zasady ochrony przed czerniakiem, cechy charakterystyczne czerniaka oraz sposób kontroli własnej skóry.

#### **„Podstępne WZW”**

Celem programu „Podstępne WZW” jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym i stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice

i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2021/2022 program zrealizowało 21 szkół ponadpodstawowych.

### **Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. – Profilaktyka HIV/AIDS**

W ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Jednym z celów kampanii było uświadamianie, że zakażenie wirusem HIV nie jest już wyzwaniem dla medycyny, a przy odpowiednim leczeniu można z nim żyć wiele lat i stać się niezakaźnym dla innych osób. Program ma na celu kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. W trakcie realizacji programu zachęcano do wykonania bezpłatnego i anonimowego testu w kierunku HIV w punktach konsultacyjno-diagnostycznych.

### **Profilaktyka wad postawy**

Popelnione w dzieciństwie, w fazie wzrostu kręgosłupa, nieprawidłowości rzutują na jego sprawność i funkcjonowanie w dorosłym życiu. Przeciężone plecaki uczniów to poważny problem narzucający potrzebę edukacji i działań zaradczych. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała jest jednym z warunków właściwego rozwoju fizycznego dziecka. Ciężkie tornistry mogą przyczynić się do niewłaściwej postawy, bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc. W 2022 r. nasilono działania w szkołach w zakresie pomiaru obciążenia uczniów ciężarem tornistrów przy współdziałaniu Sekcji HDIM.

### **Akcja informacyjna „Brązowo, ale czy zdrowo?”**

Ryzyko zdrowotne związane ze zbyt długim przebywaniem na słońcu zwiększa się w okresie wakacji, dlatego edukacją na temat zasad profilaktyki chroniących przed skutkami nadmiernego promieniowania UV objęto osoby wypoczywające na terenie kąpielisk i placówek wypoczynku letniego w ramach akcji „Brązowo, ale czy zdrowo”. W okresie wakacji przeprowadzono 2 akcje profilaktyczne, zachęcając organizatorów wypoczynku letniego do ekspozycji materiałów o tej tematyce. W okresie wakacji zorganizowano przyciągające uwagę **wakacyjne okienko profilaktyczne** z materiałami na temat zdrowia.

### **Akcja „Bezpieczne Ferie 2022” „Bezpieczne Wakacje 2022”**

Wakacje, ferie zimowe to czas, w którym w większym stopniu niż zwykle, narażeni jesteśmy na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, profilaktykę uzależnień (tytoń, alkohol, narkotyki, w tym dopalacze) zapobieganie chorobom zakaźnym. Zorganizowano i przeprowadzono: 3 akcje profilaktyczne, zajęcia warsztatowe dla 157 dzieci oraz narady z organizatorami wypoczynku, zachęcając ich do ekspozycji materiałów o tej tematyce.

## **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach**

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, obchodzony jest 18 listopada każdego roku, by zwrócić uwagę na problem antybiotykooporności. Przeciwstawienie się utracie skuteczności terapeutycznego działania antybiotyków jest istotnym elementem działań prozdrowotnych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Podczas 3 akcji profilaktycznych zwracano uwagę na problem antybiotykoodporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

## **Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej:- Działania na rzecz osób uciekający przed wojną na Ukrainie**

W miesiącu marcu wychodząc na przeciw osobom uciekającym przed wojną na Ukrainie przygotowano ulotkę informacyjną zachęcającą do szczepień p/covid - z aktualnymi punktami szczepień na terenie Bytomia. Pracownicy PSSE Bytom zorganizowali akcję informacyjną w Urzędzie Miasta w Bytomiu, w trakcie której rozdawano materiały dla osób pochodzenia ukraińskiego dotyczącymi szczepień ochronnych, najważniejszymi zasadami bezpiecznego zachowania podczas epidemii koronawirusa oraz z podstawowymi zasadami przygotowaniu posiłków. Dodatkowo, tablice z informacjami dla Ukraińców przygotowano w 3 bytomskich szkołach .

Dodatkowo materiały w wersji elektronicznej w języku polskim i ukraińskim dot. profilaktyki chorób zakaźnych (krztusiec ,polio, odra WZW typu A i Covid -19), przekazano do Urzędów miast, gmin i szpitali. Do punktów stałego pobytu uchodźców dostarczono materiały papierowe dot. profilaktyki HIV/AIDS.

## **Akcja Bezpieczne grzybobranie**

**Zbieranie grzybów jest niezwykle popularne wśród społeczeństwa, wymaga wiedzy oraz doświadczenia. Główną przyczyną zatrucia grzybami jest niewłaściwe rozpoznanie jadalnych i trujących grzybów. Dlatego w okresie od maja do października prowadzone były działania informacyjno- edukacyjne.** Podczas 3 akcji profilaktycznych rozpowszechniono materiały związane z grzybami, przygotowano tablice informacyjną z ekspozycją grzybów jadalnych i trujących. Zainteresowane osoby miały możliwość sprawdzenia grzybów przez grzyboznawcę zatrudnionego w PSSE w Bytomiu. Podczas akcji edukacją objęto 1450 osób.

## **Podsumowanie**

Głównym celem działań Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom w 2022 r. było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia, oraz pogłębienie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Powyższe działania obejmowały realizację programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych. Na podstawie prowadzonego systematycznie monitoringu i oceny poszczególnych przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach oświatowo-wychowawczych stwierdzono, że realizacja programów jest prowadzona właściwie. W działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców uwzględniono bieżące problemy związane z tematyką zdrowia

i sytuacją epidemiologiczną kraju. Edukacja ukierunkowana na zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za własne zdrowie wśród ludności wymaga długofalowych, permanentnych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców. Na całokształt sytuacji zdrowia niewątpliwie ma wpływ styl życia, dlatego też potrzebna jest współpraca wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. W roku 2022 w dużej mierze edukacja i promocja zdrowia była prowadzona za pośrednictwem mediów społecznościowych i strony internetowej. Ta forma przekazu cieszy się dużym zainteresowaniem, umożliwia możliwość dotarcia do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. Media społecznościowe, dają możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem w ciekawy i nowoczesny sposób, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

## ***X. Działalność laboratoryjna***

### **W zakresie badań laboratoryjnych**

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń. W 2022 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania zgodnie z planem, mimo działań związanych z epidemią Covid – 19 w I kwartale 2022 roku. Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej audytorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2022 roku:

a) ***Sekcja Badań Wody*** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 39 próbek (co stanowi wzrost ilości badań o 680 % względem roku 2021),
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 30 próbek (co stanowi wzrost o 36% względem ubiegłego roku),
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 80 próbek (co stanowi 5% spadek względem roku ubiegłego).

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens* oraz liczba przetrwalników beztlenowców redukujących siarczynę (*clostridia*).

Badania fizyko – chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utleniałości, zawartości fosforanów.

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne oraz badania sensoryczne.

Na terenie miasta Bytom:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 155 próbek (co stanowi 30% wzrost względem ubiegłego roku),
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 46 próbek (w tym 14 próbek sanitarnych), co stanowi odpowiednio wzrost ilości próbek fizykochemicznych o 7% i wzrost ilości próbek sanitarnych o 75% względem ubiegłego roku.,
- w kierunku badań sensorycznych zbadano 42 próbki, czyli o 100% więcej niż w 2021 roku.

Badania mikrobiologiczne obejmowały wszystkie grupy produktów akredytowanych.

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach, w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem warzyw) dla niemowląt i małych dzieci (w sumie 5 próbek) oraz w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych, w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem mięsa) dla niemowląt i małych dzieci (w sumie 10 próbek).

Kontrolą sanitarną, w ramach corocznej akcji „mklik próchniczek”, objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 14 próbek sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych. Pięć z w/w próbek kwestionowano za obecność szkodników i ich pozostałości.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella* i *Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń. W próbkach przyjętych do badań w punkcie przyjęcia próbek w Bytomiu wykonano:

- 17312 badań u 5440 osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (co stanowi wzrost ilości badań o 7% względem roku poprzedniego),
- 97 badań u 34 osób, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi (co stanowi 3-krotny wzrost ilości badań względem 2021 roku),
- 35 badań dla 10 osób, u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych (ilość porównywalna z 2021 rokiem),

- 47 badań u 18 osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu (co stanowi 4-krotny wzrost ilości badań względem 2021 roku),
- 4 badania dla 4 osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną (ilość porównywalna z 2021 rokiem),
- 34 badania dla 18 osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego (wzrost o 41% względem roku poprzedniego),
- 1025 badań sporali (co stanowi 8% wzrost ilości próbek względem roku 2021).

## ***XI. Podsumowanie***

W okresie minionego roku 2022, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Bytomiu dokonali 2096 kontroli.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 411 decyzje administracyjne. Ponadto wydano 306 decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości oraz za kontrole na wniosek strony.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 77 mandatów karnych na kwotę 16650 zł.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji tj.

- wystawiono 6 tytułów wykonawczych,
- wydano 13 postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę 3795 zł.

W 2022 r. w 6 obiektach skontrolowanych stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego wydano 6 decyzji z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS dot. unieruchomienia obiektów (3), tj.: cukiernia, restauracja, sklep spożywczy oraz 3 decyzje dot. usunięcia nieprawidłowego oznakowania i wycofania produktów kosmetycznych z obrotu w związku z niedozwoloną substancją w ich składzie oraz sprzedawane po upływie minimalnej trwałości.

W roku sprawozdawczym nie kierowano wniosków o ukaranie do sądu oraz nie nałożono kary pieniężnej w sprawie wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej były również skierowane w zakresie przeciwepidemicznym dot. chorób zakaźnych, w tym SARS-CoV-2, w szczególności na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych u 10189 osób zakażonych. Ponadto podejmowane były działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

Prowadzono również działania w ramach systemu RASFF/RAPEX, kontrole graniczne, zatwierdzanie i rejestracja zakładów.



# **Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Piekary Śląskie za rok 2022**



**Bytom 2023 r.**

## *SZANOWNI PAŃSTWO*

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Piekary Śląskie za rok 2022”.

Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życia, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest jak najszybsze identyfikowanie niepożądanych zjawisk wpływających na zdrowie człowieka.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwi monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast stale poprawia się, stwierdzone są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno - higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych, jak i władz samorządowych oraz administracyjnych.

Działalność restrykcyjno - kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję, że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.



## Spis treści:

<b>I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych</b>	<b>5</b>
1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	5
2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	7
3. System telefonicznego powiadamiania alarmowego	7
Wnioski	8
<b>II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą</b>	<b>8</b>
1. Stan sanitarny szpitali	8
2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych	9
3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	9
4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	9
5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	9
Wnioski	9
<b>III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością</b>	<b>10</b>
1. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny	13
2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	14
3. Piekarnie	14
4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	15
5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	15
6. Akcje	15
7. Działalność interwencyjna za 2022 rok	19
Wnioski	20
<b>IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej oraz wody do kąpieli</b>	<b>20</b>
Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	20
1. Ocena jakości wody w pływalniach	21
Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	22
2. Ocena jakości wody w pływalniach	21
3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	22
<b>V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej</b>	<b>22</b>
1. Ocena obiektów użyteczności publicznej	23
2. Interwencje	23
Wnioski	24
<b>VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych</b>	<b>24</b>
1. Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	25

2.	Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	26
3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna	28
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	28
5.	Interwencje	29
	Wnioski	29
<b>VII.</b>	<b>Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy</b>	<b>29</b>
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	29
2.	Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi	30
3.	Nadzór nad środkami zastępczymi	30
4.	Choroby zawodowe	31
5.	Interwencje	31
	Wnioski	32
<b>VIII.</b>	<b>Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny</b>	<b>32</b>
<b>IX.</b>	<b>Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia</b>	<b>34</b>
<b>X.</b>	<b>Działalność laboratoryjna</b>	<b>40</b>
<b>XI.</b>	<b>Podsumowanie</b>	<b>41</b>

## I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

### 1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2022 roku na terenie Piekar Śląskich przeprowadzono łącznie 3621 wywiadów epidemiologicznych w ogniskach chorób zakaźnych. Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 830.

Tabela Nr 1 – Porównanie ogólnej liczby wybranych jednostek chorobowych oraz hospitalizacji na terenie miasta Piekary Śląskie w 2021 i 2022 roku.

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2021		2022		Trend
		liczba	hospitalizacja	liczba	hospitalizacja	
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmoneloza	11	6	9	4	↓
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenie jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	83	76	85	77	↑
A07.1	Giardioza (lambioza)	2	0	2	0	
A08.0-4	Wirusowe zakażenie jelitowe	38	37	83	80	↑
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	25	24	41	35	↑
A21	Tularemia	0	0	0	0	
A28.2	Jersinioza pozajelitowa	0	0	0	0	
A15-19	Gruźlica	4	4	5	4	↑
A31	Mikrobakteriozy - inne i BNO	0	0	1	1	↑
A32	Listerioza	0	0	0	0	
A33-35	Tężec	0	0	0	0	
A37	Krztusiec	0	0	0	0	

A38	Płonica (szkarlatyna)	3	0	6	0	↑
A39; A46; A48.3; B95.0; B95.3; G04.2; G00.1; A40.3; J13; B96.3/G04.2; G00.0 A41.3; J14	Inwazyjne Choroby bakteryjne, wywołane przez meningokoki, Streptococcus pyogenes, Streptococcus pneumoniae oraz Haemophilus influenzae typ B	7	3	10	8	↑
A48.1-2	Legioneloza	0	0	0	0	
A50-53	Kiła	2	0	3	0	↑
A54	Rzeżączka	0	0	0	0	
A55-56	Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie	1	0	1	0	
A69.2	Borelioza z Lyme	0	0	5	0	↑
-	Ostre porażenie wiotkie dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0	
A81	Encefalopatie gąbczaste	0	0	0	0	
Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	4	0	8	0	↑
A84;B00.4;A81.1; A83; A85; B02.0; A86; A87.0; B00.3; A87.1-9; B02.1	Kleszczowe oraz inne wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie opon mózgowych	0	0	2	2	↑
G01; G04.2; G05.0; G00.2-8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	0	0	0	
G03	Zapalenie opon mózgowych lub mózgu inne i nieokreślone	0	0	0	0	
A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)	0	0	0	0	
B01	Ospa wietrzna	79	0	165	0	↑
B05	Odra	0	0	0	0	
B06	Różyczka	0	0	0	0	
B15; B16; B18.0-1; B17.1; B18.2; B17.0,208; B18.8-9; B19	Wirusowe zapalenie wątroby	1	0	13	3	↑
B20-B24	HIV, AIDS	0	0	0	0	

B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	0	0	1	0	↑
B50-54	Malaria (zimmica)	0	0	0	0	
B67	Bąblowica (echinokokoza)	0	0	0	0	
J10	Grypa	0	0	16	0	↑
J11	podejrzenia zachorowania na grypę wg MZ-55	3661	10	5857	5	↑
-	Małpia ospa	0	0	0	0	
U07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)	4449	168	3322	42	↓

W 2022 r. na terenie Piekar Śląskich zarejestrowano 4 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową, to jest o 1 więcej niż w roku poprzednim.

Wszystkie ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w oddziałach szpitalnych, zakażenia wywołane zostały przez *Clostridium difficile*.

Ponadto zarejestrowano 11 ognisk zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, to jest o 3 mniej niż w roku poprzednim, w tym 6 w szpitalach, 2 w domach pomocy społecznej, 2 w szkołach, 1 w żłobku.

W 2022 r. w nadzorowanych szpitalach wystąpiło 10 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 2 więcej niż w roku poprzednim.

6 ognisk zakażeń szpitalnych zostało wywołanych przez koronawirusa SARS-CoV-2, 4 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wywołanych przez *Clostridium difficile*.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2022 r. nie zarejestrowano interwencji.

W 2022 roku w ramach prowadzonego nadzoru nad środkami zastępczymi na terenie miasta Piekary Śląskie pozyskiwano informacje o podejrzeniach zatrucia środkami zastępczymi z nadzorowanych podmiotów leczniczych.

W analizowanym okresie nie zarejestrowano przypadków podejrzenia zatrucia środkami zastępczymi. Nie zarejestrowano przypadków podejrzeń zgonów po zażyciu substancji psychoaktywnych.

## 2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2022 roku na terenie miasta Piekary Śląskie sprawowano nadzór nad 22 punktami szczepień. Skontrolowano 20 punktów szczepień, przeprowadzając 27 kontroli.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości stwierdzono w 2 punktach szczepień, dotyczyły one braku monitorowania temperatury w dni wolne od pracy w urządzeniach chłodniczych służących do przechowywania szczepionek. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zalecenia doraźne, które zostały wykonane.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnię imiennie do PSSE w Bytomiu.

W 2022 r. poradnie POZ zgłosiły 138 dzieci oraz 94 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym. PPIS w Bytomiu wystosował 12 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się sukcesywny wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2022 w porównaniu z rokiem ubiegłym zauważalny jest spadek wykonawstwa szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży w 6 i 14 roku życia, natomiast nieznacznie wzrosło wykonawstwo szczepień młodzieży w 19 roku życia.

W zakresie szczepień zalecanych zaobserwowano wzrost wykonawstwa szczepień przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu A i B, ospie wietrznej oraz meningokokom.

### **Wnioski:**

1. Podsumowując prowadzony w 2022 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie działalności PPIS w Bytomiu w analizowanym okresie były nadal zakażenia wywołane koronawirusem SARS-CoV-2 oraz występowanie ognisk zakażeń szczególnie w podmiotach leczniczych, domach pomocy społecznej, szkołach.
2. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych. Zauważa się coraz większą podatność rodziców na wpływ ruchów antyszczepionkowych.

## ***II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą***

### **1. Stan sanitarny szpitali**

W 2022 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 2 szpitalami na terenie Piekar Śląskich :

- SP Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr J. Daaba w Piekarach Śląskich, ul. Bytomska 62,
- NZOZ pn. Szpital Miejski w Piekarach Śląskich pw. Św. Łukasza, Piekary Śląskie, ul. Szpitalna 11.

W roku sprawozdawczym w/w szpitale zostały skontrolowane. Łącznie przeprowadzono 4 kontrole, w tym 2 kontrole sanitarne kompleksowe oraz 2 kontrole sprawdzające.

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości :

- przeterminowany sprzęt jednorazowego użytku, przeterminowane preparaty dezynfekcyjne,
- brak mydła w płynie i ręczników jednorazowych, papieru toaletowego w pomieszczeniu higieniczno - sanitarnym,
- brak oznakowania pojemnika na odpady medyczne,
- zniszczony fotel do poboru krwi,
- niewłaściwy stan sanitarny w gabinecie zabiegowym,
- brudne ściany z odpadającymi płatami farby i zaciekami w pomieszczeniach oddziałów, działu rehabilitacji, poradni przyszpitalnych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 700 zł.

Wydano 2 decyzje nakazujące.

W dalszym ciągu stan sanitarno – higieniczny szpitali wymaga poprawy poprzez bieżącą realizację obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach oraz realizację opracowanych programów dostosowania.

W 2022 r. w nadzorowanych szpitalach wystąpiło 10 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym w SP Wojewódzkim Szpitalu Chirurgii Urazowej im. dr J. Daaba – 4 ogniska, w NZOZ pn. Szpital Miejski w Piekarach Śląskich pw. Św. Łukasza – 6 ognisk. W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych nie przeprowadzono kontroli.

Ponadto na terenie szpitali przeprowadzono 2 kontrole zapleczy szpitali. Skontrolowane zaplecza szpitali oceniono, jako dobre.

## **2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo - leczniczych**

Ogółem w ewidencji PSSE w Bytomiu na terenie miasta Piekary Śląskie jest 1 obiekt. W bieżącym roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli zakładu opiekuńczo-leczniczego.

## **3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych**

Pod nadzorem znajdują się 33 podmioty, w skład których wchodzi 52 obiekty oraz 10 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie Piekar Śląskich w 2022 r. przeprowadzono 13 kontroli w 10 obiektach.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego stwierdzono w 2 skontrolowanych obiektach. Nieprawidłowości dotyczyły: złego stanu sanitarnego pomieszczenia magazynowego, brudnych dozowników na mydło w płynie i preparat do dezynfekcji rąk, przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych, przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku, braku oznakowania pojemnika do dezynfekcji narzędzi, braku preparatów do dezynfekcji powierzchni, nieprawidłowego postępowania ze sprzętem sterylnym, braku oznakowania worków z odpadami medycznymi, nieprawidłowego przechowywania odpadów medycznych, braku wydzielonego sprzętu do sprzątania poszczególnych stref czystości, zakurzonych ścian z zaciekami w pomieszczeniach.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 800 zł oraz wydano zalecenia doraźnych oraz 1 decyzję nakazującą.

W 2022 roku nie zarejestrowano interwencji dotyczących ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

## **4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy**

W 2022 roku pod nadzorem znajdowało się 49 prywatnych gabinetów lekarskich, jednakże żadnym nie przeprowadzono kontroli.

## **5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek**

Pod nadzorem znajdują się 2 praktyki pielęgniarek. Wszystkie praktyki zlokalizowane są na terenie szkół i świadczone są w nich usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły.

W 2022 r. obiektów nie skontrolowano.

## **Wnioski:**

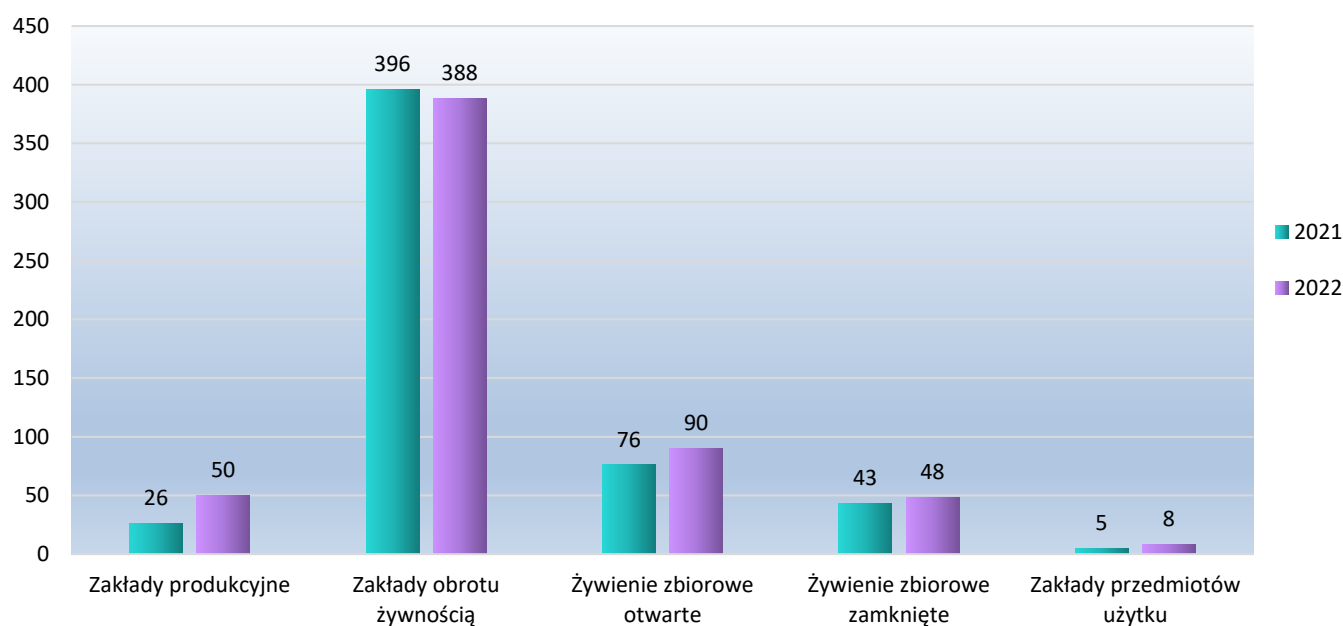
W roku 2022 po ustabilizowaniu się sytuacji epidemiologicznej w związanej z zachorowaniami na COVID-19, podjęto kontrole podmiotów leczniczych zgodnie z opracowanym harmonogramem kontroli. W wyniku prowadzonego nadzoru stwierdzono, że kontrole w znacznej liczbie obiektów wykazały nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno - higienicznego oraz realizacji procedur zapobiegających zakażeniom. Jednocześnie stan sanitarno - techniczny obiektów, szczególnie w szpitalach nie uległ poprawie, większość prac remontowych nie było realizowanych terminowo z uwagi na trwającą od

2020 roku epidemię COVID-19. Podmioty wykonujące działalność leczniczą wymagają wzmoczonego nadzoru celem poprawy stanu sanitarno - higienicznego.

### **III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością**

W roku 2022 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie miasta Piekary Śląskich, skontrolowali 306 zakładów branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi 52,3 % wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Wykaz obiektów pod nadzorem



Najliczniejszą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W tej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w Piekarach Śląskich można stwierdzić, że w 2022 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu zwiększyła się w stosunku do 2021 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2022 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była większa o 8 % niż w roku 2021.

*Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2021 do 2022*

Rodzaj obiektu	Piekary Śląskie			
	2021		2022	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	20	18	21	15
Obrót	102	76	130	112
Żywnienie otwarte	46	32	35	28
Żywnienie zamknięte	41	39	40	40



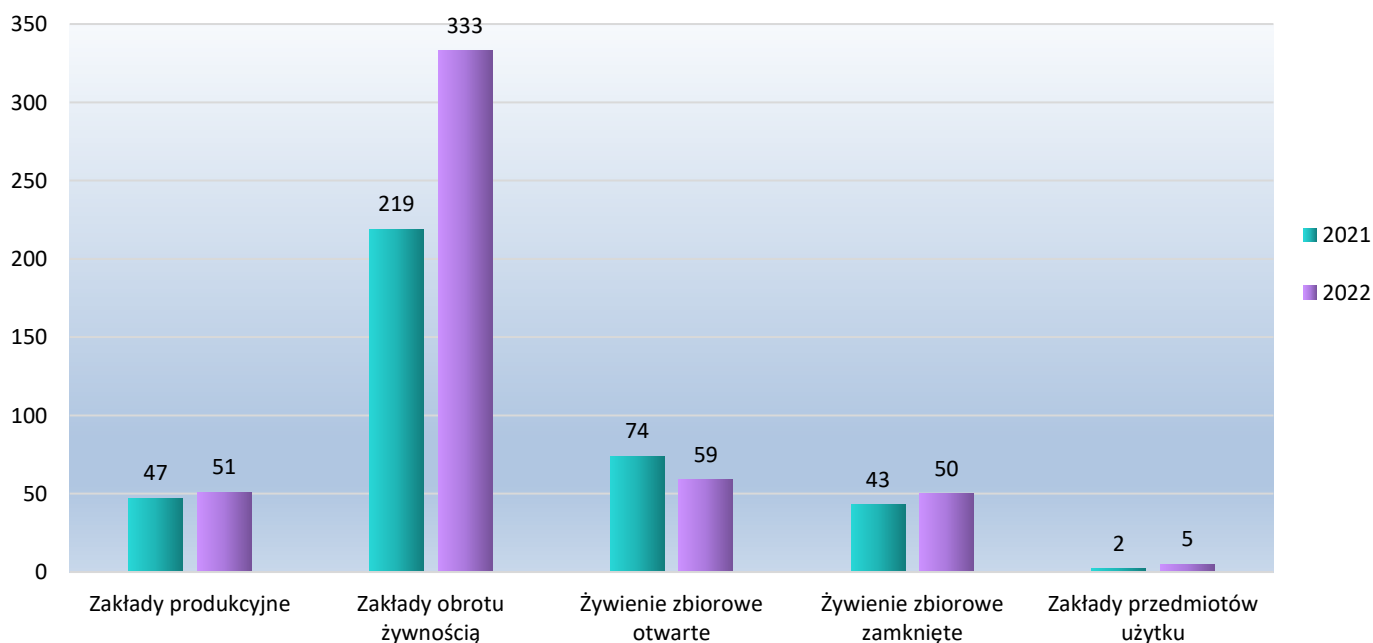
Materiały i wyroby	0	0	1	1
RAZEM	209	165	227	196

W roku 2022 wykonano 196 kontroli z 227 zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w 86 %.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Na terenie miasta Piekary Śląskie w 2022 roku przeprowadzono 498 kontroli. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. Były to kontrole przeprowadzone w związku z zgłoszoną organizowaną imprezą masową, kontrolą graniczną oraz tematyczną. Porównując dane z rokiem 2021 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2022 r. zwiększyła się, ze względu na ustabilizowaną po pierwszym kwartale sytuację epidemiologiczną na terenie kraju.

Ilość kontroli według rodzajów obiektów



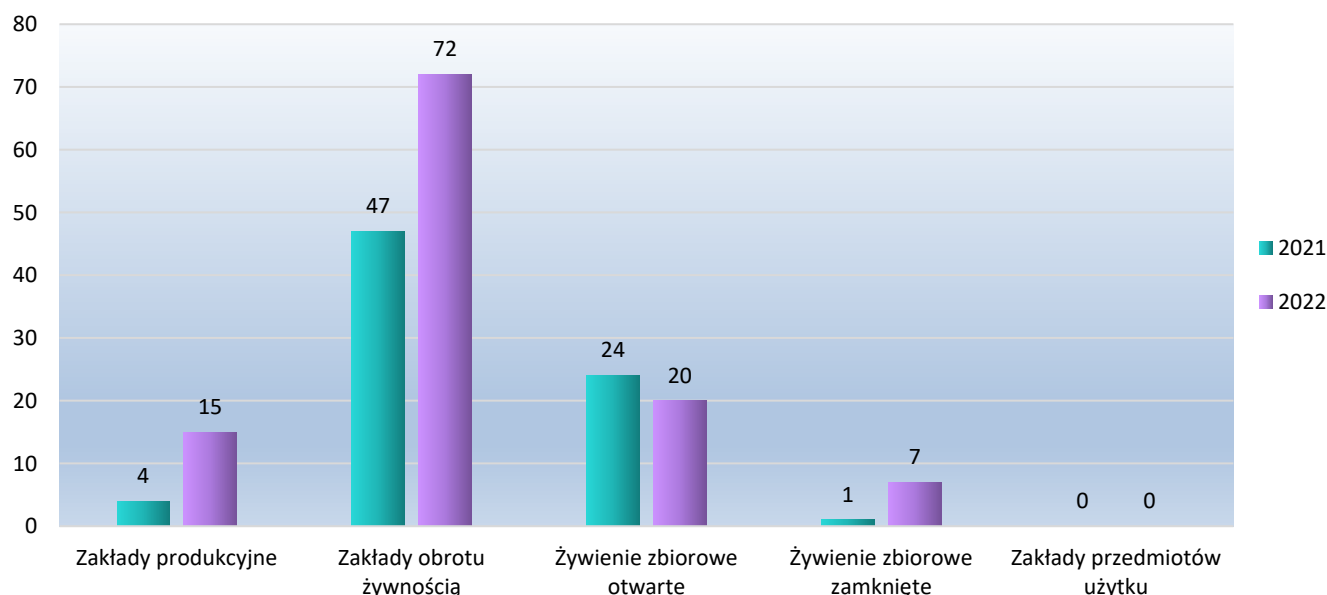
Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. 333 (o ok. 34 % więcej niż w 2021 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o 8 % więcej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zmniejszyła się o 20 % w stosunku do roku ubiegłego, w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego liczba kontroli zwiększyła się o 14 % w stosunku do roku 2021.

W roku 2022 na terenie miasta Piekary Śląskich wydano ogółem 114 decyzji administracyjnych na podmioty branży spożywczej, tj. o 33 % decyzji więcej niż w 2021 roku.

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzorowanych		Ilość obiektów skontrolowanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
<b>Piekary Śląskie</b>	546	<b>584</b>	261	<b>306</b>	385	<b>498</b>	76	<b>114</b>	1 / 220	<b>6 / 1980</b>	25 / 4550	<b>33 / 7100</b>

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2021 i 2022.

### Ilość decyzji według rodzajów obiektów



Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2022 liczba wydanych decyzji zwiększyła się w stosunku do ubiegłego roku w związku z większą ilością przeprowadzonych kontroli.

Wśród zakładów obrotu żywnością ilość decyzji administracyjnych zwiększyła się o 34 % w stosunku do 2021 roku, w przypadku zakładów produkcji żywności stwierdza się znaczny wzrost wydanych decyzji administracyjnych o 73 %, natomiast wśród zakładów żywienia zbiorowego – otwartego liczba zmniejszyła się o 16 %.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2022 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

## 1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dostatecznym.

**Tabela 3.** Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2021 i 2022.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2021 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2022 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych	<b>Ogółem</b>	<b>Ilość wydanych decyzji nakazujących</b>	<b>% obiektów złych</b>
Piekarnie Śląskie	261	14	5,3	<b>306</b>	<b>32</b>	<b>10,4</b>

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny pogorszył się w stosunku do ubiegłego roku.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki w posadzce),
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

**Tabela 4.** Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2021 i 2022.

<b><i>Piekarnie Śląskie</i></b>	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2021 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2022 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	<b>Ogółem</b>	<b>Ilość wydanych mandatów na kwotę</b>	<b>% obiektów złych</b>
	261	25 / 4550	9,6	<b>306</b>	<b>33 / 7100</b>	<b>10,7</b>

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno - higienicznym zwiększyła się. W roku sprawozdawczym nałożono o 8 (tj. o 24 %) więcej mandatów karnych za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

## **2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych**

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2022 do badań laboratoryjnych na terenie Piekar Śląskich pobrano 76 próbek, tj. o 6 % mniej próbek niż w roku 2021, w którym pobrano 81 próbek.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano 31 próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano 11 próbek,
- pod względem fizykochemicznym przebadano 20 próbek,
- pod względem znakowania ocenie poddano 37 próbek,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano 14 próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległa 1 próbka, tj. 1,3 % w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi mniejszy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległy 3 próbki, tj. 3,7 %.

Pod względem fizykochemicznym dyskwalifikacji uległa 1 próbka, w której stwierdzono przekroczenie kadmu (*1 próbka buraka*).

## **3. Piekarnie**

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2022 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie miasta Piekar Śląskich zewidencjonowanych jest 8 piekarni, z których skontrolowano 7.

W trakcie kontroli w roku sprawozdawczym nie pobrano próbek zmiotek i wytrzepek z koszyków do badań laboratoryjnych.

#### **4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF**

W roku 2022 w ramach powiadomień alarmowych RASFF na terenie miasta Piekar Śląskich przeprowadzono 42 kontrole głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych. W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

#### **5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością**

W roku sprawozdawczym w rejestrze PPIS w Bytomiu na terenie miasta Piekar Śląskich znajdowała się 1 wytwórnia oraz 7 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano 3 zakłady. Ogółem przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

Ogólny stan sanitarno – porządkowy i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń, zapewniony jest dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, poszczególny asortyment jest posegregowany i przechowywany na wydzielonych regałach i półkach. W obiektach opracowano dokumentację Dobrej Praktyki Higienicznej dostosowanej do prowadzonego zakresu działalności.

#### **6. Akcje**

Na terenie miasta Piekar Śląskich w 2022 roku przeprowadzono następujące akcje:

**Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami**

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne <sup>4</sup>	
						nakazujących usunięcie uchybień <sup>1</sup>	unieruchamiających obiekt <sup>2</sup>	innych <sup>3</sup>	ilość	na łączną kwotę		
						1	2	3	4	5	6	
1.	Imprezy masowe	NS.HŻŻ i NS. HK	4	4	4	0	0	0	0	0	0	-
2.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS.HŻŻ i PLW	1	1	2	0	0	0	0	0	0	Wspólnie z przedstawicielem IW przeprowadzono 2 kontrole
3.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
4.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
5.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	Epidemiologia i NS.HŻŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
6.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS.HŻŻ i IF	18	18	33	0	0	0	0	0	0	-
7.	Nadzór nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów produkcji pierwotnej	NS.HŻŻ	21	15	17	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne <sup>4</sup>	
						nakazujących usunięcie uchybień <sup>1</sup>	unieruchamiających obiekt <sup>2</sup>	innych <sup>3</sup>	ilość	na łączną kwotę		
											6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
8.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS.HŻŻ	4	2	3	0	0	0	0	0	0	W trakcie przeprowadzonych kontroli pobrano 5 próbek lodów z automatu. Żadna z próbek nie została zdyskwalifikowana.
9.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS.HŻŻ	46	1	1	0	0	0	0	0	0	-
10.	Akcja związana z „Planem działania na 2022 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach porozumienia z dnia 10 stycznia 2015 r.”,	NS.HŻŻ i WIORIN	2	2	2	0	0	0	0	0	0	W ramach współpracy pobrano 2 próbki truskawek do badań laboratoryjnych w kierunku metali. Żadna z próbek nie została kwestionowana.
11.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS.HŻŻ	38	31	34	2	0	0	0	0	0	-
12.	Akcja szpitale	NS.HŻŻ	2	2	3	0	0	0	0	0	0	-
13.	Akcja ryby	NS.HŻŻ	22	22	22	0	0	0	0	0	0	-
14.	Akcja Monakolina	NS.HŻŻ	10	10	10	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne <sup>4</sup>	
						nakazujących usunięcie uchybień <sup>1</sup>	unieruchamiających obiekt <sup>2</sup>	innych <sup>3</sup>	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
15.	Akcja uchodźcy	NS.HŻŻ	1	1	1	0	0	0	0	0	0	-
16.	Akcja pieczywo bezglutenowe	NS.HŻŻ	16	16	16	0	0	0	0	0	0	-
17.	Akcja sklepy Biedronka	NS.HŻŻ	4	4	4	1	0	0	0	0	0	-
<b>RAZEM</b>		-	<b>189</b>	<b>129</b>	<b>152</b>	<b>3</b>	-	-	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	-

<sup>1</sup> w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

<sup>2</sup> w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

<sup>3</sup> w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

<sup>4</sup> w części opisowej wykazać jakiego rodzaju to były działania



## 7. Działalność interwencyjna za 2022 rok

Sekcja: NS.HŻŻ (POWIAT PIEKARY ŚLĄSKIE)

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem 10, w tym anonimowych 4

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem 9, w tym anonimowych 3, zasadnych 4, w tym anonimowych zasadnych 0

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem 0, w tym anonimowych 0

L.p	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych / niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych	8	8	8	0/3	2/400	3/5	0	0	-
2.	Złe warunki higieniczno – sanitarne obiektu	1	0	0	0/0	0/0	0/0	0	0	1 interwencja przechodzi na 2023 r.
3.	Brak higieny sprzedaży	1	1	1	0/1	1/200	1/0	0	0	-
<b>SUMA</b>		<b>10</b>	<b>9</b>	<b>9</b>	<b>0/4</b>	<b>3/600</b>	<b>4/5</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-</b>

### Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie Piekary Śląskie najczęściej przyjętych interwencji dotyczyło niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych.

W roku 2022 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zmniejszyła się o ok. 9 % w porównaniu do roku 2021, gdzie zgłoszono i rozpatrzono 11 interwencji.

### **Wnioski:**

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2022 jest większa w stosunku do roku 2021.
3. W roku sprawozdawczym nałożono 24% więcej mandatów karnych za bieżący stan sanitarno - higieniczny w kontrolowanych zakładach w porównaniu do roku ubiegłego.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zmniejszyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego, jednakże w roku 2022 zwiększyła się liczba interwencji zasadnych.
6. W 2022 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych dyskwalifikacji uległa 1 próbka, natomiast w roku 2021 zdyskwalifikowano 3 próbki. Przyczyną kwestionowania próbki w 2022 roku było przekroczenie parametrów fizykochemicznych.

### ***IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej i wody w pływalniach***

Łącznie w 2022 r. w ramach nadzoru terenowo - laboratoryjnego nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 50 próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia i zarządców pływalni wynosiła 138.

Wydano 4 decyzje: 1 dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia, 2 dot. zbiorczej oceny wody na pływalni, 1 dot. legionelli.

#### **1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę**

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 52699;*
- *Zaopatrzenie w wodę – zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m<sup>3</sup>/d : woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowice –śr. 6025 (SUW Bibiela; SUW Kozłowa Góra; zbiorniki Murcki - woda mieszana ZUW Goczalkowice i ZUW Dzieckowice; dystrybutor: Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Piekarach Śląskich).*

Miasto Piekary Śląskie zaopatrywane jest w wodę zakupywaną z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach dostarczaną głównie ze Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim oraz z Stacji Uzdatniania Wody „Kozłowa Góra” w Wymysłowie (dzielnice Brzeziny Śląskie i Brzozowice Kamień). Ponadto część dzielnicy Dąbrówka Wielka zasilana jest wodą z nadzorowanych przez inne PSSE ujęć powierzchniowych, dostarczana z Sieciowych Zbiorników Wyrównawczych Murcki. Jakość wody wodociągowej na terenie miasta kontrolowana była systematycznie w wyznaczonych punktach, zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta.

W 2022 r. w ramach nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 23 próbek wody.

Nie potwierdzoną powtórным badaniem obecność bakterii grupy coli stwierdzono w 3 próbkach wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2022 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych przez wyżej wymienione Przedsiębiorstwa na terenie miasta Piekary Śląskie wynosiła 96.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych stwierdzono w 3 próbkach wody. Przekroczenia dotyczyły nie stanowiących potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnych stężeń manganu i żelaza (podwyższone wartości tych parametrów związane były z prowadzonymi przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach planowanymi pracami na wodociągu magistralnym). Przeprowadzone powtórne badania nie wykazały przekroczeń dla wyżej wymienionych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2022 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Piekary Śląskie oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii zgłoszonych przez Miejskie Przedsiębiorstwo - Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Piekarach Śląskich wynosiła 35.

## **2. Ocena jakości wody w pływalniach**

W 2022 r. na terenie miasta Piekary Śląskie czynne były 2 pływalnie oparte na wodzie wodociągowej (w tym 1 kryta i 1 odkryta).

W 2022 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym 7 próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: chlor wolny, chlor związany i chloroform.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach.

W 2022 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła 42.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: potencjał redoks i chlor związany.

W przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań podejmowane były stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym stwierdza się, że eksploatacja pływalni była prowadzona w sposób prawidłowy, zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne dla osób z nich korzystających.

### **3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego**

Skontrolowano jakość ciepłej wody w 3 obiektach, w tym: szpital-2; zakład opiekuńczo-leczniczy (podmiot leczniczy) - 1.

Skolonizowanie sieci przez pałeczki Legionella sp. stwierdzono w 1 obiekcie - Zakład Opiekuńczo-Leczniczy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza ul. Ficka 1 (wydano decyzję nakazującą podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody, która jest w trakcie realizacji).

Ogółem w 2022 r. na obecność bakterii legionella pobrano 20 próbek wody, w tym zakwestionowano – 11.

## ***V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej***

Sprawowanie przez Państwową Inspekcję Sanitarną nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej ma na celu zapewnienie użytkownikom możliwości bezpiecznego pod względem sanitarno-technicznym korzystania z tego typu obiektów. Realizacja tego zadania odbywa się poprzez prowadzenie bieżących kontroli. W 2022 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 47 obiektach użyteczności publicznej, spośród 234 ujętych w ewidencji, łącznie przeprowadzono 51 kontroli. Wśród ocenianych obiektów znalazły się m.in.: zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała; obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie; ustępy publiczne i ogólnodostępne; pływalnie kryte i odkryte; dworzec autobusowy, oraz obiekty określane jako „inne obiekty”, do których zaliczamy m.in. apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne, place zabaw, piaskownice, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska.

W roku 2022 r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego objęto bieżącym nadzorem sanitarnym zakłady oferujące usługi „solaryjne” w zakresie realizacji wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U z 2017 r., poz. 2111) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz.U. z 2018 r., poz. 275). Państwowy Powiatowy Inspektor

Sanitarny w Bytomiu nadzoruje 5 obiektów, w których wykonywane są usługi „solaryjne”. Skontrolowano 3 obiekty, przeprowadzając 3 kontrole. W żadnym z obiektów nie stwierdzono naruszenia wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U. z 2017 r., poz. 2111). W żadnym obiekcie nie stwierdzono nieprawidłowości natury higieniczno - sanitarnej.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów uległ poprawie.

W 2022 r. wydano 3 decyzje nakazujące, mandatów karnych nie nałożono. Na koniec roku 2022 nie było obiektów ze złym stanem sanitarno-higienicznym. Natomiast w 2021 r. wydano 3 decyzje nakazujące, mandatów karnych nie nałożono, a na koniec okresu sprawozdawczego ze złym stanem oceniono 1 obiekt użyteczności publicznej.

### **1. Ocena obiektów użyteczności publicznej.**

Na koniec 2022 r. nie wykazano obiektu ze złym stanem higieniczno - sanitarnym i technicznym. Skontrolowano wszystkie grupy obiektów tj. zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu i solaria oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z ww. usług, obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi noclegowe; dworzec autobusowy, ustępy publiczne, pływalnie, place zabaw. Łącznie skontrolowano 47 obiektów, a ich stan sanitarno - higieniczny i techniczny nie budził zastrzeżeń.

### **2. Interwencje**

W 2022r. do PSSE w Bytomiu wpłynęło 9 wniosków mieszkańców Piekar Śląskich o podjęcie interwencji w obiektach na terenie miasta. 3 sprawy bez wstępnego rozpatrzenia zostały przekazane do właściwych organów, 6 spraw PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji.

Interwencje dot. następujących spraw:

- złego stanu sanitarnego budynków (4);
- złego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej (2);
- niewłaściwego stanu sanitarnego mieszkania i związanych z tym uciążliwości (1);
- zagrożenia związanego z nieprawidłową gospodarką ściekami (1);
- posesji zastawionej drewnianymi paletami (1).

W związku z 6 interwencjami rozpatrywanymi w zakresie własnych kompetencji upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu ogółem przeprowadzili 8 sanitarnych kontroli interwencyjnych i tylko 1 interwencja okazała się zasadna. W wyniku przeprowadzonych działań wydano 1 decyzję administracyjną.

W sprawie złego stanu sanitarnego budynków wpłynęły 4 zgłoszenia. 1 sprawę bez wstępnego rozpatrzenia przekazano do właściwego organu, 2 interwencje rozpatrzono pismem do strony, a w 1 przypadku przeprowadzono kontrolę, która nie potwierdziła występowania nieprawidłowości.

Kolejną grupą rozpatrywanych interwencji były sprawy dotyczące niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej. Wpłynęły 2 zgłoszenia, które zostały w całości rozpatrzone w ramach posiadanych przez PPIS w Bytomiu kompetencji. Kontrole przeprowadzono w następujących obiektach:

- zakład kosmetyczny (1 kontrola),
- dom przedpogrzebowy (3 kontrole).

Zasadna okazała się tylko 1 interwencja dot. domu przedpogrzebowego. Kontrola wykazała nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej na poprawę stanu sanitarno – higienicznego i technicznego zakładu. Nakazy decyzji zostały wykonane w całości, co potwierdziły kontrole sprawdzające.

W sprawie niewłaściwego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości wpłynęło zgłoszenie, które zostało rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu w formie udzielenia odpowiedzi wnoszącemu.

Ponadto 1 interwencja dotyczyła zagrożenia związanego z nieprawidłową gospodarką ściekami. Sprawa została przekazana do załatwienia Prezydentowi Miasta Piekary Śląskie właściwemu rzeczowo i terenowo.

Wpłynęło również zgłoszenie dotyczące gromadzenia palet przed posesją należącą do zakładu kamieniarskiego. Przedmiotowa sprawa również została w całości przekazana do Urzędu Miasta w Piekarach Śląskich.

W porównaniu do roku ubiegłego odnotowano spadek ilości wpływających interwencji (w 2021 r. wpłynęło 15 interwencji, w roku 2022 wpłynęło 9 interwencji).

### **Wnioski:**

1. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej jest na tym samym poziomie. W roku sprawozdawczym wszystkie skontrolowane obiekty spełniały podstawowe wymagania higieniczno - sanitarne i techniczne. Ogółem skontrolowano 47 obiektów.
2. W 2022 r. liczba zgłoszeń interwencyjnych zmalała. W 2021 r. wpłynęło 15 zgłoszeń, a w 2022 r. 9 zgłoszeń. W przeważającej ilości, jak co roku zgłoszenia dotyczyły spraw związanych z budynkami mieszkalnymi w zakresie uciążliwego zapachu, występowania insektów, gryzoni oraz na zły stan sanitarny części wspólnych dla lokatorów. Jeżeli chodzi o obiekty użyteczności publicznej to interwencje dotyczyły nienależytego stanu sanitarnego.

### ***VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych***

W 2022 r., na terenie miasta Piekary Śląskie, bieżącym nadzorem sanitarno - higienicznym objętych było 56 zakładów dla dzieci i młodzież. Przeprowadzono łącznie 45 kontroli w w/w placówkach, co stanowi 80% zewidencjonowanych obiektów.

Bieżący nadzór nad placówkami oświatowo - wychowawczymi prowadzony był ze zwróceniem szczególnej uwagi na sposób zapewnienia higienicznych warunków do nauki i wypoczynku oraz bezpieczeństwa przebywania na ich terenie.

Przedmiotem czynności kontrolnych prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:

- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w placówkach;
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania - uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

## **1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych**

### **1.1.Szkoły**

W 2022 roku na ogólną liczbę 20 szkół funkcjonujących w mieście Piekary Śląskie skontrolowano 9 (45%).

W wyniku kontroli, w szkołach nie wydano nowych decyzji administracyjnych nakazujących. W porównaniu z poprzednim rokiem sprawozdawczym sytuacja, w zakresie stanu sanitarno - technicznego pozostaje bez zmian. Jednakże w dalszym ciągu istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno - higienicznego oraz technicznego. We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewnione były prawidłowe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów tj. ciepła bieżąca woda, mydło w płynie w dozownikach, środki do dezynfekcji, ręczniki papierowe, papier toaletowy.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary, w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach, będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Pomiarów wagi tornistrów dokonano u 468 uczniów, w 30 oddziałach trzech szkół podstawowych. 34 % przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister – powyżej 15% masy ciała. W wyniku stwierdzonych uchybień w powyższym zakresie dyrektorów placówek zobowiązano do wdrożenia działań naprawczych, w tym przeprowadzenia działań edukacyjnych skierowanych do uczniów i rodziców dzieci nt. problemu ciężkich tornistrów/plecaków.

### **1.2.Przedszkola**

W roku 2021 skontrolowano 9 z 16 placówek przedszkolnych funkcjonujących na terenie miasta Piekary Śląskie.

Właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej zapewniono dzieciom we wszystkich skontrolowanych placówkach przedszkolnych. Pomieszczenia sanitarne wyposażone były w środki higieny osobistej (mydło, papier, ręczniki), dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody przy wszystkich umywalkach, oraz posiadały właściwy stan

techniczny urządzeń sanitarnych. W skontrolowanych przedszkolach nie stwierdzono niezachowanych standardów dostępności do urządzeń sanitarnych oraz braku bieżącej ciepłej wody przy umywalkach.

Kontrole przeprowadzone w zakresie oceny terenów rekreacyjnych i placów zabaw, nie wykazały nieprawidłowości. Placówki posiadają aktualne przeglądy stanu technicznego urządzeń zabawowych. Przed rozpoczęciem sezonu wiosenno - letniego dokonywana jest wymiana piasku w piaskownicach. Piaskownice zabezpieczane są przed zanieczyszczeniami.

### **1.3. Żłobki i kluby dziecięce**

W roku sprawozdawczym pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu były 3 placówki, w tym 1 klub malucha, w których przeprowadzono 3 kontrole sanitarne. Podobnie, jak w latach ubiegłych stan sanitarno-higieniczny i techniczny w w/w placówkach nie budził zastrzeżeń.

Wszystkie skontrolowane placówki funkcjonowały w budynkach przystosowanych do tego celu. Budynki utrzymane były w dobrym stanie technicznym. We wszystkich skontrolowanych żłobach i w klubie malucha warunki do utrzymania higieny oceniono jako prawidłowe, wszystkie placówki posiadały dostęp do bieżącej ciepłej wody, oraz były wyposażone w środki higieny osobistej.

### **1.4. Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze Wsparcia Dziennego**

W roku 2022 r. skontrolowano 2 placówki funkcjonujące na terenie miasta Piekary Śląskie. W ewidencji PPIS w Bytomiu znajdują się 4 świetlice środowiskowe oraz 1 warsztat terapii zajęciowej. Stan sanitarno - higieniczny skontrolowanych placówek nie budził zastrzeżeń.

## **2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia**

### **2.1. Dostosowanie mebli do zasad ergonomii**

W zakresie badań problemowych w 2022 roku nie dokonano pomiarów mebli szkolnych w placówkach, jednakże w czasie przeprowadzanych kontroli kompleksowych, stwierdzono że placówki są sukcesywnie wyposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach, dostosowane do zasad ergonomii, posiadające stosowne certyfikaty.

### **2.2. Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych**

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku. W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2022 r., w 4 szkołach dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny i zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, z uwzględnieniem potrzeby



równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Sytuacja w porównaniu z latami ubiegłymi jest porównywalna i stabilna.

### **2.3. Warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego**

Sytuacja w w/w zakresie w porównaniu z rokiem 2021 r., utrzymuje się na stałym poziomie.

Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że dzieci i młodzież sporadycznie korzystają z natrysków.

Wszystkie skontrolowane szkoły posiadały boiska sportowe lub wydzielony teren rekreacyjny.

### **2.4. Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych**

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach dokonywana była ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Pracownie komputerowe były prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażanie w nowy sprzęt multimedialny. W oknach sal zajęć zainstalowane były osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem.

Stan sanitarno - higieniczny był bez zastrzeżeń, zarówno w 2021 r., jak i w 2022 r.

### **2.5. Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)**

W roku 2022 wszystkie skontrolowane szkoły posiadały substancje chemiczne i ich mieszaniny. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przechowywania oraz oznakowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. We wszystkich kontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny były oznakowane w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację, oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W wyniku systematycznych działań poprawie uległa sytuacja w zakresie gospodarki tymi substancjami.

Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach w pojemnikach prawidłowo oznakowanych. Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Personel posiada zaświadczenia, w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

Część szkół z uwagi na brak odpowiednich warunków technicznych nie posiada pracowni chemicznych, ani nie stosuje substancji niebezpiecznych w czasie prowadzonych zajęć lekcyjnych. W tym przypadku nastąpiło przejście w placówce szkolnej na nauczanie z wykorzystaniem form wizualnych (programy multimedialne).

### **3. Profilaktyczna opieka zdrowotna**

Analogicznie do lat ubiegłych w roku 2022 pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonali oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach. Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwrócono szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi dotyczące: wymaganej powierzchni, zapewnienia dostępu do ciepłej i zimnej wody oraz mydła w płynie, ręczników papierowych i środków do dezynfekcji rąk, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów. Wszystkie skontrolowane gabinety wyposażone były w meble: szafkę na leki i materiał opatrunkowy, kozetkę, parawan i sprzęt oraz pomoce do wykonywania testów przesiewowych: wagę lekarską, tablice do badania ostrości wzroku, aparat do mierzenia ciśnienia, siatki centylowe. Wyposażenie obejmuje także sprzęt oraz instrukcje do udzielania pomocy medycznej.

Pielęgniarki szkolne, w ramach swojej działalności dokonują bieżących przeglądów czystości skóry uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami opracowanymi przez dyrektorów placówek, co odnotowywane jest w dokumentacji medycznej.

W ramach współpracy z pielęgniarkami szkolnymi dokonuje się pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, po których podejmowane są działania profilaktyczne w ww. zakresie.

### **4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży**

W 2022 r. na obszarze miasta zorganizowano ogółem 33 turnusy (23 w trakcie wypoczynku letniego oraz 10 w trakcie wypoczynku zimowego).

Podczas wypoczynku zimowego i letniego przeprowadzono 13 kontroli, w tym:

- 4 w okresie ferii zimowych;
- 9 w okresie wakacji letnich.

W skontrolowanych placówkach wypoczynku na terenie miasta Piekary Śląskie wypoczywało łącznie 555 uczestników (405 podczas wypoczynku letniego i 150 zimowego).

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano na:

- stan sanitarno-techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku;
- zagęszczenie w pokojach mieszkalnych dzieci i młodzieży oraz wietrzenie tych pomieszczeń;

- przestrzeganie wytycznych MEN, MZ i GIS dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży w tym dla organizatorów półkolonii w szkołach podstawowych.

W roku 2022 nie wydano decyzji o zamknięciu całości lub części obiektu, w którym odbywał się wypoczynek dzieci i młodzieży. Wypoczynek w miejscu zamieszkania wzorem lat ubiegłych zorganizowany był w formie tzw. „otwartych drzwi” lub „otwartych sal gimnastycznych” przez placówki pracy pozaszkolnej (domy kultury, kluby osiedlowe, świetlice środowiskowe) oraz szkoły.

Dla dzieci i młodzieży organizowano zajęcia w formie gier, zabaw, konkursów, turniejów warsztatów, pokazów i wycieczek wyjazdowych poza miasto.

W placówkach wypoczynku zapewnione były środki higieny osobistej oraz środki do dezynfekcji rąk wraz z instrukcjami mycia i dezynfekcji rąk. Stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń był dobry, a wyposażenie prawidłowe.

## **5. Interwencje**

W 2022 r., zgłoszono 1 interwencję na nadzorowanym terenie, która była bezzasadna. W porównaniu z rokiem 2021 liczba interwencji utrzymuje się na stałym poziomie.

### **Wnioski:**

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie.

Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno - technicznych i niewłaściwe utrzymanie warunków higieniczno - zdrowotnych.

## ***VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy***

### **1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy**

Nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania te zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów, co pozwala zapewnić pracownikom bezpieczeństwo podczas wykonywanych prac.

W roku sprawozdawczym przedstawiciele PPIS w Bytomiu w ramach prowadzonego nadzoru w zakładach pracy podejmowali działania profilaktyczne w zakresie propagowania zdrowego stylu życia, uświadamiania o szkodliwości palenia tytoniu, o ścisłym związku zachorowania na schorzenia nowotworowe z nałogiem palenia tytoniu. Sprawdzano realizację zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych tj. zakazu palenia na terenie zakładu pracy.

Na terenie miasta Piekary Śląskie w 2022 roku nadzorem objęte były 143 obiekty o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. Łącznie przeprowadzono 23 kontrole w 21 obiektach, co stanowi około 15% zewidencjonowanych.

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie miasta Piekary Śląskie skontrolowano 15 zakładów i przeprowadzono 16 kontroli. Tylko w 1 zakładzie stwierdzono nieprawidłowości dotyczące złego stanu sanitarnego pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń higieniczno - sanitarnych. W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydano 1 decyzję administracyjną.

Na koniec 2022 r. w 1 zakładzie pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (czynniki chemiczne).

W trakcie czynności kontrolnych zauważono, że pracodawcy podejmują działania organizacyjno - techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na te czynniki poprzez:

- informowanie o narażeniu pracowników,
- wyposażenie pracowników w środki ochrony osobistej,
- poddawaniu pracowników badaniom profilaktycznym lekarskim,
- monitorowanie stanu zdrowia pracowników narażonych.

## **2. Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi**

W ramach prowadzonego nadzoru nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi przeprowadzono 5 kontroli i 6 wizytacji w obiektach wprowadzających do obrotu produkty biobójcze i kosmetyczne. Kontrole dotyczyły głównie oznakowania produktów, składu produktu, posiadanych pozwoleń na obrót produktami biobójczymi.

Kontrola w 1 obiekcie wykazała nieprawidłowości w zakresie produktów biobójczych, wobec czego wydano 1 decyzję nakazującą wycofanie z obrotu produktu biobójczego bez aktualnego pozwolenia na obrót produktem biobójczym.

Ponadto w 2022 r. na terenie miasta Piekary Śląskie w związku z podejrzeniem zatrucia u ludzi wywołanego spożyciem denaturatu skażonego alkoholem metylowym w stężeniach przekraczających obowiązującą normę przeprowadzono 19 wizytacji w obiektach handlowych (sklepy, hurtownie), w trakcie których nie stwierdzono na stanie przedmiotowego produktu.

Na terenie miasta Piekary Śląskie znajdują się 2 podmioty zajmujące się dystrybucją prekursorów narkotykowych w zakresie konfekcjonowania, sprzedaży i dystrybucji prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3 takich jak: kwas siarkowy, kwas solny, toluen, nadmanganian potasu oraz bezwodnik octowy.

Powyższe podmioty w szczególności ze względu na handel i konfekcjonowanie prekursorów kat. 2 (nadmanganian potasu, bezwodnik octowy) są objęte stałym monitoringiem.

## **3. Nadzór nad środkami zastępczymi**

Od roku 2019 obserwujemy znaczny spadek aktywności podmiotów wprowadzających do obrotu środki zastępcze. Intensyfikacja działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w poprzednich latach spowodowała, że sprzedaż środków zastępczych odbywa się głównie

przez Internet. Przedstawiciele PPIS w Bytomiu na bieżąco dokonują weryfikację stron internetowych, w zakresie sprzedaży środków zastępczych.

Na terenie miasta Piekary Śląskie w 2022 roku przeprowadzono 1 kontrolę w związku z podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Kontrola dotyczyła produktów zawierających w swoim składzie substancję HHC-O. W trakcie czynności kontrolnych, nie stwierdzono w obrocie produktów, będących środkami zastępczymi.

#### 4. Choroby zawodowe

O szkodliwości dla zdrowia i negatywnych skutkach zdrowotnych świadczą stwierdzone choroby zawodowe wywołane przez ekspozycje zawodową na kancerogeny występujące w środowisku pracy. Pomimo, iż poprawa warunków środowiska pracy przyczyniła się do obniżenia stężeń i natężeń wielu czynników kancerogennych, to jednak w 2022 roku do PPIS w Bytomiu wydał 2 decyzje w zakresie chorób zawodowych. 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej i 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W bieżącym roku decyzja stwierdzająca chorobę zawodową dotyczyła ubytku słuchu, który spowodowany był długoletnim narażeniem na hałas w środowisku pracy, tj. w hutnictwie.

#### *Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2021 i 2022*

Numer choroby zawodowej i nazwa	2021 r.	2022 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz. 3 - pylice płuc	4	0
poz. 21 – obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem (...)	0	1
<b>Razem</b>	<b>4</b>	<b>1</b>

#### 5. Interwencje

W 2022 r. do PSSE w Bytomiu wpłynęły 2 wnioski o podjęcie interwencji. Interwencje dotyczyły: warunków pracy w warsztacie mechanicznym; obecności szubaków w zakładzie i uciążliwości dla mieszkańców w związku z obróbką kamienia.

W związku ze zgłoszonymi wnioskami o interwencję przeprowadzono 2 kontrole. Jedno zgłoszenie uznano za zasadne dot. warsztatu mechanicznego, gdzie stwierdzono zły stan sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych. W związku z czym podjęto działania w celu wyeliminowania nieprawidłowości wydano decyzję administracyjną.

Przeprowadzona kontrola w zakładzie kamieniarskim nie wykazały nieprawidłowości, wobec czego zgłoszenie uznano za bezzasadne.

### **Wnioski:**

1. Przeprowadzone kontrole w zakładach pracy podobnie jak w roku ubiegłym wykazały, że warunki pracy ulegają poprawie, pracodawcy znają i przestrzegają przepisy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy. Istotnym czynnikiem w zachowaniu odpowiedniego stanu higieniczno - sanitarnego zakładów pracy jest systematyczny nadzór w tym zakresie.
2. Przeprowadzone kontrole w zakresie chemikaliów i produktów kosmetycznych wykazały, że zdecydowana większość podmiotów wprowadzających do obrotu produkty spełniają wymagania prawne. Kontrole przeprowadzone w 2022 r. tylko w 1 obiekcie wykazały nieprawidłowości w zakresie produktów biobójczych, wobec czego wydano 1 decyzję nakazującą wycofanie z obrotu produktu biobójczego bez aktualnego pozwolenia na obrót produktem biobójczym.
3. W 2022 r., podobnie jak w roku ubiegłym, na terenie miasta Piekary Śląskie nie stwierdzono stacjonarnych punktów sprzedaży środków zastępczych i nie prowadzono postępowań wobec podmiotów gospodarczych.
4. Analizując karty stwierdzeń chorób zawodowych zauważalny jest znaczny spadek stwierdzonych chorób zawodowych u pracowników lub byłych pracowników, spowodowane pracą w narażeniu na czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy w zakładach na terenie miasta Piekary Śląskie.

### ***VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny***

Jednym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie działań profilaktycznych zmierzających do zapobiegania możliwości powstania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi na różnych etapach procesu inwestycyjnego, w tym na etapie planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych. Obowiązujące przepisy wymagają uwzględnienia w procesie inwestycyjno-budowlanym zagadnień z zakresu ochrony środowiska i ludzi. Już w fazie przed inwestycyjnej wymagana jest kompleksowa ocena planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych poczynając od przygotowania dokumentacji i zachowania stosownych procedur wynikających z przepisów. Rolą Państwowej Inspekcji Sanitarnej w niniejszej procedurze jest ocena oddziaływania na ludzi, planowanych do realizacji inwestycji. Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

PPIS w Bytomiu zajmował stanowiska w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz odstępień od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
2. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
3. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
4. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wydano:

1 opinię w sprawie zaopiniowania projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz 1 opinię w sprawie zaopiniowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania dla obszaru Piekary Wielkie.

W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

5 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń i rozwiązań technicznych.

Zaopiniowane przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły obiekty przemysłowe – 60 % oraz inwestycje związane z gospodarką odpadami – 40 %.

W roku 2022 uzgodniona była 1 dokumentacja projektowa, natomiast w 2021 r. inwestorzy nie występowali z wnioskami o uzgodnienie dokumentacji projektowych.

W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 15 stanowisk odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 1 negatywną), natomiast w 2021 r. wydano 20 opinii sanitarnych.

Ze wszystkich wpływających wniosków ok. 73 % dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, pozostałe odnosiły się do zmiany sposobu użytkowania obiektów.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły obiekty żywnościowo - żywnościowe – ok. 40 %, następnie obiekty usługowo - handlowe – ok. 20 %, obiekty przemysłowe i inne – po 13%, obiekty sportu i rekreacji oraz zakłady fryzjersko - kosmetyczne i odnowy biologicznej – po 7%.

W 2022 roku przeprowadzono łącznie 21 kontroli i wizytacji obiektów i inwestycji zlokalizowanych na terenie miasta Piekary Śląskie.

Porównując rok 2022 i 2021 w ilości wszystkich załatwianych spraw obserwujemy spadek wydanych stanowisk o ok. 20 %.

### ***IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia***

Realizacja zadań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2022 r. na terenie województwa i na terenie działania PSSE Bytom wynika z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności. W 2022 roku z uwagi na sytuację epidemiologiczną kraju realizowane zadania to ogólnopolskie i wojewódzkie programy profilaktyczne oraz interwencje nieprogramowe polegających na prowadzeniu kampanii społecznych i akcji zdrowotnych.

W roku 2022 przeprowadzono 5 wizytacji, zorganizowano i przeprowadzono 4 akcje profilaktyczne, 3 zajęcia warsztatowe dla dzieci z przedszkoli i uczniów ze szkół podstawowych, 2 wystawy dot. informacji dla uchodźców, profilaktyki antybiotykowej. Koordynowano 3 konkursy dot. akcji „Wirusochrona” i profilaktyki HIV/AIDS .

#### **Działania informacyjno-edukacyjne w ramach wojewódzkiej akcji informacyjnej pt. "Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”**

Dbając o bezpieczeństwo mieszkańców w związku z zachorowaniami na Covid-19 prowadzono działania informacyjno-edukacyjne w zakresie zasad higieny i możliwości rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2. Aktualizowano materiały edukacyjnych na stronie internetowej i portalach społecznościowych: Facebook, Twitter. W marcu rozszerzono działania dla osób z Ukrainy uciekający przed wojną, dla których opracowano ulotki zawierające podstawowe informacje w języku ukraińskim.

#### **Wojewódzka akcja informacyjno-edukacyjna pt. „Wirusochrona”**

Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny kontynuował na terenie województwa śląskiego realizację akcji informacyjno-edukacyjnej pn. „Wirusochrona”. Akcja miała na celu wzmocnienie działań przeciwepidemicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych poprzez przeprowadzenie zajęć dla najmłodszych, przypominających o przestrzeganiu podstawowych zasad higieny oraz zwrócenie uwagi na znaczącą rolę higieny



jako podstawowego środka zapobiegania przenoszenia się wirusów, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki koronawirusa i grypy. W akcji udział wzięło: w III edycji 18 placówek; 8 przedszkoli i 10 szkół podstawowych, w IV edycji 20 placówek: 10 przedszkoli i 10 szkół podstawowych. W IV edycji akcja została rozszerzona w szkołach podstawowych o moduł „Szkoła Maksa i Eli”.

### **Wojewódzki projekt edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”**

Celem projektu było wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Realizowany od 2017 roku. Działania projektowe miały wzbogacić wiedzę najmłodszych i ukształtować w nich nawyki higieniczno-zdrowotne m.in. w zakresie zbilansowanej diety – „Żywnienie na wagę zdrowia”, jak również profilaktyki chorób zakaźnych, w tym szczepień; umiejętnego korzystania z promieni UV oraz profilaktyki tytoniowej i szkodliwości dymów innego pochodzenia. W roku przedszkolnym 2021/2022 projekt zrealizowało 13 placówek przedszkolnych, edukacją objęto łącznie 1140 przedszkolaków. W 2 przedszkolach zaprezentowano przedszkolakom bajkę „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

### **Ogólnopolski program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**

Program dedykowany przede wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym (5-6-latki), rodzicom, opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W trakcie realizacji programu dzieci dowiedziały się skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny.

### **Kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”**

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) rozpoczął kampanię informacyjną „Wybieraj Bezpieczną Żywność” #EUChooseSafeFood. Celem kampanii było uświadomienie konsumentom jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. Konsumenti w Unii Europejskiej należą do najlepiej chronionych i poinformowanych o zagrożeniach w łańcuchu żywnościowym obywateli na świecie. Przy współpracy z Sekcją HZŻ i PU przeprowadzono webinar online dotyczący znakowania żywności, w którym uczestniczyło 95 osób.

### **Profilaktyka używania środków psychoaktywnych**

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła również działania w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów. Prowadzone działania edukacyjne powinny mieć wpływ na zmiany w społeczeństwie w kwestii dotyczącej palenia tytoniu. Działania dotyczące przestrzegania zakazu palenia tytoniu prowadzone były na terenie placówek oświatowo-wychowawczych, zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy oraz w zakładach gastronomicznych. W ramach tego programu przeprowadzono 3 akcji profilaktycznych, a 68 osób skorzystało z pomiarów stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

### **Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”**

Program przygotowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Edukacją objęto 702 dzieci z 13 placówek przedszkolnych.

### **Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie**

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, dedykowany jest dzieciom klas czwartych szkoły podstawowej. Głównym celem jest zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Zajęcia były realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, takich jak dyskusje, wymiana doświadczeń, spostrzeżeń, pomysłów. Podstawą całego cyklu są przygotowane przez uczniów cztery zadania, które dotyczą różnych aspektów problemu uzależnienia od tytoniu oraz prewencji w tym zakresie.

Program realizowało 7 szkół podstawowych.

### **Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków**

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowane niepokojące zjawiska jakim jest nadmierne korzystanie z nowych narkotyków, Inspekcja Sanitarna prowadziła systematyczne działania edukacyjno - informacyjne zmierzające do zminimalizowania używania środków psychoaktywnych. W tym zakresie realizowane poniższe programy:

- **Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia czyli debata o dopalaczach**

Celem tego programu było dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W roku szkolnym 2021/2022 program zrealizowało 7 szkół podstawowych.

- **Ogólnopolski program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?**

Program obejmował informacje dotyczące ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W roku szkolnym 2021/2022 program zrealizowało 5 szkół ponadpodstawowych.

- **Kampania wojewódzka Dopalacze Wypalacze „groźne narkotyki”**

Celem tej akcji profilaktycznej było zwrócenie uwagi na problem uzależnienia od nowych narkotyków i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży. W 2022 roku działania edukacyjne prowadzono podczas 3 akcji profilaktycznych, połączonych z dystrybucją materiałów, wykonywaniem testów w narkogoglach u zainteresowanych osób.

## **Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworów Promocja szczepień ochronnych – Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, #szczepimy się**

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zmniejszając tym samym liczbę powikłań oraz zgonów.

Celem kampanii jest przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych w tym promocja szczepień SARS-CoV-2, zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym.

Grupą docelową kampanii jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem osób z grupy największego ryzyka zachorowań na choroby zakaźne, czyli dzieci, osoby starsze oraz podróżujące po świecie.

Działania w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych realizowane były w grupach dzieci przedszkolnych w ramach projekt „Klub zdrowego przedszkolaka”, w formie słuchowiska lub czytanie książeczki „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

## **Profilaktyka wirusa HPV i raka szyjki macicy Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”**

Celem programu „Wybierz Życie-Pierwszy Krok” jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Zadaniem programu jest podniesienie świadomości zdrowotnej w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, a także motywowanie młodzież do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w swoim środowisku, w celu wpływania na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi w tym badaniami cytologicznymi. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna.

## **Profilaktyka czerniaka Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”**

W ostatnich latach w Polsce można obserwować gwałtowny wzrost liczby zachorowań na czerniaka złośliwego, głównie wśród ludzi młodych. Przygotowany program edukacyjny, skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych, ma na celu poszerzenie wiedzy o nowotworach złośliwych będących następstwem korzystania z solarium. Środkiem kształtowania właściwych zachowań prozdrowotnych jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości promieniowania UV wydzielanego przez solaria. Dzięki edukacji w ramach programu, młodzież poznała zasady ochrony przed czerniakiem, cechy charakterystyczne czerniaka oraz sposób kontroli własnej skóry.

## **Podstępne WZW**

Celem programu „Podstępne WZW” jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym i stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2021/2022 program zrealizowały wszystkie szkoły ponadpodstawowe.

## **Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. – Profilaktyka HIV/AIDS**

W ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Jednym z celów kampanii było uświadamianie, że zakażenie wirusem HIV nie jest już wyzwaniem dla medycyny, a przy odpowiednim leczeniu można z nim żyć wiele lat i stać się niezakaźnym dla innych osób. Program ma na celu kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. W trakcie realizacji programu zachęcano do wykonania bezpłatnego i anonimowego testu w kierunku HIV w punktach konsultacyjno-diagnostycznych.

### **Profilaktyka wad postawy**

Popelnione w dzieciństwie, w fazie wzrostu kręgosłupa, nieprawidłowości rzutują na jego sprawność i funkcjonowanie w dorosłym życiu. Przeciężone plecaki uczniów to poważny problem narzucający potrzebę edukacji i działań zaradczych. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała jest jednym z warunków właściwego rozwoju fizycznego dziecka. Ciężkie tornistry mogą przyczynić się do niewłaściwej postawy, bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc. W 2022 r. nasilono działania w szkołach w zakresie pomiaru obciążenia uczniów ciężarem tornistrów przy współdziałaniu Sekcji HDIM.

### **Akcja informacyjna „Brązowo, ale czy zdrowo?”**

Ryzyko zdrowotne związane ze zbyt długim przebywaniem na słońcu zwiększa się w okresie wakacji, dlatego edukacją na temat zasad profilaktyki chroniących przed skutkami nadmiernego promieniowania UV objęto osoby wypoczywające na terenie kąpielisk i placówek wypoczynku letniego w ramach akcji „Brązowo, ale czy zdrowo”. W okresie wakacji przeprowadzono akcję profilaktyczną, zachęcając organizatorów wypoczynku letniego do ekspozycji materiałów o tej tematyce.

### **Akcja „Bezpieczne Ferie 2022” „Bezpieczne Wakacje 2022”**

Wakacje, ferie zimowe to czas, w którym w większym stopniu niż zwykle, narażeni jesteśmy na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, profilaktykę uzależnień (tytoń, alkohol, narkotyki, w tym dopalacze) zapobieganie chorobom zakaźnym. Zorganizowano i przeprowadzono jedną akcję profilaktyczną oraz narady z organizatorami wypoczynku, zachęcając ich do ekspozycji materiałów o tej tematyce.

### **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach**

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, obchodzony jest 18 listopada każdego roku, by zwrócić uwagę na problem antybiotykooporności. Przeciwwstawienie się utracie skuteczności terapeutycznego działania antybiotyków jest istotnym elementem działań prozdrowotnych inicjowanych przez Państwową Inspekcję

Sanitarną. Podczas 2 akcji profilaktycznych zwracano uwagę na problem antybiotykooporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

### **Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej:- Działania na rzecz osób uciekający przed wojną na Ukrainie**

W miesiącu marcu wychodząc na przeciw osobom uciekającym przed wojną na Ukrainie przygotowano ulotkę informacyjną zachęcającą do szczepień p/covid - z aktualnymi punktami szczepień na terenie Piekar Śląskich. Pracownicy PSSE Bytom zorganizowali akcję informacyjną w Urzędzie Miasta w Piekarach Śląskich, w trakcie której rozdawano materiały dla osób pochodzenia ukraińskiego dotyczącymi szczepień ochronnych, najważniejszymi zasadami bezpiecznego zachowania podczas epidemii koronawirusa oraz z podstawowymi zasadami przygotowaniu posiłków.

Dodatkowo materiały w wersji elektronicznej w języku polskim i ukraińskim dot. profilaktyki chorób zakaźnych (krztusiec, polio, odra WZW typu A i Covid -19), przekazano do Urzędu Miasta i szpitali.

### **Akcja Bezpieczne grzybobranie**

Zbieranie grzybów jest niezwykle popularne wśród społeczeństwa, wymaga wiedzy oraz doświadczenia. Główną przyczyną zatrucia grzybami jest niewłaściwe rozpoznanie jadalnych i trujących grzybów. Dlatego w okresie od maja do października prowadzone były działania informacyjno- edukacyjne. Podczas 3 akcji profilaktycznych rozpowszechniono materiały związane z grzybami, przygotowano tablice informacyjną z ekspozycją grzybów jadalnych i trujących. Zainteresowane osoby miały możliwość sprawdzenia grzybów przez grzyboznawcę zatrudnionego w PSSE w Bytomiu. Podczas akcji edukacją objęto 500 osób.

### **Podsumowanie**

Głównym celem działań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytom w 2022 r. było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia, oraz pogłębienie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Powyższe działania obejmowały realizację programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych. Na podstawie prowadzonego systematycznie monitoringu i oceny poszczególnych przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach oświatowo-wychowawczych stwierdzono, że realizacja programów jest prowadzona właściwie. W działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców uwzględniono bieżące problemy związane z tematyką zdrowia i sytuacją epidemiologiczną kraju. Edukacja ukierunkowana na zwiększenie

świadomości i odpowiedzialności za własne zdrowie wśród ludności wymaga długofalowych, permanentnych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców.

Na całokształt sytuacji zdrowia niewątpliwie ma wpływ styl życia, dlatego też potrzebna jest współpraca wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. W roku 2022 w dużej mierze edukacja i promocja zdrowia była prowadzona za pośrednictwem mediów

społecznościowych i strony internetowej. Ta forma przekazu cieszy się dużym zainteresowaniem, umożliwia możliwość dotarcia do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. Media społecznościowe, dają możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem w ciekawy i nowoczesny sposób, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

## ***X. Działalność laboratoryjna***

### **1. W zakresie badań laboratoryjnych**

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń. W 2022 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania zgodnie z planem, mimo działań związanych z epidemią Covid – 19 w I kwartale 2022 roku.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej audytorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2022 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 12 próbek (co stanowi spadek ilości próbek o 54% względem roku 2021),
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 6 próbek (co stanowi wzrost ilości próbek o 200% względem roku ubiegłego),
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 31 próbek (co stanowi 3% wzrost ilości próbek względem 2021 roku).

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens* oraz liczba przetrwalników beztlenowców redukujących siarczynę (*clostridia*).

Badania fizyko – chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utlenialności, zawartości fosforanów.

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne, badania sensoryczne oraz badania w kierunku znakowania środków spożywczych.

Na terenie Piekar Śląskich:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 31 próbek (brak zmian względem roku 2021),
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 17 próbek (co stanowi 21% wzrost ilości próbek względem roku ubiegłego),
- w kierunku sensorycznym – zbadano 9 próbek (180% wzrost ilości próbek względem roku 2021).

Badania mikrobiologiczne obejmowały wszystkie grupy produktów akredytowanych.

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach (1 próbka) oraz w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych (w sumie 2 próbki).

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella* i *Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń dla mieszkańców Piekar Śląskich. Próbkę do badań były przyjmowane z punkcie poboru próbek materiału biologicznego PSSE w Bytomiu.

## ***XI. Podsumowanie***

W okresie minionego roku 2022, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Bytomiu dokonali 794 kontrole.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 136 decyzji administracyjnych. Ponadto wydano 204 decyzje obciążające stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości oraz za kontrole na wniosek strony.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 37 mandatów karnych na kwotę 8600 zł.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji tj.

- wystawiono 2 tytuły wykonawcze,
- wydano 6 postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę 1980 zł.

W 2022 r. w 6 obiektach skontrolowanych stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego wydano 1 decyzję z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS dot. decyzję nakazującą wycofanie z obrotu produktu biobójczego bez aktualnego pozwolenia na obrót produktem biobójczym.

W roku sprawozdawczym nie kierowano wniosków o ukaranie do sądu oraz nie nałożono kary pieniężnej w sprawie wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej były również skierowane w zakresie przeciwepidemicznym dot. chorób zakaźnych, w tym SARS-CoV-2, w szczególności na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych u 3621 osób zakażonych. Ponadto podejmowane były działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

Prowadzono również działania w ramach systemu RASFF/RAPEX, kontrole graniczne, zatwierdzanie i rejestracja zakładów.





# **Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2022**



**Bytom 2023**

## SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2022”. Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życia, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest jak najszybsze identyfikowanie niepożądanych zjawisk wpływających na zdrowie człowieka.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych. Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast stale poprawia się, stwierdzone są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno-higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych jak i władz samorządowych i administracyjnych.

Działalność restrykcyjno-kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w powiecie tarnogórskim. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

## Spis treści:

<b>I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych</b>	<b>5</b>
1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	5
2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	8
Wnioski	8
<b>II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą</b>	<b>8</b>
1. Stan sanitarny szpitali	8
2. Stan sanitarny zakładu pielęgnacyjno – opiekuńczego	9
3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	10
4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	10
5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	10
Wnioski	11
<b>Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością</b>	<b>11</b>
<b>III.</b>	<b>11</b>
1. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładów	14
2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	16
3. Piekarnie	17
4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	17
5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	17
6. Akcje..	17
7. Interwencje za 2022 rok	22
Wnioski	24
<b>Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej ,wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach wykorzystywanych do kąpieli</b>	<b>24</b>
<b>IV.</b>	<b>24</b>
Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	24
Ocena jakości wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach wykorzystywanych do kąpieli..	33
Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	34
<b>V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej</b>	<b>34</b>
1. Ocena wybranych grup obiektów	35

2.	Interwencje	35
	Wnioski	37
<b>VI.</b>	<b>Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych</b>	<b>37</b>
1.	Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	38
2.	Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	39
3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna	40
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	41
5.	Interwencje	42
	Wnioski	42
<b>VII.</b>	<b>Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy</b>	<b>42</b>
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	42
2.	Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi	43
3.	Nadzór nad środkami zastępczymi	43
4.	Choroby zawodowe	43
5.	Działalność interwencyjna	45
	Wnioski	45
<b>VIII.</b>	<b>Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny</b>	<b>46</b>
<b>IX.</b>	<b>Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.</b>	<b>49</b>
<b>X.</b>	<b>Działalność laboratoryjna</b>	<b>55</b>
<b>XI.</b>	<b>Podsumowanie</b>	<b>57</b>

## I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

### 1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2022 roku na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono łącznie 9892 wywiady epidemiologiczne w ogniskach chorób zakaźnych.

Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 1428.

*Tabela Nr 1 – Porównanie ogólnej liczby wybranych jednostek chorobowych oraz hospitalizacji na terenie powiatu tarnogórskiego w 2021 i 2022 roku.*

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2021		2022		Trend
		liczba	hospitalizacja	liczba	hospitalizacja	
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmoneloza	23	16	19	11	↓
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenie jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	214	203	189	178	↓
A07.1	Giardioza (lambioza)	1	0	6	3	↑
A08.0-4	Wirusowe zakażenie jelitowe	130	129	191	191	↑
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	85	62	109	42	↑
A21	Tularemia	0	0	0	0	
A28.2	Jersinioza pozajelitowa	0	0	0	0	
A15-19	Gruźlica	4	4	7	6	↑
A31	Mikrobakteriozy - inne i BNO	0	0	0	0	
A32	Listerioza	0	0	0	0	
A33-35	Tężec	0	0	0	0	
A37	Krztusiec	0	0	1	0	↑
A38	Płonica (szkarlatyna)	8	0	70	2	↑

A39; A46; A48.3; B95.0; B95.3; G04.2; G00.1; A40.3; J13; B96.3/G04.2; G00.0 A41.3; J14	Inwazyjne Choroby bakteryjne, wywołane przez meningokoki, Streptococcus pyogenes, Streptococcus pneumoniae oraz Haemophilus influenzae typ B	10	2	20	11	↑
A48.1-2	Legioneloza	0	0	0	0	
A50-53	Kiła	4	2	1	0	↓
A54	Rzeżączka	0	0	5	0	↑
A55-56	Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie	3	0	0	0	↓
A69.2	Borelioza z Lyme	0	0	45	5	↑
-	Ostre porażenie wiotkie dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0	
A81	Encefalopatie gąbczaste	0	0	0	0	
Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	13	0	23	0	↑
A84;B00.4;A81.1; A83; A85; B02.0; A86; A87.0; B00.3; A87.1-9; B02.1	Kleszczowe oraz inne wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie opon mózgowych	4	4	3	3	↓
G01; G04.2; G05.0; G00.2-8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	3	3	0	0	↓
G03	Zapalenie opon mózgowych lub mózgu inne i nieokreślone	2	2	0	0	↓
A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)	0	0	0	0	
B01	Ospa wietrzna	290	0	578	1	↑
B05	Odra	0	0	0	0	
B06	Różyczka	0	0	1	0	↑
B15; B16; B18.0-1; B17.1; B18.2; B17.0,208; B18.8-9; B19	Wirusowe zapalenie wątroby	3	2	26	6	↑
B20-B24; Z21	HIV, AIDS	0	0	1	0	↑

B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	0	0	3	0	↑
B50-54	Malaria (zimnica)	0	0	0	0	
B67	Bąblowica (echinokokoza)	0	0	0	0	
J10	Grypa	0	0	4	1	↑
J11	podejrzenia zachorowania na grypę wg MZ-55	5667	6	10743	4	↑
-	Małpia ospa	0	0	0	0	
U07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)	11312	393	8728	130	↓

W 2022 r. na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 6 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, tak jak w roku poprzednim.

5 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiło w oddziałach szpitalnych, w tym 4 ogniska zakażeń wywołane zostały przez *Clostridium difficile*, natomiast w 1 ognisku nie ustalono czynnika etiologicznego, zachorowania zakwalifikowano jako wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone.

Ponadto wystąpiło 1 ognisko choroby przenoszonej drogą pokarmową w środowisku domowym, wywołane przez rotawirusy.

Ponadto zarejestrowano 35 ognisk zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, to jest 5 mniej niż w roku poprzednim, w tym 19 w szpitalach, 4 w domach pomocy społecznej, 11 w szkołach, 1 w przedszkolu.

W 2022 r. w szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 27 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 2 mniej niż w roku poprzednim.

19 ognisk zakażeń szpitalnych zostało wywołanych przez koronawirusa SARS-CoV-2, 5 ognisk zakażeń przenoszonych drogą pokarmową, w tym 4 wywołane przez *Clostridium difficile* i 1 ognisko o nieustalonej etiologii, w którym zachorowania zakwalifikowano jako wirusowe zakażenie jelitowe nieokreślone. Ponadto wystąpiły 3 ogniska zakażeń szpitalnych wywołanych przez *Klebsiellę pneumoniae* KPC.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2022 r. zarejestrowano 2 interwencje, które dotyczyły : nieprzestrzegania obostrzeń dotyczących COVID-19 na terenie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach. Wystosowano pisma do zarządcy lotniska i Placówki Straży Granicznej o podjęcie skutecznych działań w celu wyegzekwowania stosowania obowiązujących obostrzeń. W odpowiedzi uzyskano informacje o podjętych działaniach. Interwencje uznano za zasadne.

W 2022 roku w ramach prowadzonego nadzoru nad środkami zastępczymi na terenie powiatu tarnogórskiego pozyskiwano informacje o podejrzeniach zatruc środkami zastępczymi z nadzorowanych podmiotów leczniczych.

W analizowanym okresie zarejestrowano 11 przypadków podejrzenia zatruc środkami zastępczymi, to jest o 5 przypadki więcej niż w roku poprzednim, nie zarejestrowano przypadków podejrzeń zgonów po zażyciu substancji psychoaktywnych.

## **2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych**

W 2022 roku na terenie powiatu tarnogórskiego sprawowano nadzór nad 42 punktami szczepień. Skontrolowano 37 punktów szczepień, przeprowadzając 51 kontroli. Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi. W trakcie przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości stwierdzono w 1 punkcie szczepień, dotyczyły one braku monitorowania temperatury w dni wolne od pracy w urządzeniu chłodniczym służącym do przechowywania szczepionek. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zalecenia doraźne, które zostały wykonane.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnie imiennie do PSSE w Bytomiu.

W 2022 r. poradnie POZ zgłosiły 357 dzieci oraz 285 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym.

PPIS w Bytomiu wystosował 16 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się sukcesywny wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2022 w porównaniu z rokiem poprzednim zauważalny jest wzrost wykonawstwa szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży w 6, 14 i 19 roku życia.

W zakresie szczepień zalecanych zaobserwowano wzrost wykonawstwa szczepień przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu A, ospie wietrznej, grypie, meningokokom oraz kleszczowemu zapaleniu mózgu.

### **Wnioski:**

1. Podsumowując prowadzony w 2022 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie działalności PPIS w Bytomiu w analizowanym okresie były nadal zakażenia wywołane koronawirusem SARS-CoV-2 oraz występowanie ognisk zakażeń szczególnie w podmiotach leczniczych, domach pomocy społecznej, szkołach.
2. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych. Zauważa się coraz większą podatność rodziców na wpływ ruchów antyszczepionkowych.

## ***II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą***

### **1. Stan sanitarny szpitali**

W 2022 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 5 szpitalami na terenie powiatu tarnogórskiego:

- Zakon Posługujących Chorym OO. Kamilianie w Tarnowskich Górach, ul. Bytomska 22;
- NZOZ Zakład Pulmonologii w Tarnowskich Górach, ul. Lipowa 3;
- SP ZOZ „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka w Tarnowskich Górach, ul. Śniadeckiego 1;



- Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny „Pałac Kamieniec” Sp. z o.o. ul. Polna 2, Kamieniec, 42-674 Zbrosławice, w skład którego wchodzi 2 obiekty;
- Wielospecjalistyczny Szpital Powiatowy S.A. NZOZ Szpital im. dr B. Hagera w Tarnowskich Górach ul. Pyskowska 47-51.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 4 szpitale.

W nadzorowanych szpitalach przeprowadzono 11 kontroli, w tym 5 kontroli sanitarnych kompleksowych, 1 kontrolę interwencyjną i 5 kontroli sprawdzających.

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 3 szpitalach, dotyczące :

- brudne dozowniki na środek do dezynfekcji rąk, mydło oraz zasobnik na ręczniki jednorazowe,
- brak mydła w dozownikach,
- przeterminowany środek do dezynfekcji rąk, skóry oraz środek do dezynfekcji powierzchni,
- niewystarczające zaopatrzenie w środki dezynfekcyjne,
- niewłaściwe gromadzenie odpadów medycznych o kodzie 18 01 04,
- niewłaściwe przechowywanie środków higienicznych,
- przechowywanie środków spożywczych w lodówce przeznaczonej na leki,
- zakurzone wnętrza i powierzchnie szaf w gabinetach lekarskich,
- brudne ściany z ubytkami w pomieszczeniach oddziałów, poradni,
- zniszczona wykładzina podłogowa z ubytkami,
- zniszczone meble.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 700 zł.

Wydano 4 decyzje nakazujące.

Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 5 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach.

Stan sanitarno – higieniczny szpitali wymaga poprawy poprzez bieżącą realizację obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach oraz realizację opracowanych programów dostosowania.

W 2022 r. w szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 27 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym 11 ognisk w SP ZOZ „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka, 12 ognisk w Wielospecjalistycznym Szpitalu Powiatowym S.A. Szpitalu im. dr B. Hagera, 1 ognisko w szpitalu Zakonu Posługujących Chorym OO. Kamilianie, 2 ogniska w NZOZ Zakład Pulmonologii Sp. z o.o., 1 ognisko w Ośrodku Leczniczo- Rehabilitacyjnym „Pałac Kamieniec” Sp. z o.o.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych nie przeprowadzono kontroli.

PPIS w Bytomiu w 2022 r. na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadziła 1 kontrolę zaplecza szpitalnego w Ośrodku Leczniczo-Rehabilitacyjnym „PAŁAC KAMIENIEC” w Kamieńcu przy ul. Polna 2, która nie wykazała nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego. .

W 2022 roku zarejestrowano 1 interwencję dotyczącą szpitala :

- podejrzenia zakażenia układu moczowego w trakcie hospitalizacji. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w szpitalu, która nie wykazała nieprawidłowości. Interwencję uznano za niezasadną.

## **2. Stan sanitarny zakładu pielęgnacyjno – opiekuńczego**

Ogółem w ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska na terenie powiatu tarnogórskiego znajduje się 1 obiekt. W bieżącym roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli obiektu.

### **3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych**

Pod nadzorem znajduje się 95 podmiotów, w skład których wchodzi 173 obiekty oraz 37 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie powiatu tarnogórskiego w 2022 r. przeprowadzono 32 kontrole w 30 obiektach.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego stwierdzono w 4 skontrolowanych obiektach.

Nieprawidłowości dotyczyły: brudnych dozowników na mydło w płynie i preparat do dezynfekcji rąk, przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych, przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku, przechowywania środków spożywczych w urządzeniu chłodniczym służącym do przechowywania odpadów medycznych, braku oznakowania worków z odpadami medycznymi, niewłaściwej kolorystyki worków na odpady medyczne i komunalne, niewłaściwych warunków przechowywania odpadów medycznych, braku dokumentacji kontroli wewnętrznej, braku zamontowanych drzwi do kabiny higieny osobistej przy gabinecie badań ginekologicznych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 1100 zł oraz wydano zalecenia doraźne. W celu wyeliminowania nieprawidłowości w zakresie złego stanu technicznego wydano 1 decyzję nakazującą.

W 2022 roku zarejestrowano 2 interwencje dotyczące ambulatoryjnych podmiotów leczniczych, które dotyczyły:

- nieprzestrzegania reżimu sanitarnego w punkcie szczepień przeciw COVID-19. Przeprowadzono postępowanie wyjaśniające. W świetle uzyskanych wyjaśnień interwencję uznano za niezasadną;

- nieprzestrzegania procedur higienicznych przy pobieraniu krwi w 2 punktach poboru materiału do badań. Przeprowadzono kontrole w punktach poboru. W jednym obiekcie stwierdzono nieprawidłowości, nałożono mandat karny i wydano zalecenia doraźne.

Kontrole nie potwierdziły nieprawidłowości opisanych we wniosku. Interwencje uznane zostały za niezasadne.

Bieżącym nadzorem objęty jest punkt medyczny zlokalizowany na terenie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach.

W 2022 r. przeprowadzono 1 kontrolę w obiekcie, która nie wykazała nieprawidłowości.

W związku z zagrożeniem epidemicznym związanym z COVID- 19 utrzymywana była stała współpraca ze służbami medycznymi lotniska oraz Strażą Graniczną w celu wymiany informacji oraz szybkiego podjęcia działań przeciwepidemicznych.

### **4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy**

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajduje się 146 prywatnych gabinetów lekarskich, jednakże w 2022 r. żadnego z obiektów nie skontrolowano.

### **5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek**

Pod nadzorem znajduje się 5 praktyk pielęgniarek, jednakże w 2022 roku żadnego z obiektów nie skontrolowano.

Praktyki zlokalizowane są na terenie szkoły i świadczone są w niej usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły.

## Wnioski:

W roku 2022 po ustabilizowaniu się sytuacji epidemiologicznej w związanej z zachorowaniami na COVID-19, podjęto kontrole podmiotów leczniczych zgodnie z opracowanym harmonogramem kontroli. W wyniku prowadzonego nadzoru stwierdzono, że kontrole w znacznej liczbie obiektów wykazały nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno - higienicznego oraz realizacji procedur zapobiegających zakażeniom. Jednocześnie stan sanitarno - techniczny obiektów, szczególnie w szpitalach nie uległ poprawie, większość prac remontowych nie było realizowanych terminowo z uwagi na trwającą od 2020 roku epidemię COVID-19. Podmioty wykonujące działalność leczniczą wymagają wzmożonego nadzoru celem poprawy stanu sanitarno - higienicznego.

### **III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością**

W roku 2022 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego, skontrolowali 805 zakładów branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi 52,9 % wszystkich obiektów zewidencjonowanych.



Na terenie powiatu tarnogórskiego największą część spośród wszystkich zakładów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W najliczniejszej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w powiecie tarnogórskim można stwierdzić, że w 2022 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu jest większa w stosunku do 2021 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2022 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była mniejsza o 8 % niż w roku 2021.

**Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2021 do 2022**

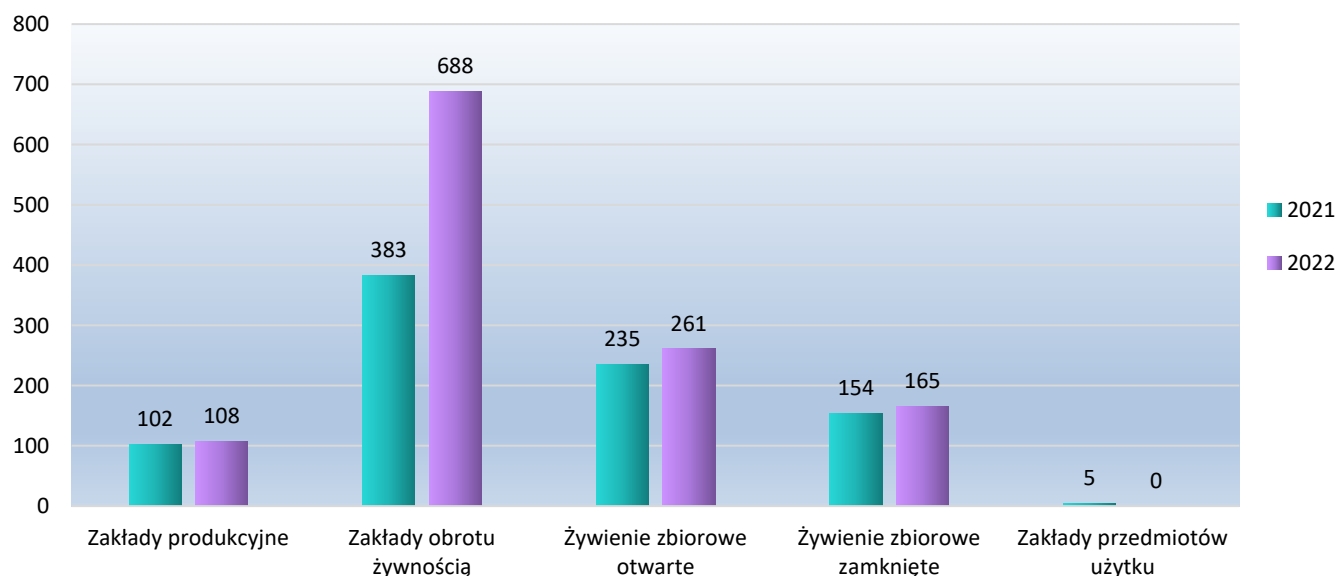
Rodzaj obiektu	Powiat tarnogórski			
	2021		2022	
	zaplanowane	wykonane	<i>zaplanowane</i>	<i>wykonane</i>
Produkcja	64	52	<b>68</b>	<b>64</b>
Obrót	243	167	<b>280</b>	<b>218</b>
Żywnienie otwarte	190	125	<b>150</b>	<b>129</b>
Żywnienie zamknięte	158	124	<b>103</b>	<b>103</b>
Materiały i wyroby	0	0	<b>0</b>	<b>0</b>
RAZEM	655	468	<b>601</b>	<b>514</b>

W roku 2022 wykonano 514 kontroli z 601 zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w 85 %.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Na terenie powiatu tarnogórskiego w 2022 roku przeprowadzono 1222 kontroli. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo przeprowadzono **101** kontroli sanitarnych obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. W głównej mierze były to kontrole przeprowadzone w związku z importem / eksportem środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, jak również kontrole w związku z organizowanymi imprezami masowymi i półkoloniami. Porównując dane z rokiem 2021 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2022 r. zwiększyła się o 28 %.

### Ilość kontroli według rodzajów obiektów



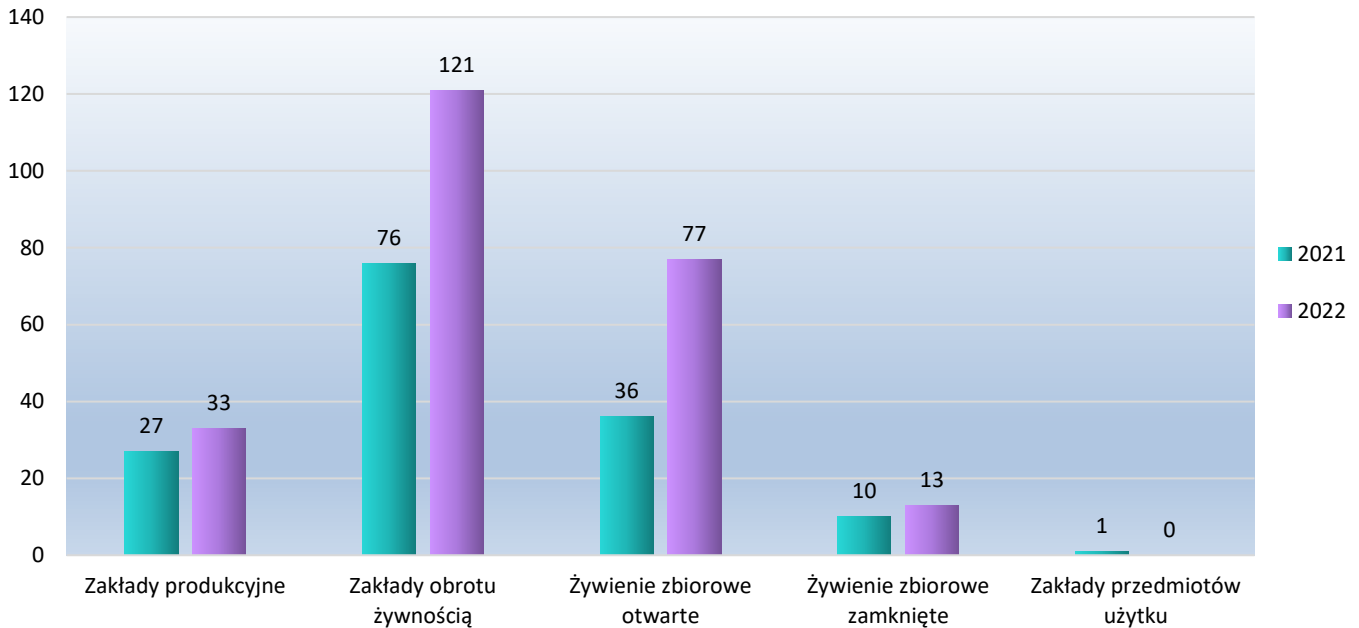
Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. 688 (o ok. 44 % więcej niż w 2021 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o 5,5 % więcej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zwiększyła się o 9,9 % w stosunku do roku ubiegłego, ilość kontroli w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego zwiększyła się o 6,6 % w stosunku do roku ubiegłego. W roku 2022 nie przeprowadzono kontroli w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

**Tabela 2.** Zestawienie liczbowe lata 2021 i 2022.

Rok	Ilość obiektów nadzoru - wanych		Ilość obiektów skontrolo - wanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
<b>powiat tarnogórski</b>	1513	<b>1519</b>	678	<b>805</b>	879	<b>1222</b>	150	<b>244</b>	4 / 2308	<b>8 / 2310</b>	24 / 4600	<b>77 / 17350</b>

W roku 2022 na terenie powiatu tarnogórskiego wydano ogółem 244 decyzji administracyjnych, tj. o 38 % decyzji więcej niż w 2021 roku.

## Ilość decyzji według rodzajów obiektów



Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2022 liczba wydanych decyzji zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku. Wśród zakładów produkcji żywności ilość decyzji administracyjnych zwiększyła się o 18,1 % w stosunku do 2021 roku, w przypadku zakładów obrotu żywnością zmniejszyła się o 37,1 %, w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – otwartego zwiększyła się o 53,2 %, a w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – zamkniętego liczba decyzji zwiększyła się o 23 %.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2022 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

### 1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

**Tabela 3.** Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2021 i 2022.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2021 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2022 r.</i>		
	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych decyzji nakazujących</i>	<i>% obiektów złych</i>	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych decyzji nakazujących</i>	<i>% obiektów złych</i>
powiat tarnogórski	678	36	5,3	805	71	8,8

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny utrzymuje się na podobnym poziomie.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki w posadzce),
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- zły stan techniczny stolarki okiennej i drzwiowej,
- brak bieżącej ciepłej wody,
- brak prawidłowej i skutecznej wentylacji w pomieszczeniach zakładu,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

**Tabela 4.** Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2021 i 2022.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2021 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2022 r.</i>		
	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych mandatów na kwotę</i>	<i>% obiektów złych</i>	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych mandatów na kwotę</i>	<i>% obiektów złych</i>
powiat tarnogórski	678	24 / 4600	3,5	805	77 / 17350	9,5

W roku sprawozdawczym nałożono dodatkowo 2 mandaty karne na kwotę 400 zł w 2 obiektach kontrolowanych podczas imprezy masowej.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- brak zachowanej higieny sprzedaży,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno - higienicznym zwiększyła się. W roku sprawozdawczym nałożono o 53 (tj. o 68 %) mandatów karnych więcej za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

## **2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych**

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2022 do badań laboratoryjnych na terenie powiatu tarnogórskiego pobrano 253 próbki, tj. o 8 % więcej próbek niż w roku 2021, w którym pobrano 233 próbki. Nie pobrano próbek w związku z podejrzeniem ogniska zatrucia pokarmowego.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano 148 próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano 22 próbki,
- pod względem fizykochemicznym przebadano 51 próbek,
- pod względem znakowania ocenie poddano 88 próbek,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano 32 próbki.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległo 16 próbek, tj. 6,3 % w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi mniejszy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległo 18 próbek, tj. 7,7 %.

Pod względem mikrobiologicznym liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła 6, stwierdzono obecność bakterii z grupy *Enterobacteriaceae* (5 próbek lodów z automatu) oraz stwierdzono obecność bakterii z grupy *Sallmonella* (1 próbka metki tatarskiej).

Pod względem organoleptyki dyskwalifikacji nie uległa żadna z próbek.

Pod względem fizykochemicznym liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła 2, stwierdzono przekroczenie zawartości akryloamidu (2 próbki pieczywa chrupkiego).

Ponadto 8 próbek zostało zdyskwalifikowanych ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych (w 7 próbkach zmiotek w piekarni stwierdzono szkodniki zbożowo – mączne oraz w 1 próbce zmiotek w sklepie spożywczym stwierdzono obecność bytowania szkodników).



### **3. Piekarnie**

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2022 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie powiatu tarnogórskiego zewidencjonowanych jest 31 piekarni, z których skontrolowano 25. W trakcie kontroli w 5 zakładach pobrano ogółem 10 próbek, w tym 10 próbek sanitarnych – wytrzepki z koszyków oraz zmiotek, z czego 5 zostało zdyskwalifikowanych w zakresie zanieczyszczeń biologicznych.

### **4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF**

W roku 2022 w ramach powiadomień alarmowych RASFF na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono 98 kontroli głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych. W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

### **5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością**

W roku sprawozdawczym w rejestrze zakładów prowadzących działalność na terenie powiatu tarnogórskiego znajdowały się 3 wytwórnie oraz 18 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Nie przeprowadzono kontroli.

Ogólny stan sanitarno – porządkowy i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń, zapewniony jest dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, poszczególny asortyment jest posegregowany i przechowywany na wydzielonych regałach i półkach. W obiektach opracowano dokumentację Dobrej Praktyki Higienicznej dostosowanej do prowadzonego zakresu działalności.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

### **6. Akcje**

W 2022 roku pracownicy sekcji HŻŻ i PU wraz z pracownikami sekcji NZ współpracowali przy odbiorach obiektów nowopowstałych oraz przy obiektach wskazujących na zmianę sposobu użytkowania. Ponadto w 2022 roku na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono następujące akcje:

**Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami**

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne <sup>4</sup>	
						nakazujących usunięcie uchybień <sup>1</sup>	unieruchamiających obiekt <sup>2</sup>	innych <sup>3</sup>	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	Imprezy masowe	NS.HŻŻ i NS. HK	8	8	8	0	0	0	2	400	2 zalecenia doraźne	-
2.	Szlaki turystyczne	NS.HŻŻ	26	10	17	0	0	0	1	100	1 zalecenie doraźne	-
3.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS.HŻŻ i PLW	5	3	6	0	0	0	0	0	0	-
4.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i WIW	NS.HŻŻ i WIW	1	1	2	0	0	0	1	300	1 zalecenie doraźne	Wspólnie z przedstawicielem WIW przeprowadzono 1 kontrolę
5.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	8	8	8	0	0	0	0	0	0	-
6.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	13	13	15	0	0	0	2	800	2 zalecenia doraźne	-
7.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	Epidemiologia i NS.HŻŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne <sup>4</sup>	
						nakazujących usunięcie uchybień <sup>1</sup>	unieruchamiających obiekt <sup>2</sup>	innych <sup>3</sup>	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
8.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS.HŻŻ i IF	58	48	80	0	0	0	0	0	0	-
9.	Nadzór nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów produkcji pierwotnej	NS.HŻŻ	27	9	9	0	0	0	0	0	0	-
10.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS.HŻŻ	4	3	4	0	0	0	0	0	0	W trakcie przeprowadzonych kontroli pobrano 10 próbek lodów z automatu, 5 próbek zostało zdyskwalifikowanych.
11.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS.HŻŻ	171	3	3	0	0	0	0	0	0	-
12.	Akcja związana z „Planem działania na 2021 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach porozumienia z dnia 10 stycznia 2015 r.”,	NS.HŻŻ i WIORIN	0	0	0	0	0		0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne					uwagi	
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli			inne <sup>4</sup>
						nakazujących usunięcie uchybień <sup>1</sup>	unieruchamiających obiekt <sup>2</sup>	innych <sup>3</sup>	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
13.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS.HŻŻ	137	100	116	6	0	0	0	0		-
14.	Akcja szpitale	NS.HŻŻ	5	5	5	0	0	0	0	0	0	-
15.	Akcja ryby	NS.HŻŻ	70	70	70	0	0	0	0	0	0	-
16.	Akcja Monakolina	NS.HŻŻ	39	39	39	0	0	0	0	0	1 zalecenie doraźne	-
17.	Akcja uchodźcy	NS.HŻŻ	16	16	16	0	0	0	0	0	0	Dodatkowo 1 adnotacja we wskazanym miejscu pobytu, lecz brak na miejscu uchodźców

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne <sup>4</sup>	
						nakazujących usunięcie uchybień <sup>1</sup>	unieruchamiających obiekt <sup>2</sup>	innych <sup>3</sup>	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
18.	Akcja pieczywo bezglutenowe	NS.HŻŻ	18	18	18	0	0	0	0	0	0	-
19.	Akcja sklepy Biedronka	NS.HŻŻ	15	14	14	0	0	0	0	0	0	W 1 zakładzie nie przeprowadzono kontroli ze względu na remont.
<b>RAZEM</b>		-	<b>621</b>	<b>368</b>	<b>430</b>	<b>6</b>	-		<b>6</b>	<b>1600</b>	7 zaleceń doraźnych	-

<sup>1</sup> w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

<sup>2</sup> w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

<sup>3</sup> w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

<sup>4</sup> w części opisowej wykazać jakiego rodzaju to były działania

## 7. Interwencje za 2022 rok

Sekcja: NS.HŻŻ (POWIAT TARNOGÓRSKI)

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem **26**, w tym anonimowych .

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem **25**, w tym anonimowych **7**, zasadnych **8** w tym anonimowych zasadnych **3**

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem **0**, w tym anonimowych **0**

L.p	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych /niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych	10	9	11	1/2	2/400	2/7	0	0	- 1 interwencja przechodzi na 2023 r.
2.	Złe warunki higieniczno - sanitarne	7	7	7	2/2	2/300	2/5	0	0	-
3.	Brak zachowanej higieny sprzedaży	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
4.	Obecność szkodników	3	3	3	2/0	1/500	2/1	0	0	-
5.	Nieodpowiednie znakowanie	1	1	1	0/1	0/0	1/0	0	0	-
6.	Nieprzestrzeganie obostrzeń	3	3	3	0/0	0/0	0/3	0	0	-

	związanych z COVID-19									
7.	Brak wykazu alergenów	1	1	1	0/1	0/0	1/0	0	0	-
<b>SUMA</b>		<b>26</b>	<b>25</b>	<b>27</b>	<b>5/6</b>	<b>5/1200</b>	<b>8/17</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-</b>

***Wnioski:***

W roku sprawozdawczym w powiecie tarnogórskim podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością.

W roku 2022 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zmniejszyła się o 25 % w porównaniu do roku 2021, gdzie zgłoszono i rozpatrzono 35 interwencje.

## **Wnioski**

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2022 zwiększyła się w stosunku do roku 2021.
3. W roku sprawozdawczym nałożono o 68% więcej mandatów karnych za bieżący stan sanitarno - higieniczny w zakładach.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zmniejszyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. W roku 2022 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała niezasadność interwencji.
6. W 2022 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdza się mniejszą ilość procentową próbek zdyskwalifikowanych w porównaniu do 2021 roku. Główną przyczyną kwestionowania próbek w 2022 roku były zanieczyszczenia mikrobiologiczne i biologiczne.

## ***IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej, wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli***

Łącznie w 2022 r. w ramach nadzoru terenowo - laboratoryjnego nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 331 próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia oraz jakość wody ciepłej i zarządców pływalni wynosiła 1267.

Wydano 20 decyzji: 1 dot. zatwierdzenia laboratorium, 4 dot. materiałów i preparatów stosowanych do uzdatniania wody, 2 dot. legionelli, 9 dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia, 4 dot. zbiorczej oceny wody na pływalni.

Zarejestrowano 4 interwencje (wnioski dotyczyły niewłaściwej jakości wody przeznaczonej do spożycia oraz braku podjęcia działań przez wodociągi w sprawie zanieczyszczonej wody): 1 zasadna, 2 niezasadne, 1 przekazano zgodnie z kompetencjami

### **1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę**

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę na terenie powiatu 139161*



- *Zaopatrzenie w wodę- ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody na terenie powiatu w m<sup>3</sup>/d: śr. 19654*

Łącznie w 2022 r. na terenie powiatu tarnogórskiego, w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 174 próbki wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości (potwierdzonych i niepotwierdzonych powtórными badaniami) stwierdzono w 26 próbkach wody (Escherichia coli, bakterie grupy coli, Enterokoki, ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C, mętność, żelazo, mangan, azotany).

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia wynosiła 517 (w tym woda surowa 26 próbek).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości (potwierdzonych i niepotwierdzonych powtórными badaniami) stwierdzono w 19 próbkach wody (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C, mętność, mangan, żelazo, azotany, pH.).

Liczba awarii ogółem –304

#### Miasto Radzionków

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 16193*
- *Zaopatrzenie w wodę – zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m<sup>3</sup>/d: woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach – śr. 1723 (SUW Bibiela, SUW Miedary); dystrybutor: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp.z o.o. w Radzionkowie*

W 2022 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 8 próbek wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2022 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Radzionków wynosiła 40.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2022 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Radzionkowa oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba wykazanych przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Radzionkowie awarii na sieci wodociągowej wynosiła 25.

#### MIASTO TARNOWSKIE GÓRY

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 61343*
- *Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m<sup>3</sup>/d:*

- woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – śr. 3343 (SUW Miedary); dystrybutor: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach
- woda dostarczana przez PW i K Tarnowskie Góry z ujęć własnych – Opatowice, uj. nr 3 ul. Opolska, SUW Koehler i SUW Prefabet (łączna produkcja śr. 3419)
- woda dostarczana z SUW GCR „Repty” i uj. CHM – śr. 1970 (zakup wody przez PW i K Tarnowskie Góry i woda dla potrzeb własnych Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji „Repty” )
- woda pochodząca z ujęcia Parku Wodnego w Tarnowskich Górach (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia w obiektach użyteczności publicznej)- śr. 90; ujęcie wyłączono z eksploatacji pod koniec 2022 r.
- woda dostarczana z wodociągu Fabryki Sprzętu Ratunkowego i Lamp Górniczych ”FASER”SA Tarnowskie Góry (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia -sprzedaż dla obcych firm zlokalizowanych na terenie należącym do zakładu) – śr. 9,5
- woda pochodząca z ujęcia Pole Namiotowe/ Kemping Tarnowskie Góry ul. ks. Renka 11F (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia w obiektach użyteczności publicznej)- śr. 9,0)

W 2022 r. w ramach nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 47 próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanego zakresu wartości stwierdzono w 9 próbkach wody. Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

-obecności bakterii Escherichia coli, bakterii grupy coli i enterokoków oraz wysokiej wartości parametru ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C w wodzie wodociągowej dostarczanej z ujęcia własnego zakładu Zamet Budowa Maszyn S.A. Tarnowskie Góry, ul. Zagórska 83 (badania wykonane w związku z interwencją). Woda nie nadawała się do spożycia oraz do celów higienicznych (mycia się i kąpieli). Pracownicy zakładu oraz inne podmioty gospodarcze, korzystający z wody z wyżej wymienionego ujęcia zostali poinformowani o jej nie przydatności. Właściciel ujęcia prowadził prace naprawcze, które jednak nie zapewniały właściwej jakości wody i w grudniu zakład został podłączony do miejskiej sieci wodociągowej.

-ponadnormatywnego stężenia azotanów w wodzie z ujęcia Park Wodny. Pod koniec 2022 r. ujęcie wyłączono z eksploatacji a zasilany obiekt został zaopatrzony w wodę z miejskiej sieci wodociągowej - nie potwierdzonej powtórным badaniem obecności bakterii grupy coli

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2022 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Tarnowskie Góry wynosiła 214 (w tym woda surowa 6 próbek).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 5 próbkach wody. Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- obecności bakterii grupy coli w wodzie ze studni S2 ujęcia zakładu „FASER” S.A. Tarnowskie Góry; do czasu uzyskania właściwej jakości wody studnia była wyłączona z eksploatacji

- nie stanowiących potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnych stężeń manganu, żelaza, podwyższonej wartości mętności, przekroczenia górnej wartości parametrycznej dla stężenia jonów wodoru (pH) oraz podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów w 22±2oC

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2022 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Tarnowskich Gór oceniono jako przydatną do spożycia.

Tym niemniej woda z ujęcia Centrum Handlowo Magazynowego wykazuje znaczną zawartość chromu. Ilość wody z poszczególnych studni dobierana była w taki sposób aby w końcowym efekcie stężenie chromu w wodzie było zgodne z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z dnia 7 grudnia 2017r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii wodociągowych wynosiła 64.

Zarejestrowano 2 interwencje, w tym 1 zasadna (zanieczyszczenie mikrobiologiczne wody z ujęcia zakładu Zamet Budowa Maszyn w Tarnowskich Górach, 1.

#### MIASTECZKO ŚLĄSKIE

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 7044
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m<sup>3</sup>/d:
  - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice –śr. 747 (SUW Bibiela) ; dystrybutor: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach

W 2022 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 6 próbek wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2022 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Miasteczko Śląskie wynosiła 28.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2022 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Miasteczka Śląskiego oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii sieci wodociągowej wynosiła –16.

### MIASTO KALETY

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 8206
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/iłość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m<sup>3</sup>/d:  
woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice –  
śr. 1009 (SUW Bibiela) ; dystrybutor: Miasto Kalety

W 2022 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 7 próbek wody.

Nie potwierdzoną powtórny badaniem podwyższoną wartość ogólnej liczby mikroorganizmów w 22±2°C stwierdzono w 2 próbkach wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Miasto Kalety kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2022 r. liczba raportowanych próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej na terenie miasta Kalety wynosiła 17.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2022 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Kalet oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych przez Miasto Kalety awarii sieci wodociągowej wynosiła –23.

### GMINA KRUPSKI MŁYN

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 3059
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/iłość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m<sup>3</sup>/d:
  - woda dostarczana z eksploatowanych przez gminę urządzeń wodociągowych SUW Kolonia Ziętek, SUW Potępa, SUW Krupski Młyn ul.Główna – łączna ilość produkowanej wody – śr. 471
  - woda zakupywana z ujęcia Nitroerg dla potrzeb zaopatrzenia w wodę budynku Urzędu Gminy- śr. 0,6 (dystrybutor:Gmina Krupski Młyn)
  - woda pochodząca z ujęcia Ośrodka Harcerskiego w Borowianach (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia w obiektach użyteczności publicznej)- śr. 30)

W 2022 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 13 próbek wody.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektora Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Gminę Krupski Młyn kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2021 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 25 (w tym woda surowa 3 próbki).

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej 2022 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła – 9.

#### GMINA TWORÓG

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 8228
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m<sup>3</sup>/d:
  - woda dostarczana z eksploatowanych przez ZUK sp. z o.o. Tworóg urządzeń wodociągowych SUW Tworóg, Połomia, Mikołeska, Wojska i Boruszowice – łączna ilość produkowanej wody – śr. 1069
  - woda pochodząca z ujęcia Zespołu Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia w budynku użyteczności publicznej)- śr. 17

W 2022 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 35 próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 6 próbkach wody:

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- obecności bakterii grupy coli w wodzie dostarczanej z SUW Boruszowice . Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych nie wydawano decyzji. Woda była warunkowo przydatna do spożycia, po uprzednim przegotowaniu. Po zakończeniu działań naprawczych przeprowadzono rekontrolne badanie wody, które wykazało jej przydatność do spożycia;
- nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności;
- nie potwierdzonej powtórным badaniem: obecności bakterii grupy coli i Escherichi coli (sieć wodociągowa zasilana z SUW Połomia).

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2022 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 32 (w tym woda surowa 7 próbek).

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2022 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych awarii urządzeń wodociągowych wynosiła – 9.

#### GMINA ZBROSŁAWICE

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 16292
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m<sup>3</sup>/d:

- woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – śr. 785 (SUW. Zawada); dystrybutor: Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. Zbrostawice
- woda zakupywana z Bytomskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego sp. z o.o. – śr. 0,86; dystrybutor: Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. Zbrostawice
- woda zakupywana z PWiK Zabrze(st.nr III Świątoszowice)- śr.78,9; dystrybutor: Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. Zbrostawice
- woda z dostarczana z eksploatowanych przez Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. Zbrostawice SUW Miedary-Kopanina i SUW Zbrostawice - śr.1040
- woda dostarczana z wodociągu Przedsiębiorstwa Nasiennego Księży Las (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia-sprzedaż dla odbiorców indywidualnych i zbiorowych) – śr. 95)
- woda pochodząca z ujęcia Indyk Śląsk Sp. z o.o. Wieszowa (podmiot działający na rynku spożywczym wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia)- śr. 590

W 2022 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 20 próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości stwierdzono w 3 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie stanowiących potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnych stężeń manganu i żelaza (ujęcie zakładu Indyk Śląsk w Wieszowej; eksploatator uzyskał pozytywną oceną higieniczną ŚPWIS w Katowicach na montaż urządzeń uzdatniających, która jest w trakcie realizacji);

- nie potwierdzonej powtórny badaniem: obecności bakterii grupy coli i Escherichii coli.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2022 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 85 (w tym woda surowa 8 próbek).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 6 próbkach wody. Przekroczenia dotyczyły nie stanowiących potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnych stężeń manganu i żelaza oraz podwyższonej wartości mętności (dot. ujęcia zakładu Indyk Śląsk w Wieszowej)

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2022 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Nie zgłoszono żadnych awarii urządzeń wodociągowych.

Zarejestrowano 2 interwencje (wnioski dotyczyły niewłaściwej jakości wody przeznaczonej do spożycia oraz braku podjęcia działań przez wodociągi w sprawie zanieczyszczonej wody): 1 niezasadna, 1 przekazano zgodnie z kompetencjami do innego organu.

### GMINA ŚWIERKLANIEC

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 12887
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m<sup>3</sup>/d:
  - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – śr. 2155 (SUW Bibiela); dystrybutor: Zakład Wodociągów i Kanalizacji
  - w Świerklańcu
  - woda dostarczana z eksploatowanego przez ZWiK w Świerklańcu ujęcia Nakło Śląskie, ul. Wapienna- śr.1,2

W 2022 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 10 próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 4 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności;
- obecności bakterii grupy coli oraz podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów w 22±2°C w próbkach wody pobranej z ujęcia Nakło Śląskie, ul. Wapienna.

Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych nie wydawano decyzji. Woda nie nadawała się do spożycia oraz do celów higienicznych. Po zakończeniu działań naprawczych przeprowadzono rekontrolne badania wody, które wykazały jej przydatność do spożycia.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2022 r liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 46.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości twierdzono w 5 próbkach wody

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności, niepotwierdzonej powtórny badaniem;
  - obecności bakterii grupy coli próbce wody pobranej z ujęcia Nakło Śląskie, ul. Wapienna.
- Woda nie nadawała się do spożycia oraz do celów higienicznych. Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych nie wydawano decyzji. Po zakończeniu działań naprawczych podmiot odpowiedzialny za jakość dostarczanej wody przeprowadził rekontrolne badania wody, które wykazały jej przydatność do spożycia.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2022 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii sieci wodociągowej wynosiła – 141

### GMINA OŻAROWICE

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 5909
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m<sup>3</sup>/d:

- woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice - (SUW Bibiela) –śr. 226; dystrybutor: Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach
- woda zakupywana z GZGWiK Mierzęcice – śr. 4,9; dystrybutor: Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach
- woda dostarczana z gminnych ujęć Pyrzowice i Tapkowice łączna ilość produkowanej wody (śr. prod. 770)

W 2022 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 28 próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 2 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności
- nie potwierdzonej powtórным badaniem: obecności bakterii grupy coli (Międzynarodowy Port Lotniczy Pyrzowice).

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2022 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 30 (w tym woda surowa 2 próbki).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 3 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie potwierdzonych powtórными badaniami: ponadnormatywne stężenie azotanów oraz podwyższona wartość mętności.

Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach na bieżąco monitoruje stężenie azotanów.

W oparciu o wyniki prowadzonego monitoringu jakości wody stwierdza się, że woda pochodząca z ujęcia Pyrzowice odznacza się znaczną, utrzymującą się w górnej granicy normy zawartością azotanów, z możliwością okresowych przekroczeń dopuszczalnej wartości dla tego parametru. W związku z powyższym, w razie konieczności zapewnienia właściwej jakości wody prowadzone jest mieszanie z wodą zakupywana z GZGWiK Mierzęcice lub Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2022 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła – 17

## **2. Ocena jakości wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli**

W 2022 r. na terenie powiatu tarnogórskiego czynne były 4 pływalnie oparte na wodzie wodociągowej (w tym 2 kryte, 1 mieszana kryto-odkryta i 1 odkryta).

W 2022 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych



przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym 65 próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: *Pseudomonas aeruginosa*, ogólna liczba mikroorganizmów w  $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ , legionella, chlor wolny, chlor związany, chloroform, azotany,  $\Sigma\text{THM}$ , mętność, potencjał redoks.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach. W 2022 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do niefek z systemu cyrkulacji, niefeki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła 726.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: *Pseudomonas aeruginosa*, ogólna liczba mikroorganizmów w  $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ ,  $\Sigma\text{THM}$ , azotany, mętność, chlor wolny, chlor związany, potencjał redoks i chloroform.

W każdym przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań zarządcy obiektów podejmowali na bieżąco stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym stwierdza się, że eksploatacja pływalni w Szkole Podstawowej nr 10, Tarnowskie Góry ul. Kochanowskiego 15, Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka Tarnowskie Góry, ul. Śniadeckiego 1 była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom, a w przypadku pływalni Park Wodny w Tarnowskich Górach w sposób odpowiadający wymaganiom, z nieprawidłowościami (wystąpiły trudności z utrzymaniem właściwej jakości fizykochemicznej wody, głównie w zakresie stężenia chloroformu i azotanów).

Natomiast pływalnia odkryta w Ośrodku Wypoczynkowym „Brzeźnica” Brynek, ul. Kolejowa była czynna około miesiąca. Woda wykazywała wysoką wartość chloroformu i  $\Sigma\text{THM}$  z uwagi na brak możliwości zapewnienia jej właściwej jakości zarządca zakończył jej działalność.

Również w ramach kontroli wewnętrznej przedłożono 11 wyników badania próbek wody z basenów odkrytych, które nie spełniają kryteriów pływalni: Radzionków Księża Góra, ul. Księżogórska 90 i basen w Krupskim Młynie ul. Główna.

W ramach kontroli urzędowej przeprowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym 3 próbki wody.

Obiekty były dopuszczone do eksploatacji.

Na nadzorowanym terenie w sezonie letnim 2022 r. na Zalewie Nakło-Chechło zostały zorganizowane 4 miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.

Organizator miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli zgodnie z obowiązującymi przepisami przedłożył Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bytomiu wyniki badań wody wraz z wizualnymi ocenami wykonane przed rozpoczęciem sezonu oraz raz w trakcie jego funkcjonowania. Ilości próbek i ocen wizualnych wynosiły odpowiednio: 8 próbek i 8 ocen wizualnych.

Na podstawie otrzymanych wyników badań i wizualnych ocen wodę w uruchomionych w sezonie 2022 r. miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oceniono jako przydatną do kąpieli.

### **3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego**

Skontrolowano jakość ciepłej wody w 14 obiektach, w tym: szpitale - 4; domy pomocy społecznej-5; hotel-1; inne świadczące usługi hotelarskie - 1; inne zakłady opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze-szpital)-1; specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy-1; zakład pielęgnacyjno - opiekuńczy-1;

Ponadnormatywną liczbę bakterii legionella, pozwalającą uznać sieć za skolonizowaną stwierdzono w 2 obiektach (Szpital Św. Kamila Zakonu O.O. Kamilianów Tarnowskie Góry ul. Bytomska 22 i NZOZ Szpital im. dr B. Hagera w Tarnowskich Górach, ul. Pyskowska 47 - 51).

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu wydał decyzje nakazujące podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody, które zostały wykonane.

Ponadto poprawa jakości ciepłej wody nastąpiła w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Zakład Pulmonologii Sp. z o.o. w Tarnowskich Górach, w którym w 2021 r. stwierdzono skolonizowanie sieci:

Ogółem w 2022 r. na obecność bakterii legionella pobrano 89 próbek wody, w tym zakwestionowano – 11. W ramach kontroli wewnętrznej przedłożono 5 próbek wody.

### ***V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej***

Sprawowanie przez Państwową Inspekcję Sanitarną nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej ma na celu zapewnienie użytkownikom możliwości bezpiecznego pod względem sanitarno-technicznym korzystania z tego typu obiektów. Realizacja tego zadania odbywa się poprzez prowadzenie bieżących kontroli. W 2022 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 176 obiektach użyteczności publicznej, spośród 735 ujętych w ewidencji, łącznie przeprowadzono 187 kontroli. Wśród ocenianych obiektów znalazły się m.in.: domy pomocy społecznej i noclegownia; zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała; obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie; ustępy publiczne i ogólnodostępne; pływalnie kryte i odkryte; dworzec autobusowy i kolejowy, przystanki; domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków oraz obiekty określane jako „inne obiekty”, do których zaliczamy m.in. apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne, place zabaw, piaskownice, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska.

W roku 2022 r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego objęto bieżącym nadzorem sanitarnym zakłady oferujące usługi „solaryjne” w zakresie realizacji wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U z 2017 r., poz. 2111) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz.U. z 2018 r., poz. 275). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzoruje 12 obiektów, w których wykonywane są usługi „solaryjne”. Skontrolowano 6 obiektów, przeprowadzając 6 kontroli. W żadnym z obiektów nie stwierdzono

naruszenia wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U. z 2017 r., poz. 2111) jak również nie stwierdzono nieprawidłowości natury higieniczno-sanitarnej.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów uległ poprawie.

W 2022 r. wydano 5 decyzji nakazujących, nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 400 zł. a ze złym stanem oceniono 2 obiekty użyteczności publicznej.

Natomiast, w 2021 r. wydano 6 decyzji nakazujących, nałożono 2 mandaty karne na kwotę 200 zł. a ze złym stanem ocenionych było 8 obiektów.

## **1. Ocena wybranych grup obiektów**

W tej grupie na koniec 2022 r. ze złym stanem higieniczno - sanitarnym i technicznym wykazano 2 obiekty. Na obiekty, które podczas kontroli nie spełniały wymagań higieniczno - sanitarnych jak i technicznych wydano 1 decyzję administracyjną, a 1 decyzja jest w trakcie realizacji z poprzednich lat. Decyzje dotyczą: Domu Pomocy Społecznej w Łubiu przy ul. Pyskowskiej 34 oraz Domu Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach przy ul. Wyszyńskiego.

W ewidencji pod nazwą „Inne obiekty” znajduje się 228 zakładów. W 2022 roku skontrolowano 51 obiektów z tej grupy, a w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości wydano 2 decyzje administracyjne. Stwierdzone nieprawidłowości to: w korytarzu komunikacyjnym przy części socjalnej dla pracowników liczne ślady po zaciekach, odbarwienia, odpryski farby, odpadający tynk na suficie, brudne, zakurzone ściany z wybrzuszeniami i odpryskami farby w korytarzu komunikacyjnym przy części socjalnej, podrapane, zniszczone szafki na odzież w szatni dla pracowników, ślady po zaciekach na suficie w pomieszczeniach przeznaczonych dla pracowników.

W pozostałych grupach obiektów tj.: zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu i solaria oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z ww. usług, obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi noclegowe; dworzec autobusowy, ustępy publiczne, pływalnie, place zabaw skontrolowano łącznie 123 obiekty. Ich stan sanitarno - higieniczny i techniczny nie budził zastrzeżeń.

## **2. Interwencje**

W 2022 r. z powiatu tarnogórskiego wpłynęło ogółem 19 interwencji. 15 spraw zostało rozpatrzonych w całości przez PPIS w Bytomiu, 2 sprawy zostały przekazane do właściwych organów w tym 1 po wstępnym rozpatrzeniu (przeprowadzono 1 kontrolę), 2 sprawy pozostały bez rozpatrzenia z powodu niezuzupełnienia braków formalnych w zgłoszeniach.

Interwencje dotyczyły następujących spraw:

- złego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej (8);
- złego stanu sanitarnego budynków (4);
- złego stanu sanitarnego mieszkań (3);
- zagrożenia związanego z gromadzeniem odpadów stałych (1);

- zagrożenia związanego z gromadzeniem nieczystości płynnych ( 1);
- uciążliwości związanych z prowadzeniem hodowli (1);
- złego stanu sanitarnego zbiornika na wodę (1).

W związku z interwencjami przeprowadzono ogółem 15 kontroli. Wydano 5 decyzji w 2 przypadkach wydano zalecenia doraźne oraz nałożono 2 mandat karny na łączną kwotę 400zł., ale tylko 5 interwencji okazało się zasadnych.

Największa liczba zgłoszonych interwencji (8) dotyczyła niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej. Zgłoszenia zostały w całości rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu w ramach posiadanych kompetencji. Wszystkie sprawy wymagały przeprowadzenia kontroli (przeprowadzono łącznie 10 kontroli). Po przeprowadzonych czynnościach wydano 4 decyzje (2 decyzje nakazujące, 1 decyzję prolongującą, 1 decyzję umarzającą postępowanie), 2 zalecenia doraźne oraz nałożono 2 mandaty karne na łączna kwotę 400 zł. W tej grupie interwencji zasadne okazały się 4, które dotyczyły następujących obiektów:

- 1) Chińskie Centrum Handlowe,
- 2) Domu opieki dla osób starszych –
- 3) Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice” Pyrzowice – Ożarowice,
- 4) Zakładu kosmetycznego .

W sprawie złego stanu sanitarnego budynków wpłynęły 4 zgłoszenia. 3 interwencje zostały w całości rozpatrzone w ramach posiadanych przez PPIS w Bytomiu kompetencji, 1 interwencja pozostała bez rozpatrzenia. Przeprowadzono 3 kontrole, które nie potwierdziły występowania nieprawidłowości.

Ponadto w 2022 roku wpłynęły 3 interwencje dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości. Wszystkie 3 zgłoszenia zostały w całości rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu (przeprowadzono 1 kontrolę oraz 1 wizję, a 1 sprawa wymagała pisemnej odpowiedzi do strony). Tylko w 1 przypadku interwencja okazało się zasadna i dotyczyła: lokalu mieszkalnego w Radzionkowie stwierdzono obecność żywych i martwych insektów (pluskiew), co skutkowało wszczęciem postępowania administracyjnego względem właściciela lokalu mieszkalnego. Wydano zalecenia doraźne, w trybie natychmiastowym przeprowadzić zabiegi dezynsekcyjne i dezynfekcyjne w lokalu i przedstawić do wglądu PPIS w Bytomiu protokoły powykonawcze.

Pozostałe 4 interwencje dotyczyły:

- zagrożenia związanego z gromadzeniem odpadów. Sprawa pozostała bez rozpatrzenia, strona wnosząca o interwencję nie uzupełniła braków formalnych w swoim zgłoszeniu mimo pisemnego wezwania o uzupełnienie danych,
- zagrożenia związanego z gromadzeniem nieczystości płynnych – sprawa została przekazana do rozpatrzenia do Wójta Gminy Zbrosławice,
- uciążliwości związanych z prowadzeniem hodowli drobiu (uciążliwe zapachy z fermy) – przeprowadzona kontrola nie potwierdziła występowania nieprawidłowości, sprawa została po wstępnym rozpatrzeniu przekazana do rozpatrzenia do Burmistrza Miasta Kalety,
- złego stanu sanitarnego zbiornika na wodę na cmentarzu przy Parafii w Tarnowskich Górach. Sprawa została rozpatrzona przez PPIS w Bytomiu pismem.

### **Wnioski:**

1. W roku 2022, podobnie jak w roku ubiegłym większość skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej spełniała podstawowe wymagania higieniczno - sanitarne i techniczne. Ogółem skontrolowano 176 obiektów, wydano 6 decyzji administracyjnych nakazujących, z których 3 są w trakcie realizacji. Na podstawie analizy wszystkich decyzji niewykonanych ze złym stanem na koniec 2022 r. odnotowano 3 obiekty tj. o 5 mniej w porównaniu do 2021 r.
2. W porównaniu do roku ubiegłego zmalała liczba zgłoszonych interwencji, natomiast zwiększyła się liczba interwencji zasadnych (w roku 2021 zgłoszono 31 interwencji, w tym 2 interwencje okazały się zasadne, a w 2022 r. zgłoszono 19 interwencji, jednak 5 spraw okazało się zasadnych).

### ***VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych***

Bieżący nadzór nad placówkami oświatowo - wychowawczymi prowadzony był ze zwróceniem szczególnej uwagi na sposób zapewnienia higienicznych warunków do nauki i wypoczynku oraz bezpieczeństwa przebywania na ich terenie.

Przedmiotem czynności kontrolnych prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:

- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w placówkach;
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania - uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W 2022 r., na terenie powiatu tarnogórskiego, bieżącym nadzorem sanitarno -higienicznym PPIS w Bytomiu objął 191 obiektów, w których przeprowadzono 116 kontroli, co stanowi 60%.

W roku sprawozdawczym utworzono 5 nowych placówek , tj.: 2 żłobki, 1 szkoła podstawowa, 1 poradnia psychologiczno-pedagogiczna, 1 szkoła branżowa specjalna., a uległo likwidacji 6 obiektów, tj.: 1 punkt przedszkolny, 1 przedszkole, 2 świetlice środowiskowe oraz 2 szkoły policealne.

## **1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo - wychowawczych**

### **2.1. Szkoły**

W 2022 r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu, na terenie powiatu tarnogórskiego, znajdowało się 76 szkół różnych typów, w tym:

- 39 szkół podstawowych,
- 4 licea ogólnokształcące,
- 1 technikum,
- 1 szkoła branżowa,
- 6 policealnych,
- 25 zespołów szkół w tym 2 zespoły szkół specjalnych.

Na terenie powiatu tarnogórskiego łącznie przeprowadzono 43 kontrole w/w placówek. W wyniku kontroli, w szkołach wydano jedną decyzję nakazującą na poprawę stanu sanitarno – technicznego.

Jednakże w dalszym ciągu istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno - higienicznego oraz technicznego.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewnione były prawidłowe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów tj. ciepła bieżąca woda, mydło w płynie w dozownikach, środki do dezynfekcji, ręczniki papierowe, papier toaletowy

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary, w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach, będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Pomiarów wagi tornistrów dokonano u 930 uczniów, w 60 oddziałach trzech szkół podstawowych. 41 % przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister – powyżej 15% masy ciała. W wyniku stwierdzonych uchybień w powyższym zakresie dyrektorów placówek zobowiązano do wdrożenia działań naprawczych, w tym przeprowadzenia działań edukacyjnych skierowanych do uczniów i rodziców dzieci nt. problemu ciężkich tornistrów/plecaków.

### **2.2. Przedszkola i inne formy**

W 2022 r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego było 66 przedszkoli, w których przeprowadzono 27 kontroli.

Właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej zapewniono dzieciom we wszystkich skontrolowanych placówkach przedszkolnych. Pomieszczenia sanitarne wyposażone były w środki higieny osobistej (mydło, papier, ręczniki), dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody przy wszystkich umywalkach, oraz posiadały właściwy stan techniczny urządzeń sanitarnych. W skontrolowanych przedszkolach nie stwierdzono niezachowanych standardów dostępności do urządzeń sanitarnych oraz braku bieżącej ciepłej wody przy umywalkach.

Kontrole przeprowadzone w zakresie oceny terenów rekreacyjnych i placów zabaw, nie wykazały nieprawidłowości. Placówki posiadają aktualne przeglądy stanu technicznego

urządzeń zabawowych. Przed rozpoczęciem sezonu wiosenno - letniego dokonywana jest wymiana piasku w piaskownicach. Piaskownice zabezpieczane są przed zanieczyszczeniami.

### **2.3. Żłobki i kluby dziecięce**

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego było 13 placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, z czego skontrolowano 10 obiektów. Podobnie, jak w latach ubiegłych stan sanitarno - higieniczny i techniczny w w/w placówkach nie budził zastrzeżeń.

Wszystkie skontrolowane placówki funkcjonowały w budynkach przystosowanych do tego celu. Budynki utrzymane były w dobrym stanie technicznym. We wszystkich skontrolowanych żłobach i w klubie malucha warunki do utrzymania higieny oceniono jako prawidłowe, wszystkie placówki posiadały dostęp do bieżącej ciepłej wody, oraz były wyposażone w środki higieny osobistej.

### **2.4. Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze Wsparcia Dziennego**

W roku 2022 r. skontrolowano 1 placówkę funkcjonującą na terenie powiatu tarnogórskiego. W ewidencji PPIS w Bytomiu znajdują się 1 świetlica środowiskowa, 2 warsztaty terapii zajęciowej oraz 1 ośrodek rehabilitacyjno- edukacyjno – wychowawczy. Stan sanitarno - higieniczny skontrolowanych placówek nie budził zastrzeżeń.

## **2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia**

### **2.1. Dostosowanie mebli do zasad ergonomii**

W zakresie badań problemowych w 2022 roku dokonano pomiarów mebli szkolnych w 29 oddziałach 5 szkół podstawowych, łącznie zmierzono 575 dzieci. Po dokonaniu pomiarów nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto w czasie przeprowadzanych kontroli kompleksowych, stwierdza się, że placówki są sukcesywnie doposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach, dostosowane do zasad ergonomii, posiadające stosowne certyfikaty.

### **2.2. Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych**

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku. W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2022 r., w 18 szkołach dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny i zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, z uwzględnieniem potrzeby równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Sytuacja w porównaniu z latami ubiegłymi jest porównywalna i stabilna.

### **2.3. Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego**

W roku sprawozdawczym wydano 1 decyzję administracyjną dotyczącą poprawy stanu sanitarno - higienicznego i technicznego pomieszczeń wchodzących w skład bloku sportowego. W 2022 r. prolongowano 1 decyzję administracyjną wydaną w latach wcześniejszych. Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że młodzież korzysta sporadycznie z natrysków.

### **2.4. Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych**

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach dokonywana była ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych. Pracownie komputerowe były prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażanie w nowy sprzęt multimedialny. W oknach sal zajęć zainstalowane były osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem. Stan sanitarno - higieniczny był bez zastrzeżeń, zarówno w 2021 r., jak i w 2022 r.

### **2.5. Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)**

W roku 2022 wszystkie skontrolowane szkoły posiadały substancje chemiczne i ich mieszaniny. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przechowywania oraz oznakowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. We wszystkich kontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny były oznakowane w sposób widoczny, umożliwiając ich identyfikację, oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W wyniku systematycznych działań poprawie uległa sytuacja w zakresie gospodarki tymi substancjami. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach w pojemnikach prawidłowo oznakowanych. Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Personel posiada zaświadczenia, w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Część szkół z uwagi na brak odpowiednich warunków technicznych nie posiada pracowni chemicznych, ani nie stosuje substancji niebezpiecznych w czasie prowadzonych zajęć lekcyjnych. W tym przypadku nastąpiło przejście w placówce szkolnej na nauczanie z wykorzystaniem form wizualnych (programy multimedialne).

## **3. Profilaktyczna opieka zdrowotna**

Analogicznie do lat ubiegłych w roku 2022 pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonali oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach. Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwrócono szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi



dotyczące: wymaganej powierzchni, zapewnienia dostępu do ciepłej i zimnej wody oraz mydła w płynie, ręczników papierowych i środków do dezynfekcji rąk, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno–technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów. Wszystkie skontrolowane gabinety wyposażone były w meble: szafkę na leki i materiał opatrunkowy, kozetkę, parawan i sprzęt oraz pomoce do wykonywania testów przesiewowych: wagę lekarską, tablice do badania ostrości wzroku, aparat do mierzenia ciśnienia, siatki centylowe. Wyposażenie obejmuje także sprzęt oraz instrukcje do udzielania pomocy medycznej.

Pielęgniarki szkolne, w ramach swojej działalności dokonują bieżących przeglądów czystości skóry uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami opracowanymi przez dyrektorów placówek, co odnotowywane jest w dokumentacji medycznej.

W ramach współpracy z pielęgniarkami szkolnymi dokonuje się pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, po których podejmowane są działania profilaktyczne w ww. zakresie.

#### **4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży**

W 2022 r. na obszarze miasta zorganizowano ogółem 111 turnusów (81 w trakcie wypoczynku letniego oraz 30 w trakcie wypoczynku zimowego).

Podczas wypoczynku zimowego i letniego przeprowadzono 24 kontrole, w tym:

- 12 w okresie ferii zimowych;
- 12 w okresie wakacji letnich.

W skontrolowanych placówkach wypoczynku na terenie powiatu tarnogórskiego wypoczywało łącznie 1101 uczestników (469 podczas wypoczynku letniego i 632 zimowego).

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano na:

- stan sanitarno–techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku;
- zagęszczenie w pokojach mieszkalnych dzieci i młodzieży oraz wietrzenie tych pomieszczeń;
- przestrzeganie wytycznych MEN, MZ i GIS dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży w tym dla organizatorów półkolonii w szkołach podstawowych.

W roku 2022 nie wydano decyzji o zamknięciu całości lub części obiektu, w którym odbywał się wypoczynek dzieci i młodzieży. Wypoczynek w miejscu zamieszkania wzorem lat ubiegłych zorganizowany był w formie tzw. „otwartych drzwi” lub „otwartych sal gimnastycznych” przez placówki pracy pozaszkolnej (domy kultury, kluby osiedlowe, świetlice

środowiskowe) oraz szkoły. Dla dzieci i młodzieży organizowano zajęcia w formie gier, zabaw, konkursów, turniejów warsztatów, pokazów i wycieczek wyjazdowych poza miasto.

W placówkach wypoczynku zapewnione były środki higieny osobistej oraz środki do dezynfekcji rąk wraz z instrukcjami mycia i dezynfekcji rąk. Stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń był dobry, a wyposażenie prawidłowe.

## **5. Interwencje**

W 2022 r. zgłoszono 3 interwencje, które uznano za niezasadne.

### **Wnioski:**

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie.

Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno - technicznych i niewłaściwe utrzymanie warunków higieniczno - zdrowotnych.

## ***VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy***

### **1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy**

Nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania te zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów, co pozwala zapewnić pracownikom bezpieczeństwo podczas wykonywanych prac.

Na terenie powiatu tarnogórskiego nadzorem objętych było 362 obiekty o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W 2022 r. przeprowadzono w w/w zakładach 87 kontroli.

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowano 55 zakładów i łącznie przeprowadzono 62 kontrole. W 12 zakładach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły następujących zagadnień: brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy; brak rejestrów i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz bieżącego uzupełniania tych kart badań; brak oceny ryzyka zawodowego; zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy; zły stan sanitarny pomieszczeń higienicznosanitarnych, brak spisu substancji i mieszanin chemicznych i instrukcji dotyczącej składowania, pakowania i załadunku substancji i mieszanin chemicznych.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 12 decyzji administracyjnych nakazujących. Na koniec 2022 r. w 7 zakładach pracy stwierdzono

występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy ( hałas, pyły, czynniki chemiczne, mikroklimat gorący). Podczas kontroli stwierdzono, że pracodawcy podejmują działania organizacyjno-techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na te czynniki. Pracownicy są poinformowani o narażeniu, są wyposażeni w środki ochrony osobistej, poddawani są badaniom profilaktycznym lekarskim, monitorowany jest stan zdrowia pracowników narażonych.

## **2. Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi**

W ramach prowadzonego nadzoru nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi przeprowadzono 16 kontroli i 10 wizytacji w obiektach wprowadzających do obrotu produkty biobójcze i kosmetyczne. Kontrole dotyczyły głównie oznakowania produktów, składu produktu, posiadanych pozwoleń na obrót produktami biobójczymi. Kontrole w 3 obiektach wykazały nieprawidłowości w zakresie produktów kosmetycznych, wobec czego wydano 3 decyzje nakazujące (1 decyzja w sprawie usunięcia nieprawidłowego oznakowania, 2 decyzje w sprawie wycofania produktów kosmetycznych z obrotu w związku z niedozwoloną substancją w ich składzie).

Ponadto w związku z podejrzeniem zatrucia u ludzi wywołanego spożyciem denaturatu skażonego alkoholem metylowym w stężeniach przekraczających obowiązującą normę przeprowadzono 6 kontroli i 39 wizytacji w obiektach handlowych (sklepy, hurtownie), w których pobrano 4 próby produktu o nazwie „denaturat” do badań laboratoryjnych na zawartości metanolu. W jednym przypadku wydano decyzję nakazującą wycofanie z obrotu kwestionowanego produktu.

Na terenie powiatu tarnogórskiego znajdują się 2 podmioty zajmujące się dystrybucją prekursorów narkotykowych kat. 3. Przedsiębiorcy posiadają karty charakterystyki wprowadzanych do obrotu substancji sporządzone zgodnie z aktualnym stanem prawnym. Do każdej karty charakterystyki dołączone są scenariusze narażenia, sporządzone są raporty bezpieczeństwa.

W ramach współpracy z Urzędem Celnym – Port Lotniczy Katowice Pyrzowice w roku 2022 wydano 31 opinii sanitarnych. 9 opinii dotyczyło substancji i mieszanin chemicznych a 22 opinie dotyczyły produktów kosmetycznych, w zakresie spełnienia przez wyrób obowiązujących przepisów prawnych i możliwość udostępniania opiniowanych produktów na rynku na terytorium RP.

## **3. Nadzór nad środkami zastępczymi**

W 2022 r. na terenie powiatu tarnogórskiego nie było zgłoszeń w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Wobec powyższego nie przeprowadzono w tym zakresie kontroli, jednakże przedstawiciele PPIS w Bytomiu na bieżąco dokonują weryfikacji stron internetowych, w zakresie sprzedaży środków zastępczych.

## **4. Choroby zawodowe**

W 2022 roku PPIS w Bytomiu wydał 16 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 8 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, 8 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia

choroby zawodowej. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w 2022 r. (decyzje prawomocne) wynosi 10 przypadków,

W/w choroby były spowodowane pracą w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami: pyłami węgla kamiennego oraz sposobem wykonywania pracy związanym z wielokrotnym powtarzaniem ruchów prostowania i rotacji rąk wraz z silnym zaciskiem, czynnikiem alergizującym oraz czynnikiem biologicznym.

***Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2021 i 2022***

Numer choroby zawodowej i nazwa	2021 r.	2022 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz. 3 - pylice płuc	0	4
poz. 15 – przewlekłe choroby narządu głosu	1	0
poz. 18 – choroby skóry	0	1
poz. 19 - przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	0	1
poz. 20 - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	3	1
poz. 26 choroby zakaźne	1	3
Razem	5	10

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie miasta Tarnowskie Góry i powiatu tarnogórskiego w porównaniu do roku 2021 zwiększyła się liczba stwierdzonych chorób zawodowych (z 5 na 10 przypadków).

W roku 2022 zmniejszyła się ilość przypadków przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego wywołanych sposobem wykonywania pracy, natomiast zwiększyła się ilość przypadków chorób zawodowych spowodowanych chorobami zakaźnymi. Pojawiły się

przypadki chorób zawodowych, których nie notowano w 2021 r., tj. pylice płuc , choroba skóry oraz przewlekła choroba układu ruchu wywołana sposobem wykonywania pracy.

## **5. Działalność interwencyjna**

W 2022 r. do PPIS w Bytomiu wpłynęło 5 wniosków o podjęcie interwencji w zakresie: warunków pracy w zakładzie; nieprawidłowości w produkcji chemii basenowej; nieprawidłowe oznakowanie dot. termin ważności produktu biobójczego; nie przestrzeganie odległości między stanowiskami pracy w urzędzie; usuwania płyt azbestowych z dachu budynku gospodarczego przez właściciela nieruchomości.

W związku ze zgłoszonymi wnioskami o interwencję przeprowadzono 3 kontrole i 1 wizytację. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości, wobec czego zgłoszenia uznano za bezzasadne.

Natomiast wniosek dot. usuwania płyt azbestowych z dachu budynku gospodarczego przez właściciela nieruchomości, po przeprowadzonej wizytacji zostały przekazano do załatwienia PINB w Tarnowskich Górach do rozpatrzenia zgodnie z kompetencją miejscową i rzeczową.

### **Wnioski:**

1. Przeprowadzone kontrole w zakładach pracy podobnie jak w roku ubiegłym wykazały, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Bardzo często w momencie otrzymania zawiadomienia o zamiarze kontroli, składają zlecenia do laboratorium o przeprowadzenie takich badań. Pracodawcy opracowując ocenę ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy nie uwzględniają narażenia pracowników na poszczególne czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy. Wobec czego ocena ryzyka jest niepełna. Istotnym czynnikiem w zachowaniu odpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego zakładów pracy jest systematyczny nadzór w tym zakresie. Prowadzona działalność kontrolna w dużym stopniu przyczynia się bowiem do podnoszenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w kontrolowanych zakładach pracy, szczególnie w warunkach narażenia zawodowego.
2. Przeprowadzone kontrole w zakresie chemikaliów i produktów kosmetycznych wykazały, że podmioty wprowadzające do obrotu produkty kosmetyczne nie znają obowiązujących przepisów dot. kosmetyków. Nie przestrzegają obowiązku znakowania produktów w języku polskim jak również nie zwracają uwagi na skład produktu. W kontrolowanych kosmetykach znajdowała się substancja niedozwolona.
3. Analizując karty stwierdzeń chorób zawodowych, zaobserwowano w 2022 r. duży wzrost liczby chorób zawodowych u pracowników lub byłych pracowników, spowodowane pracą w narażeniu na czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy w zakładach na terenie powiatu tarnogórskiego (w 2021 odnotowano 5 przypadków, natomiast w 2022 r. odnotowano 10 przypadków).

## ***VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny***

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów, jak np.: obiekty żywieniowo-żywnościowe, obiekty usługowo - handlowe, obiekty przemysłowe, obiekty wychowania i nauczania (szkoły, przedszkola, itp.), zakłady kosmetyczno - fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje drogowe, inwestycje związane z gospodarką wodno - ściekową, inwestycje związane z gospodarką odpadami i inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz odstępień od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
2. warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego,
3. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
4. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
5. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wydano:

- a. 2 opinie w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym: 1 dot. studium oraz 1 dot. planu,
- b. 12 opinii uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w tym: 2 dot. studium oraz 10 dot. planów,
- c. 12 opinii w sprawie zaopiniowania projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w tym: 2 dot. studium oraz 10 dot. planów.

Dla powiatu tarnogórskiego zaopiniowano następujące dokumenty:

na etapie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko :

- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tworóg,

- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu Nowej Wsi Tworoskiej;

na etapie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:

- projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasteczko Śląskie,
- projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Gminie Świerklaniec obejmującego sołectwo Nowe Chechło,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Gminie Świerklaniec obejmującego część południowego obszaru sołectwa Nakło Śląskie,
- dwa projekty miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Gminie Świerklaniec obejmującego część obszaru sołectwa Orzech – etap 1,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Konduktorskiej, ul. Bałtyckiej i ul. M. Niedziałkowskiego w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przy ulicy Sielanka w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulic Kopalnianej i A. Puszkina w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w gminie Świerklaniec w rejonie ul. Ostrożnica,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Częstochowskiej, Gen. W. Andersa i ul. Grodzkiej w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Zagórskiej w Tarnowskich Górach;

na etapie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krupski Młyn,
- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasteczko Śląskie,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Gminie Świerklaniec obejmującego sołectwo Nowe Chechło,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu wokół cmentarza w Boruszowicach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Konduktorskiej, ul. Bałtyckiej i ul. M. Niedziałkowskiego w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przy ulicy Sielanka w Tarnowskich Górach,

- dwa projekty miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Zbrosławice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Kalety – Wschód”,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Kopalnianej i A. Puszkina,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów kolejowych w dzielnicach Śródmieście - Centrum, Sowice i Lasowice w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Ptakowice.

W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu. Uzgodniono 2 wnioski dotyczące budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych, wystosowane przez Wójta Gminy Ożarówice i Wójta Gminy Krupski.

W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

- a. 19 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z zakresem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- b. 2 opinie sanitarne przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie stosownych urządzeń i rozwiązań technicznych.

Grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły: inwestycje związane z gospodarką odpadami i inwestycje drogowe – po 23 %, inwestycje związane z wytwarzaniem ciepła i energetyką – 18 %, stacje paliw – 14 %, inwestycje związane z gospodarką wodno – ściekową i inne – po 9 %, obiekty przemysłowe – 4 %.

W 2021 roku wydano 21 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.



W roku 2022 uzgodnione zostały pozytywnie 2 dokumentacje projektowe, natomiast w 2021 roku liczba ta wynosiła 4. Wydane opinie dotyczyły zakładu kosmetyczno – fryzjerskiego i odnowy biologicznej oraz obiektu żywnościowo – żywnościowego.

W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 61 stanowisk odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 58 opinii sanitarnych dopuszczających do użytkowania obiekt budowlany, 3 opinie negatywne), natomiast w 2021 r. 52 opinie sanitarne (w tym 2 stanowiska negatywne).

Ze wszystkich wpływających wniosków ok. 77 % dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, pozostałe odnosiły się do zmiany sposobu użytkowania obiektów.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły: obiekty żywnościowo-żywnościowe – 36 %, inne – 15%, obiekty handlowo-usługowe – 12 %, obiekty ochrony zdrowia – 10 %,

obiekty wychowania i nauczania – 8 %, zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej i obiekty przemysłowe – po ok. 6 %, stacje paliw – 3 %, obiekty sportu i rekreacji, obiekty turystyczne – po ok. 2%.

W 2022 roku pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili 91 kontroli i wizytacji obiektów i inwestycji zlokalizowanych na terenie powiatu tarnogórskiego, w 2021 roku było to 57 kontroli.

Do Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2022 roku nie wpłynęły żadne skargi mieszkańców powiatu tarnogórskiego.

Porównując rok 2022 i 2021 w ilości wszystkich załatwianych spraw obserwujemy wzrost wydanych stanowisk o ok. 12 %.

## ***IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia***

Realizacja zadań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2022 r. na terenie województwa i na terenie działania PSSE Bytom wynika z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności. W 2022 roku z uwagi na sytuację epidemiologiczną kraju realizowane zadania to ogólnopolskie i wojewódzkie programy profilaktyczne oraz interwencje nieprogramowe polegających na prowadzeniu kampanii społecznych i akcji zdrowotnych.

W roku 2022 przeprowadzono 7 wizytacji, zorganizowano i przeprowadzono 7 akcji profilaktycznych, 5 zajęć warsztatowych dla dzieci z przedszkoli i uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych, 2 wystawy dot. informacji dla uchodźców, profilaktyki antybiotykowej. Koordynowano 3 konkursy dot. akcji „Wirusoochrona” i profilaktyki HIV/AIDS .

## **Działania informacyjno-edukacyjne w ramach wojewódzkiej akcji informacyjnej pt. "Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny"**

Dbając o bezpieczeństwo mieszkańców w związku z zachorowaniami na Covid-19 prowadzono działania informacyjno-edukacyjne w zakresie zasad higieny i możliwości rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2. Aktualizowano materiały edukacyjne na stronie internetowej i portalach społecznościowych: Facebook, Twitter. W marcu rozszerzono działania dla osób z Ukrainy uciekających przed wojną, dla których opracowano ulotki zawierające podstawowe informacje w języku ukraińskim.

## **Wojewódzka akcja informacyjno-edukacyjna pt. „Wirusoochrona”**

Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny kontynuował na terenie województwa śląskiego realizację akcji informacyjno-edukacyjnej pn. „Wirusoochrona”. Akcja miała na celu wzmocnienie działań przeciwepidemicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych poprzez przeprowadzenie zajęć dla najmłodszych, przypominających o przestrzeganiu podstawowych zasad higieny oraz zwrócenie uwagi na znaczącą rolę higieny jako podstawowego środka zapobiegania przenoszenia się wirusów, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki koronawirusa i grypy. W akcji udział wzięło: w III edycji 36 placówek; 19 przedszkoli i 17 szkół podstawowych, w IV edycji 62 placówki: 34 przedszkola i 28 szkół podstawowych. W IV edycji akcja została rozszerzona w szkołach podstawowych o moduł „Szkoła Maksa i Eli”. Dla zainteresowanych placówek materiały przekazano w wersji papierowej.

## **Wojewódzki projekt edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”**

Celem projektu było wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Realizowany od 2017 roku. Działania projektowe miały wzbogacić wiedzę najmłodszych i ukształtować w nich nawyki higieniczno-zdrowotne m.in. w zakresie zbilansowanej diety – „Żywienie na wagę zdrowia”, jak również profilaktyki chorób zakaźnych, w tym szczepień; umiejętnego korzystania z promieni UV oraz profilaktyki tytoniowej i szkodliwości dymów innego pochodzenia. W roku przedszkolnym 2021/2022 projekt zrealizowały 36 placówki przedszkolne, edukacją objęto łącznie 1493 przedszkolaków. W jednej placówce przedszkolnej zaprezentowano przedszkolakom bajkę „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

## **Ogólnopolski program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**

Program dedykowany przede wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym (5-6-latki), rodzicom, opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W trakcie realizacji programu dzieci dowiedziały się skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny.

## **Kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”**

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) rozpoczął kampanię informacyjną „Wybieraj Bezpieczną Żywność” #EUChooseSafeFood. Celem kampanii było

uświadomienie konsumentom jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. Konsumentów w Unii Europejskiej należą do najlepiej chronionych i poinformowanych o zagrożeniach w łańcuchu żywnościowym obywateli na świecie. Przy współpracy z Sekcją HZZ i PU przeprowadzono webinar online dotyczący znakowania żywności, w którym uczestniczyło 95 osób.

### **Profilaktyka używania środków psychoaktywnych**

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła również działania w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów. Prowadzone działania edukacyjne powinny mieć wpływ na zmiany w społeczeństwie w kwestii dotyczącej palenia tytoniu. Działania dotyczące przestrzegania zakazu palenia tytoniu prowadzone były na terenie placówek oświatowo-wychowawczych, zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy oraz w zakładach gastronomicznych. W ramach tego programu przeprowadzono 6 akcji profilaktycznych, a 110 osób skorzystało z pomiarów stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu oraz 3 warsztaty profilaktyczne dla 144 uczniów, u 92 osób palących papierosy przeprowadzono pomiary stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu.

### **Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”**

Program przygotowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Edukacją objęto 593 dzieci z 25 placówek przedszkolnych.

### **Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie**

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, dedykowany jest dzieciom klas czwartych szkoły podstawowej. Głównym celem jest zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Zajęcia były realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, takich jak dyskusje, wymiana doświadczeń, spostrzeżeń, pomysłów. Podstawą całego cyklu są przygotowane przez uczniów cztery zadania, które dotyczą różnych aspektów problemu uzależnienia od tytoniu oraz prewencji w tym zakresie. Program realizowało 17 szkół podstawowych.

### **Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków**

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowane niepokojące zjawiska jakim jest nadmierne korzystanie z nowych narkotyków, Inspekcja Sanitarna prowadziła systematyczne działania edukacyjno-informacyjne zmierzające do zminimalizowania używania środków psychoaktywnych. W tym zakresie realizowane poniższe programy:

- **Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia czyli debata o dopalaczach**

Celem tego programu było dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W roku szkolnym 2021/2022 program zrealizowały 23 szkoły podstawowe.

- **Ogólnopolski program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?**

Program obejmował informacje dotyczące ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W roku szkolnym 2021/2022 program zrealizowało 21 szkół ponadpodstawowych.

W trakcie prowadzonych warsztatów profilaktycznych umożliwiono młodym osobom wykonanie testów w alkogoglach i narkogoglach oraz pomiarów stężenia tlenu węgla w wdychanym powietrzu.

- **Kampania wojewódzka Dopalamy Wypalamy „groźne narkotyki”**

Celem tej akcji profilaktycznej było zwrócenie uwagi na problem uzależnienia od nowych narkotyków i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży. W 2022 roku działania edukacyjne prowadzono podczas 6 akcji profilaktycznych, połączonych z dystrybucją materiałów, wykonywaniem testów w narkogoglach u zainteresowanych osób.

## **Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworów**

### **Promocja szczepień ochronnych – Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, #szczepimy się**

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zmniejszając tym samym liczbę powikłań oraz zgonów.

Celem kampanii jest przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych w tym promocja szczepień SARS-CoV-2, zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym.

Grupą docelową kampanii jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem osób z grupy największego ryzyka zachorowań na choroby zakaźne, czyli dzieci, osoby starsze oraz podróżujące po świecie.

Działania w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych realizowane były w grupach dzieci przedszkolnych w ramach projekt „Klub zdrowego przedszkolaka”, w formie słuchowiska lub czytanie książeczki „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

### **Profilaktyka wirusa HPV i raka szyjki macicy Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”**

Celem programu „Wybierz Życie-Pierwszy Krok” jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Zadaniem programu jest podniesienie świadomości zdrowotnej w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, a także motywowanie młodzieży do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w swoim środowisku, w celu wpływania na zachowania

zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi w tym badaniami cytologicznymi. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna.

### **Profilaktyka czerniaka Program edukacyjny „Znamię! Znam je?”**

W ostatnich latach w Polsce można obserwować gwałtowny wzrost liczby zachorowań na czerniaka złośliwego, głównie wśród ludzi młodych. Przygotowany program edukacyjny, skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych, ma na celu poszerzenie wiedzy o nowotworach złośliwych będących następstwem korzystania z solarium. Środkiem kształtowania właściwych zachowań prozdrowotnych jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości promieniowania UV wydzielanego przez solaria. Dzięki edukacji w ramach programu, młodzież poznała zasady ochrony przed czerniakiem, cechy charakterystyczne czerniaka oraz sposób kontroli własnej skóry.

### **Podstępne WZW**

Celem programu „Podstępne WZW” jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym i stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2021/2022 program zrealizowało 19 szkół ponadpodstawowych.

### **Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. – Profilaktyka HIV/AIDS**

W ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Jednym z celów kampanii było uświadamianie, że zakażenie wirusem HIV nie jest już wyzwaniem dla medycyny, a przy odpowiednim leczeniu można z nim żyć wiele lat i stać się niezakaźnym dla innych osób. Program ma na celu kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. W trakcie realizacji programu zachęcano do wykonania bezpłatnego i anonimowego testu w kierunku HIV w punktach konsultacyjno-diagnostycznych.

### **Profilaktyka wad postawy**

Popelnione w dzieciństwie, w fazie wzrostu kręgosłupa, nieprawidłowości rzutują na jego sprawność i funkcjonowanie w dorosłym życiu. Przeciężone plecaki uczniów to poważny problem narzucający potrzebę edukacji i działań zaradczych. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała jest jednym z warunków właściwego rozwoju fizycznego dziecka. Ciężkie tornistry mogą przyczynić się do niewłaściwej postawy, bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc. W 2022 r. nasilono działania w szkołach w zakresie pomiaru obciążenia uczniów ciężarem tornistrów przy współdziałaniu Sekcji HDIM.

### **Akcja informacyjna „Brązowo, ale czy zdrowo?”**

Ryzyko zdrowotne związane ze zbyt długim przebywaniem na słońcu zwiększa się w okresie wakacji, dlatego edukacją na temat zasad profilaktyki chroniących przed skutkami nadmiernego promieniowania UV objęto osoby wypoczywające na terenie kąpielisk i placówek wypoczynku letniego w ramach akcji „Brązowo, ale czy zdrowo”. W okresie wakacji przeprowadzono 2 akcje profilaktyczne, zachęcając organizatorów wypoczynku letniego do ekspozycji materiałów o tej tematyce. W okresie wakacji oplakatowano wagoniki kolejki wąskotorowej która kursuje na trasie Bytom-Nakło -Chechło.

### **Akcja „Bezpieczne Ferie 2022” „Bezpieczne Wakacje 2022”**

Wakacje, ferie zimowe to czas, w którym w większym stopniu niż zwykle, narażeni jesteśmy na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, profilaktykę uzależnień (tytoń, alkohol, narkotyki, w tym dopalacze) zapobieganie chorobom zakaźnym. Zorganizowano i przeprowadzono 3 akcje profilaktyczne oraz narady z organizatorami wypoczynku, zachęcając ich do ekspozycji materiałów o tej tematyce.

### **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach**

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, obchodzony jest 18 listopada każdego roku, by zwrócić uwagę na problem antybiotykooporności. Przeciwwstawienie się utracie skuteczności terapeutycznego działania antybiotyków jest istotnym elementem działań prozdrowotnych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Podczas 2 akcji profilaktycznych zwracano uwagę na problem antybiotykooporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

### **Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej:- Działania na rzecz osób uciekających przed wojną na Ukrainie**

W miesiącu marcu wychodząc na przeciw osobom uciekającym przed wojną na Ukrainie przygotowano ulotkę informacyjną zachęcającą do szczepień p/covid - z aktualnymi punktami szczepień na terenie powiatu tarnogórskiego. Pracownicy PSSE Bytom zorganizowali akcję informacyjną w punkcie obsługi uchodźców, w trakcie której rozdawano materiały dla osób pochodzenia ukraińskiego dotyczącymi szczepień ochronnych, najważniejszymi zasadami bezpiecznego zachowania podczas epidemii koronawirusa oraz z podstawowymi zasadami przygotowaniu posiłków.

Dodatkowo materiały w wersji elektronicznej w języku polskim i ukraińskim dot. profilaktyki chorób zakaźnych (krztusiec ,polio, odra WZW typu A i Covid -19), przekazano do Urzędów miast, gmin i szpitali. Do punktów stałego pobytu uchodźców dostarczono materiały papierowe dot. profilaktyki HIV/AIDS.

### **Podsumowanie**

Głównym celem działań Inspekcji Sanitarnej w 2022 r. było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia, oraz pogłębienie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Powyższe działania obejmowały realizację

programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych. Na podstawie prowadzonego systematycznie monitoringu i oceny poszczególnych przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach oświatowo-wychowawczych stwierdzono, że realizacja programów jest prowadzona właściwie. W działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców uwzględniono bieżące problemy związane z tematyką zdrowia i sytuacją epidemiologiczną kraju. Edukacja ukierunkowana na zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za własne zdrowie wśród ludności wymaga długofalowych, permanentnych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców. Na całokształt sytuacji zdrowia niewątpliwie ma wpływ styl życia, dlatego też potrzebna jest współpraca wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. W roku 2022 w dużej mierze edukacja i promocja zdrowia była prowadzona za pośrednictwem mediów społecznościowych i strony internetowej. Ta forma przekazu cieszy się dużym zainteresowaniem, umożliwia możliwość dotarcia do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. Media społecznościowe, dają możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem w ciekawy i nowoczesny sposób, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

## ***X. Działalność laboratoryjna***

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej auditorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2022 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 116 próbek (co stanowi 23% wzrost ilości próbek względem 2021 roku),
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 35 próbek (odnotowany spadek ilości próbek o 39% względem roku 2021),
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 143 próbki (co stanowi wzrost ilości próbek o 13% względem roku 2021).

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas*

*aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens* oraz liczba przetrwalników beztlenowców redukujących siarczyny (*clostridia*).

Badania fizyko – chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utlenialności, zawartości fosforanów.

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

Dodatkowo w 2022 przebadano 10 próbek wody mineralnej w opakowaniach.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne, badania sensoryczne oraz badania w kierunku znakowania środków spożywczych.

Na terenie powiatu tarnogórskiego:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 148 próbek (czyli o 23% więcej próbek niż w 2021 roku),
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 44 próbki (w tym 14 próbek sanitarnych), co stanowi spadek ilości próbek fizykochemicznych o 15% i wzrost ilości próbek sanitarnych o 14%,
- w kierunku sensorycznym – zbadano 16 próbek (co stanowi 16% spadek ilości próbek względem roku ubiegłego).

Badania mikrobiologiczne obejmowały wszystkie grupy produktów akredytowanych. W obszarze badań mikrobiologicznych zakwestionowano 6 pobranych do badań próbek, w tym 5 próbek lodów za przekroczoną liczbę bakterii z rodzaju *Enterobacteriaceae* oraz 1 próbkę mięsa ssaków (tatar) za obecność *Salmonella spp.*

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach (4 próbki), w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych (4 próbki).

Kontrolą sanitarną objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 14 próbek sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych w ramach corocznej akcji „mklik próchniczek”. Ze względu na obecność szkodników i ich pozostałości zdyskwalifikowano 6 próbek.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella i Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń. Ze względu na uwarunkowania wewnętrzne dotyczące organizacji pracy w PSSE w Bytomiu, punkt przyjęcia próbek materiału biologicznego w Tarnowskich Górach był czasowo zamknięty. Oprócz badań u osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby, u mieszkańców powiatu tarnogórskiego wykonano:

- 1932 badania u 644 osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (wzrost badań, w odniesieniu do roku 2021, ze względu na czasowe otwarcie punktu poboru próbek do badań),



- 77 badań u 27 osób, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi (co stanowi 20 % spadek liczby badań względem 2021 roku),
- 9 badań dla 3 osób, u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych (ilość porównywalna z 2021 rokiem),
- 26 badań u 6 osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu (co stanowi 45% wzrostu ilości badań względem roku 2021),
- 2 badania dla 2 osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną (ilość porównywalna z 2021 rokiem),
- 11 badań dla 7 osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego (odnotowano 3-krotny wzrost ilości badań względem roku ubiegłego),
- 543 badania sporali (co stanowi wzrost ilości próbek o 30% względem 2021 roku).

## ***XI. Podsumowanie***

W okresie minionego roku 2022 pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Bytomiu dokonali 1922 kontrole na terenie powiatu tarnogórskiego.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 341 decyzji administracyjnych, w tym 16 decyzji w sprawie chorób zawodowych.

Ponadto wydano 305 decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 84 mandaty karnych na kwotę 19550 zł.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji, w związku z tym wystawiono 5 tytułów wykonawczych oraz wydano 8 postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę 2310 zł.

W 2022 r. w 5 obiektach stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego wydano decyzje z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS dot. unieruchomienia obiektu lub wycofania z obrotu środków – substancji chemicznych.

W roku sprawozdawczym skierowano 1 wniosek o ukaranie do sądu, ale nie nałożono kary pieniężnej w sprawie wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej były również skierowane w zakresie przeciwepidemicznym dot. chorób zakaźnych, w tym SARS-CoV-2, w szczególności na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych u 9892 osób zakażonych. Ponadto podejmowane były działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

Prowadzono również działania w ramach systemu RASFF/RAPEX, kontrole graniczne, zatwierdzanie i rejestracja zakładów.